

Νικήτας Ε. Χατζημιχαήλ
Αναπληρωτής Καθηγητής
Τμήματος Νομικής Πανεπιστημίου Κύπρου

ΒΑΣΙΚΗ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

39 κωδικοποιημένα νομοθετήματα
όλων των κλάδων του δικαίου

Βασική Κυπριακή Νομοθεσία

Νικήτας Ε. Χατζημιχαήλ

ISBN 978-960-622-350-1

Σύμφωνα με το Ν. 2121/93 για την Πνευματική Ιδιοκτησία απαγορεύεται η αναδημοσίευση και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου, η αποθήκευσή του σε βάση δεδομένων, η αναμετάδοσή του σε ηλεκτρονική ή οποιαδήποτε άλλη μορφή και η φωτοανατύπωσή του με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

ΔΗΛΩΣΗ ΕΚΔΟΤΙΚΟΥ ΟΙΚΟΥ

Το περιεχόμενο του παρόντος έργου έχει τύχει επιμελούς και αναλυτικής επιστημονικής επεξεργασίας. Ο εκδοτικός οίκος και οι συντάκτες δεν παρήκουν διά του παρόντος νομικές συμβουλές ή παρεμφερείς συμβουλευτικές υπηρεσίες, ουδεμία δε ευθύνη φέρουν για τυχόν ζημιά τρίτου λόγω ενέργειας ή παράλειψης που βασίστηκε εν όλω ή εν μέρει στο περιεχόμενο του παρόντος έργου.

Art Director:	Θεόδωρος Μαστρογιάννης
Υπεύθυνος Παραγωγής:	Ανδρέας Μενούνος
Φωτοστοιχειοθεσία:	Θεώνη Χαραλαμπίκη
Παραγωγή:	NB Production AM011117M23

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Μαυρομιάλη 23, 106 80 Αθήνα

Τηλ.: 210 3678 800 • Fax: 210 3678 819

<http://www.nb.org> • e-mail: info@nb.org

Αθήνα: Μαυρομιάλη 2, 106 79 • Τηλ.: 210 3607 521

Πειραιάς: Φίλωνος 107-109, 185 36 • Τηλ: 210 4184 212

Πάτρα: Κανάρη 15, 262 22 • Τηλ.: 2610 361 600

Θεσ/νίκη: Φράγκων 1, 546 26 • Τηλ.: 2310 532 134

number of Cyprus 50
dynamic entrepreneurs

Committed to excellence

Νικήτας Ε. Χατζημιχαήλ
Αναπληρωτής Καθηγητής Τμήματος Νομικής Πανεπιστημίου Κύπρου

ΒΑΣΙΚΗ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- ΣΥΝΤΑΓΜΑ ■ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ ■ ΠΟΙΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ
ΚΑΙ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ ■ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ■ ΔΙΚΑΙΟ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ
- ΔΙΚΑΙΟ ΑΔΙΚΟΠΡΑΞΙΩΝ ■ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΔΙΚΑΙΟ
- ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ■ ΑΚΙΝΗΤΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ
- ΔΙΚΑΙΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ■ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΡΓΟΥ

Κυριάκος Σ. Κυριακίδης, Δικηγόρος
Αναστασία Καραντάνα, Δικηγόρος, MSc
Σοφία Παυλάκη, Δικηγόρος, MSc
Μαρίνα Τοικουρή, Δικηγόρος

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Πανεπιστήμιο
Κύπρου

Essential Cyprus Legislation
Prof. Nikitas E. Hatzimihail
University of Cyprus

Abstract: This book is a collection of the most significant legislation presently in force in Cyprus, including the Constitution of the Republic and a revised translation of the Civil Procedure Rules (CPR). It covers all major legal fields, including civil procedure, contract, tort and commercial law, company, trusts and bankruptcy law, family and succession law, land and planning law, administrative law and procedure, criminal law and procedure and employment law. The book includes both Republic-era and colonial-era legislation (officially translated into Greek from the English original and comprising many important texts of the English common law tradition) as in force in November 2017.

ISBN 978-960-622-350-1

COPYRIGHT

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, without the prior permission of NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A., or as expressly permitted by law or under the terms agreed with the appropriate reprographic rights organisation. Enquiries concerning reproduction which may not be covered by the above should be addressed to NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. at the address below.

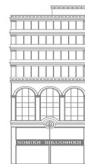
DISCLAIMER

The content of this work is intended for information purposes only and should not be treated as legal advice. The publication is necessarily of a general nature; NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. makes no claim as to the comprehensiveness or accuracy of the information provided; Information is not offered for the purpose of providing individualized legal advice. Professional advice should therefore be sought before any action is undertaken based on this publication. Use of this work does not create an attorney-client or any other relationship between the user and NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. or the legal professionals contributing to this publication.

NOMIKI BIBLIOTHIKI

23, Mavromichali Str., 106 80 Athens Greece
Tel.: +30 210 3678 800 • Fax: +30 210 3678 819
<http://www.nb.org> • e-mail: info@nb.org

© 2017, NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Προέδρου Ανωτάτου Δικαστηρίου

Με χαρά αποδέχθηκα να προλογίσω το νέο αξιόλογο πόνημα του Αναπληρωτή Καθηγητή της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κύπρου, αξιοτίμου κυρίου Νικήτα Ε. Χατζημιχαήλ, Δ.Ν.

Για την παρούσα έκδοση, ο κύριος Χατζημιχαήλ συνεργάστηκε με μικρή ομάδα δικηγόρων και φοιτητών του Πανεπιστημίου Κύπρου και επιστημονικών συνεργατών του Εκδοτικού Οίκου Νομική Βιβλιοθήκη.

Πρόκειται για ένα εξαιρετικά χρήσιμο εφόδιο για δικαστές, δικηγόρους, νομικούς, ακαδημαϊκούς και φοιτητές, οι οποίοι εύκολα και γρήγορα θα μπορούν να ανατρέξουν στη Βασική Κυπριακή Νομοθεσία για όλους τους κλάδους του Δικαίου. Είναι μια συλλογή της νομοθεσίας, κριτικά επεξεργασμένη, κατά τρόπο που αποτυπώνει με ακρίβεια τον κάθε νόμο, στην ισχύουσα μορφή του καθώς και την ιστορική εξέλιξη αυτού.

Η έκδοση καλύπτει το Σύνταγμα, την Πολιτική Δικονομία, το Ποινικό Δίκαιο και Δικονομία, το Διοικητικό Δίκαιο, το Δίκαιο των Συμβάσεων, το Δίκαιο των Αδικοπραξιών, το Οικογενειακό Δίκαιο, το Κληρονομικό Δίκαιο, το Δίκαιο της Ακίνητης Ιδιοκτησίας, το Δίκαιο των Εταιρειών και της Πτωχεύσεως και το Εργατικό Δίκαιο.

Συγχαίρω τον καθηγητή κύριο Χατζημιχαήλ γι' αυτό το πολύτιμο και ιδιαίτερος χρήσιμο έργο του και του εύχομαι κάθε επιτυχία στο ακαδημαϊκό και το συγγραφικό του έργο.

Μύρων Μ. Νικολάτος

Πρόεδρος Ανωτάτου Δικαστηρίου Κύπρου

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Πρύτανι Πανεπιστημίου Κύπρου

Με ιδιαίτερη χαρά προλογίζω τη νέα έκδοση του αγαπητού συναδέλφου, Αναπληρωτή Καθηγητή του Τμήματος Νομικής, Νικήτα Χατζημιχαήλ, με τίτλο *Βασική Κυπριακή Νομοθεσία*, η οποία και κυκλοφορεί από τον εκδοτικό οίκο *Νομική Βιβλιοθήκη*.

Πρόκειται για μια ιδιαίτερως επιμελημένη έκδοση που περιέχει τα βασικά νομοθετήματα που ισχύουν σήμερα στην Κύπρο. Κάθε νομοθέτημα παρουσιάζεται επικαιροποιημένο, με συστηματική και ευανάγνωστη δομή, που ανταποκρίνεται στην ιδιαιτερότητα του κυπριακού δικαίου. Η νέα μετάφραση των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας αποτελεί, επίσης, την προμετωπίδα και τη σημαντικότερη καινοτομία της έκδοσης. Η έκδοση θα αποτελέσει αναγκαίο βοήθημα για κάθε δικηγόρο, νομικό λειτουργό, φοιτητή νομικής - αλλά και τον ενημερωμένο πολίτη. Επιπλέον, αποτελεί, έναν πανδέκτη του γραπτού κυπριακού δικαίου για την Κύπρο, την Ελλάδα και το εξωτερικό.

Παράλληλα, η έκδοση αναδεικνύει τόσο την ουσιαστική προσφορά του Τμήματος Νομικής του Πανεπιστημίου Κύπρου στην κυπριακή νομική βιβλιογραφία, όσο και τον τρόπο με τον οποίο το Τμήμα ανταποκρίνεται στην αποστολή του να προσφέρει αφενός τη γνώση, μέσω της διδασκαλίας και της έρευνας, και αφετέρου να συντελέσει στην ανάπτυξη του κυπριακού δικαίου, μέσω της τεχνογνωσίας και της εμπειρογνομosύνης.

Εν κατακλείδι, θα ήθελα να συγχαρώ θερμά τους συντελεστές της έκδοσης και ιδιαίτερα τον Νικήτα Χατζημιχαήλ για την επιστημονική του συνεισφορά και τη συμβολή του στην ανάπτυξη του Τμήματος Νομικής και τον εμπλουτισμό της κυπριακής νομικής βιβλιογραφίας, τόσο με την παρούσα έκδοση όσο και με την καθιέρωση της σειράς συστηματικών νομικών έργων *Κυπριακό Δίκαιο: Θεωρία και Πράξη*, σε συνεργασία με τη Νομική Βιβλιοθήκη.

Καθηγητής Κωνσταντίνος Χριστοφίδης

Πρύτανης Πανεπιστημίου Κύπρου

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το έργο αυτό έχει μεγάλη επιστημονική αξία, γιατί συγκεντρώνει τη βασική νομοθεσία του Κυπριακού Δικαίου σε μια ενιαία έκδοση αποτυπώνοντας την πορεία του μέσα στο χρόνο, από τις απαρχές της Αγγλοκρατίας μέχρι την ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση και νομοθετικές αλλαγές που επήλθαν λόγω της οικονομικής κρίσης. Αναπαοκρίνεται στην παράδοση συλλογών νομοθεσίας που είναι αρκετά διαδεδομένη στην Ελλάδα και τις χώρες της ηπειρωτικής Ευρώπης και ακολουθεί το πρότυπο της έκδοσης «4 Κώδικες συν 37» από τον εκδοτικό οίκο Νομική Βιβλιοθήκη.

Ο επιμελητής του έργου γνωρίζει άριστα το αγγλοσαξωνικό δίκαιο και κατάφερε να οργανώσει το βιβλίο με τρόπο που αναδεικνύει τις επιρροές του Αγγλικού Κοινοδικαίου στο μικτό σύστημα του Κυπριακού Δικαίου – έννοια που έχει αναδείξει, και εξηγήσει όσον αφορά την Κύπρο, με την επιστημονική του συνεισφορά στη διεθνή βιβλιογραφία.

Επιβεβαιώνεται έτσι η διαχωριστική γραμμή μεταξύ δικαίου συμβάσεων και δικαίου των αδικοπραξιών και γίνεται λόγος για δίκαιο ενοχών, αντί για το ενοχικό δίκαιο. Γίνεται διάκριση ανάμεσα στο δίκαιο των εμπορικών συναλλαγών που εντάσσεται συστηματικά στο δίκαιο των συμβάσεων, από αυτό που η έκδοση αποκαλεί δίκαιο επιχειρήσεων, με έμφαση στο εταιρικό και το ρυθμιστικό δίκαιο.

Ενδιαφέρον επίσης έχει η συμπερίληψη, στην ενότητα του δικαίου συμβάσεων, και νομοθετικών κειμένων που στην Ελλάδα αποκαλούμε ειδικούς αστικούς νόμους. Ο περί Ενοικιοστασίου Νόμος αποτελεί κυπριακό δημιούργημα των ετών μετά την Ανεξαρτησία και την εισβολή και επιτρέπει συγκρίσεις με το δίκαιο της μίσθωσης κατοικίας στην Ελλάδα, ενώ μας παρέχονται απτά δείγματα των πρακτικών εναρμόνισης του κυπριακού δικαίου με το ευρωπαϊκό παράγωγο δίκαιο, όσον αφορά ιδίως τις καταναλωτικές συμβάσεις και το εταιρικό δίκαιο.

Επισημαίνεται τέλος ο ρόλος της πολιτικής δικονομίας και η έμφαση στην παροχή ενδίκων βοηθημάτων. Σε αντιδιαστολή με τα κρατούντα στην Ελλάδα, ο περί Παραγραφής Αγωγήμων Δικαιωμάτων Νόμος εντάσσεται στους νόμους δικονομικού χαρακτήρα, ενώ το δίκαιο απόδειξης που εντάσσεται μεν συστηματικά στην παρούσα έκδοση στην ενότητα της πολιτικής δικονομίας, καλύπτει και την ποινική δίκη. Το πιο ενδιαφέρον όμως για έναν νομικό από την Ελλάδα είναι οι περί Πολιτικής Δικονομίας Διαδικαστικοί Κανονισμοί ή Θεσμοί Πολιτικής Δικονομίας, που εκδίδονται από το Ανώτατο Δικαστήριο αλλά αποτελούν, μαζί με την

υπόλοιπη νομοθεσία της ενότητας, το κυπριακό αντίστοιχο ενός Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Η νέα μετάφραση των Θεσμών σε εύληπτη και λειτουργική ελληνική γλώσσα, διατηρώντας ταυτόχρονα τη γλώσσα, το ύφος και τη δογματική κατεύθυνση του αγγλικού πρωτοτύπου, αποτελούν σημαντική και πρωτότυπη συνεισφορά της έκδοσης αυτής για την Κύπρο και τους Έλληνες νομικούς και αναδεικνύει τις αρχές που διέπουν την κυπριακή πολιτική δικαιοσύνη.

Ταυτόχρονα, η έκδοση αυτή αναδεικνύει και τους κλάδους εκείνους οι οποίοι παραμένουν περισσότερο επηρεασμένοι από το δίκαιο της Ελλάδας. Εκτός από το οικογενειακό δίκαιο, αυτή η επιρροή επιβεβαιώνεται και στο διοικητικό δίκαιο, όπου η επιρροή της νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας αποτυπώνεται στον περί Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμο, ενώ η πρόσφατη ίδρυση ενός ανεξάρτητου διοικητικού δικαστηρίου αποτελεί σημαντικό βήμα που θα οδηγήσει ίσως στη δημιουργία κυπριακής διοικητικής δικονομίας.

Η έκδοση αυτή αποτελεί ανεκτίμητη συνεισφορά στη νομική επιστήμη, γιατί συγκεντρώνει με τρόπο μεθοδικό όλη την κυπριακή νομοθεσία την οποία εντάσσει σε μία ενιαία οργανική ενότητα. Πρόκειται για ένα λειτουργικό έργο που μπορεί να ανταποκριθεί σε οποιοδήποτε αίτημα και να βοηθήσει, όχι μόνο τον νομικό κόσμο, αλλά και γενικά οποιονδήποτε έχει ανάγκη να πληροφορηθεί το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο στην Κύπρο.

Το βιβλίο αυτό συνιστά σημαντική συμβολή στην ανάπτυξη του Κυπριακού Δικαίου. Θερμά συγχαρητήρια σε όλους όσους συνέβαλαν στην εκπλήρωση του εγχειρήματος. Θερμές είναι οι ευχές μου στον αγαπητό συνάδελφο και λαμπρό επιστήμονα κύριο Νικήτα Χατζημιχαήλ για κάθε επιτυχία στις επιστημονικές αναζητήσεις του.

Διонуσία Καλλινίκου

Ομότιμη Καθηγήτρια Αστικού Δικαίου και τ. Κοσμήτωρ της Νομικής Σχολής,
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Το έργο που έχετε στα χέρια σας αποτελεί προϊόν πολυετούς προσπάθειας για τη διάδοση και κριτική μελέτη των πηγών του κυπριακού δικαίου. Συγκεντρώνει τα βασικά νομοθετήματα του κυπριακού δικαίου σήμερα σε μια ενιαία συλλογή, ενημερωμένη μέχρι τις 3 Νοεμβρίου 2017 και τον Ν. 150(Ι)/2017. Η έκδοση είναι κριτική υπό την έννοια της επεξεργασίας και αποκατάστασης του αυθεντικού κειμένου της πηγής δικαίου αλλά δεν αποτελεί σχολιασμό, είτε με την μορφή κειμένου είτε με την παράθεση νομολογίας.

Η *Βασική Κυπριακή Νομοθεσία* απευθύνεται κυρίως στον νομικό – τον μαχόμενο δικηγόρο, τον δικαστή, τον λειτουργό αλλά και τον φοιτητή – που έχει ανάγκη ένα φορητό και αξιόπιστο εργαλείο, ως σημείο καθημερινής αναφοράς για τις βασικές πηγές του δικαίου. Για τον σκοπό αυτό επιζητήθηκε η ισορροπία ανάμεσα στη μεγαλύτερη δυνατή πληρότητα και τους περιορισμούς του μικρού σχήματος: καθώς η παράθεση στο περιθώριο θα ήταν μη πρακτική και για την έκδοση και για το μάτι του αναγνώστη, ακολουθήθηκε άλλη μέθοδος για την εύληπτη παράθεση της νομοθετικής ιστορίας και του τίτλου κάθε πρόνοιας. Για πρώτη δε φορά στον χώρο των κυπριακών νομικών εκδόσεων, αξιοποιούνται ουσιαστικά ο πίνακας περιεχομένων και το αλφαβητικό ευρετήριο ανά νομοθέτημα.

Αν και ο προσανατολισμός του βιβλίου είναι πρωτίστως πρακτικός, θα μπορούσε να πει κανείς ότι επιχειρεί επίσης την αποτύπωση τόσο του κυπριακού δικαίου σήμερα όσο και της πορείας του στον χρόνο. Η αρχική μορφή αρκετών νομοθετημάτων που περιλαμβάνονται στην παρούσα έκδοση ανάγεται στα τέλη του 19ου αιώνα, ενώ σε πολλές περιπτώσεις είναι εμφανές το νομικό αποτύπωμα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Καλύπτονται συνεπώς και τα πέντε «στρώματα» της κυπριακής νομοθεσίας¹. Ταυτόχρονα, συνυπάρχουν το γενικό με το ειδικό, οι «κώδικες» με περιπτωσιολογικές ρυθμίσεις.

1. Σε τυπικό επίπεδο, διακρίνουμε μεταξύ των νομοθετημάτων που κατέλειπε η βρετανική αποικιοκρατία (1878-1960) και τα οποία αναφέρονται με την προσθήκη στον συνοπτικό τίτλο εκάστου νομοθετήματος του αριθμού κατάταξης ως «Κεφάλαιο» (Κεφ., Cap.) στην εξάτομη Συλλογή Statute Laws of Cyprus (1959) και των νομοθετημάτων που θέσπισε η Κυπριακή Δημοκρατία από το 1960, ο συνοπτικός τίτλος των οποίων συμπληρώνεται με το έτος θέσπισης. Σε ουσιαστικό επίπεδο, όπως έχω υποστηρίξει και από άλλη θέση (Nikitas E. Hatzimihail, "Cyprus as a Mixed Legal System," *Journal of Civil Law Studies*, 6 (2013): 37-96, 71-82· ο ίδιος, «Reconstructing Mixity: Sources of Law and Legal Method in Cyprus," εις V. Palmer κ.ά. (επιμ.), *Mixed Legal Systems, East and West*, 2015, 75-100, 79-84), μπορούμε να διακρίνουμε πέντε στρώματα στην υφιστάμενη κυπριακή νομοθεσία. Το πρώτο στρώμα, κατά την περίοδο πριν την ανακήρυξη της Κύπρου σε αποικία (1925), αφορά κυρίως στο σύστημα απονομής δικαιοσύνης (κατάλοιπο που αποτελεί ιδίως ο περί Πολιτικής Δικονομίας Νόμος, αλλά και άλλα δικονομικού ενδιαφέρο-

Η Βασική Κυπριακή Νομοθεσία έχει οργανωθεί σε ενότητες με γνώμονα πρακτικό αλλά και με τρόπο που να ανταποκρίνεται στον χαρακτήρα του κυπριακού δικαίου ως μικτού νομικού συστήματος επηρεασμένου κυρίως, αλλά όχι αποκλειστικά, από την παράδοση του αγγλικού Κοινοδικαίου. Για τον λόγο αυτό δίνεται πρώτη θέση, μετά το Σύνταγμα, στα βασικά κείμενα της κυπριακής δικονομίας.

Η αναθεωρημένη μετάφραση των περί Πολιτικής Δικονομίας Διαδικαστικών Κανονισμών, γνωστότερων ως «Θεσμοί Πολιτικής Δικονομίας», η οποία και παρουσιάζεται με τη συλλογή αυτή στον κυπριακό νομικό κόσμο αποτελεί μια από τις σημαντικότερες πρωτοτυπίες – συνεισφορές της παρούσας έκδοσης². Το βασικό σώμα των Θεσμών προέρχεται από την αποικιακή περίοδο – γεγονός που αντανακλά αφενός μεν στις απηρχαιωμένες αναφορές στην αποικιακή νομοθεσία (εκ των πραγμάτων, οι αναφορές του πρωτοτύπου γίνονται στη Συλλογή του 1949 και όχι στη γνωστή σε μας Συλλογή του 1959)³, αφετέρου δε στη συχνά ακατέργαστη και όχι πάντοτε συνεπή γλώσσα του αγγλικού πρωτοτύπου. Μόνο όποιος μελετήσει συστηματικά το πρωτότυπο κείμενο μπορεί να αντιληφθεί πόσο δύσκολο υπήρξε το έργο των νομικών, όπως ιδίως ο πρωτοκολλητής Κυριάκος Κυριακίδης, των οποίων οι ανεπίσημες μεταφράσεις επέτρεψαν να λειτουργήσει ανεμπόδιστα η απονομή της πολιτικής δικαιοσύνης στην Κύπρο και επηρέασαν και ορισμένες από τις τροποποιητικές παρεμβάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

ντος σύγχρονα νομοθετήματα εντοπίζουν την καταγωγή τους σε εκείνη την περίοδο). Το δεύτερο στρώμα συνίσταται σε συστηματική νομοθεσία («κώδικες») που εισήχθη κατά την πρώτη ιδίως δεκαετία της Κύπρου ως Αποικίας του Στέμματος από άλλες αποικίες – για παράδειγμα, ο περί Συμβάσεων Νόμος και ο Ποινικός Κώδικας (που αντλούν την καταγωγή τους από τον αντίστοιχο ινδικό κώδικα), ο περί Αστικών Αδικημάτων Νόμος (που προέρχεται από νομοσχέδια που ετοιμάστηκαν για την Ινδία και την υπό εντολή Παλαιστίνη), όλα νομοθετήματα που δεν υπάρχουν στην Αγγλία, αλλά και ο περί Συναλλαγματικών Νόμος (που έχει βρετανική προέλευση). Το τρίτο στρώμα εντοπίζεται στα τελευταία χρόνια της Αγγλοκρατίας, όταν το Κοινοδικαίο είχε καταστεί το υπόστρωμα (residual law) του κυπριακού δικαίου και συνίσταται σε νομοθεσία είτε παρόμοια με την ισχύουσα τότε στο Ηνωμένο Βασίλειο, όπως ο περί Εταιρειών Νόμος, είτε προσαρμοσμένη στα κυπριακά δεδομένα, όπως το ουσιαστικό δίκαιο της εξ αδιαθέτου διαδοχής. Το τέταρτο στρώμα εντοπίζεται στην μεταποικιακή περίοδο και συνίσταται σε νομοθεσία ίδια της Κύπρου αλλά και μεταφορές από Αγγλία και Ελλάδα· το διαδέχεται ένα πέμπτο στρώμα που συνίσταται σε νομοθεσία προσαρμογής προς το ευρωπαϊκό παράγωγο δίκαιο (συμπεριλαμβανομένων και των νομοθετικών αλλαγών που πυροδότησε η οικονομική κρίση).

2. Την αναθεωρημένη μετάφραση επιμελήθηκε ο υπογράφων από κοινού με τον Κυριάκο Σ. Κυριακίδη, δικηγόρο Κυρηνείας και απόφοιτο του Τμήματος Νομικής του Πανεπιστημίου Κύπρου. Η μετάφραση έγινε εξ αρχής για σχεδόν όλο το κείμενο των Διαταγών, ωστόσο ελήφθη υπόψη η μετάφραση του πρωτοκολλητή Κυριάκου Κυριακίδη, ούσα η πλέον καθιερωμένη αλλά και η μετάφραση που είχε χρησιμοποιηθεί στο *Εγκόλλιο Κυπριακών Νόμων*.
3. Στην παρούσα έκδοση επιλέξαμε να διατηρήσουμε στο κυρίως κείμενο την πρωτότυπη αναφορά της αποικιοκρατίας, προσαρμοσμένη στην αρίθμηση της Συλλογής του 1959. Στις υποσημειώσεις εξηγείται τόσο η αναφορά του πρωτοτύπου όσο και η αντιστοιχία με το σήμερα. Με τον τρόπο αυτό συνδυάζεται ο σεβασμός στην πηγή και η σύνδεσή της με το σήμερα.

Ωστόσο, η προσεκτική μελέτη του πρωτότυπου κειμένου κατέστησε σαφή στους συντελεστές της παρούσας έκδοσης την ανάγκη νέας, λειτουργικής απόδοσης στην ελληνική γλώσσα.

Η απόπειρά μας αυτή διέπεται από ορισμένες παραμέτρους και κατευθυντήριες γραμμές. Πρώτον, αφενός μεν τον σεβασμό στο πνεύμα και το ύφος του πρωτότυπου κειμένου, αφετέρου δε την παγιωμένη κατάσταση που έχει δημιουργηθεί ως προς ορισμένους ειδικά όρους και εκφράσεις. Δεύτερον, την ανάγκη απόδοσης των αυθεντικών πηγών της κυπριακής πολιτικής δικονομίας σε εύληπτη, λειτουργική ελληνική γλώσσα. Τρίτον, και εξίσου σημαντικό, να αναδείξει το πνεύμα και τις αρχές που διέπουν το δικονομικό Κοινοδίκαιο και συνεπώς την κυπριακή πολιτική δικαιοσύνη. Πίσω από τους αρχαϊσμούς και διατυπώσεις από μια εποχή πριν το κίνημα για απλή και λειτουργική νομική γλώσσα (plain legal English) κρύβεται το πρακτικό πνεύμα του Κοινοδικαίου, το οποίο δίδει έμφαση στην αποτελεσματική θεραπεία, την οικονομία της δίκης και την ισότητα των όπλων· είναι δε ευκρινής η σημασία που δίδεται στην ευχέρεια του δικαστή να κρίνει ό,τι θεωρείται πρόσφορο ή δίκαιο υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις ενώπιόν του και να καθοδηγήσει τη διαδικασία με τρόπο αποτελεσματικό (effective) και αποδοτικό (efficient). Είναι αυτή η ευχέρεια που επέτρεψε στην αγγλική δικαιοδοσία να επιζηήσει και να κερδίσει κύρος και σεβασμό στον σύγχρονο κόσμο· η ενάσκησή της όμως προϋποθέτει την κατάλληλη παιδεία και παραστάσεις από τους λειτουργούς και συλλειτουργούς της Θέμιδος.

Οι ενότητες του ποινικού και του διοικητικού δικαίου που ακολουθούν επικεντρώνονται στα γενικά νομοθετήματα: στον Ποινικό Κώδικα, τον περί Ποινικής Δικονομίας Νόμο και τον περί Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου προστέθηκε πλέον και ο νόμος που ρυθμίζει το νέο Διοικητικό Δικαστήριο. Η συλλογή περιλαμβάνει επίσης και τον περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων Νόμο, έναν ειδικό νόμο με πρακτικό ενδιαφέρον και ευρεία εφαρμογή.

Η καρδιά της έκδοσης συνίσταται ωστόσο στο ιδιωτικό δίκαιο. Εντός του δικαίου ενοχών (law of obligations) η διαχωριστική γραμμή μεταξύ δικαίου συμβάσεων (contract law) και δικαίου των αδικοπραξιών (tort law) εξακολουθεί να κρατεί – αν και έχει καταστεί λιγότερο απόλυτη. Ειδικά για το δίκαιο συμβάσεων, η ενότητα δείχνει με τον καλύτερο τρόπο την ποικιλομορφία και τη δυναμική του κυπριακού δικαίου. Ο περί Συμβάσεων Νόμος αποτελεί έναν πραγματικό κώδικα του Αγγλικού Κοινοδικαίου των συμβάσεων, ο οποίος παραμένει θαλαρός κι ως πλησιάζει η αρχική του μορφή τον ενάμιση αιώνα ζωής. Τον νόμο πλαισιώνουν δύο άλλα μνημεία της δυτικής νομικής παράδοσης, που συνιστούν απευθείας μεταφορά των δύο πιο σημαντικών, για τη διεθνή νομική επιστήμη, αγγλικών νομοθετημάτων: ο περί Συναλλαγματικών Νόμος και ο περί Πώλησης Αγαθών Νό-

μος. Η ενότητα ολοκληρώνεται με δύο «ειδικούς αστικούς» νόμους εμβληματικούς της νομοθετικής παραγωγής της Δημοκρατίας: ο περί Ενοικιοστασίου Νόμος αντιπροσωπεύει τη μετασποικιακή περίοδο και ο περί Καταχρηστικών Ρητρών Νόμος την ευρωπαϊκή περίοδο και το μεγάλο εγχείρημα προσαρμογής του κυπριακού δικαίου στην εξελισσόμενη ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Το δίκαιο των συμβάσεων υπό ευρεία έννοια συμπληρώνεται από την τελευταία ενότητα του έργου, αφιερωμένη στο εργατικό δίκαιο· καλύπτεται έτσι στο παρόν έργο και η δικαιοδοσία των δύο βασικών ειδικών δικαστηρίων (tribunals), δηλαδή Ελέγχου Ενοικιάσεων και Εργατικών Διαφορών.

Πληρότητα στα συμπεριλαμβανόμενα νομοθετήματα χαρακτηρίζει τις επόμενες ενότητες. Οικογενειακό και κληρονομικό δίκαιο αφορούν στο λεγόμενο δίκαιο των προσώπων: αμφότεροι κλάδοι αναδεικνύουν, για διαφορετικούς λόγους έκαστος, τον ιδιαίτερο χαρακτήρα του κυπριακού δικαίου. Το ίδιο ισχύει και για το δίκαιο της λεγόμενης ακίνητης ιδιοκτησίας (land law), του οποίου τα σχετικά νομοθετήματα έτυχαν ευρέων αλλαγών τα τελευταία χρόνια. Εκεί που υπήρξε ωστόσο η μεγαλύτερη επίπτωση είναι στην επόμενη ενότητα, που αποκαλούμε «Δίκαιο Επιχειρήσεων»⁴. Τόσο ο περί Εταιρειών Νόμος, που καταλαμβάνει το 1/5 σχεδόν της παρούσας έκδοσης, όσο και ο περί Πτωχεύσεως Νόμος, ο οποίος εκσυγχρονίστηκε σε σημαντικό βαθμό τα τελευταία χρόνια και προσέλκυσε αυξημένο ενδιαφέρον, υπέστησαν δραματικές αλλαγές εν όψει της ανάγκης ενσωμάτωσης του ευρωπαϊκού παραγωγού δικαίου, αλλά φέρουν επίσης τα σημάδια της νομικής αντιμετώπισης της πρόσφατης οικονομικής κρίσης.

Οι εκτεταμένες και όχι πάντα συστηματικές νομοθετικές αλλαγές των τελευταίων ετών καθιστούν ακόμη πιο σημαντική τη σκοπιμότητα της παρούσας επικαιροποιημένης και ελεγμένης κριτικής έκδοσης της *Βασικής Κυπριακής Νομοθεσίας*. Κύριες πηγές της έκδοσης, για τις οποίες είμαστε ευγνώμονες, αποτέλεσαν η ανοικτής πρόσβασης ψηφιακή βάση νομοπληροφορικής CyLaw και οι εκδόσεις του Τυπογραφείου της Δημοκρατίας· αλλά ο εντοπισμός, ο διπλός έλεγχος των αλλαγών και η κριτική επεξεργασία του κειμένου αποτέλεσαν μια χρονοβόρο διαδικασία για την οποία ευχαριστώ ιδιαίτερω την επιστημονική ομάδα της Νομικής

---

4. Ο όρος επιλέχθηκε για να τονιστεί το πολυσύνθετο της θεσμικής οργάνωσης, και διαχείρισης, της επιχειρηματικότητας στην Κύπρο. Στο αγγλικό Κοινοδίκαιο διακρίνεται το δίκαιο των εμπορικών συναλλαγών (commercial law), το οποίο αποτελεί ειδικό μέρος του δικαίου των συμβάσεων, από το εταιρικό δίκαιο (company law). Αμφότερα τα καλύπτει ο όρος business law. Αντίθετα με την Ελλάδα, που έχει κληρονομήσει την γερμανική εμμονή του 19ου αιώνα σε διάκριση αστικού και εμπορικού δικαίου, η αντίθεση αυτή δεν υφίσταται στο αγγλικό Κοινοδίκαιο. Θα μπορούσαμε συνεπώς να μιλήσουμε για εμπορικό δίκαιο εν στενή έννοια (commercial law) και εμπορικό δίκαιο εν ευρεία έννοια (business law), αντίστοιχο με αυτό που αποκαλείται στην Ελλάδα εμπορικό δίκαιο, που περιλαμβάνει τρεις πυλώνες: δίκαιο των εμπορικών συναλλαγών, δίκαιο των εταιρειών και εν γένει της επιχειρήσης και ρυθμιστικό δίκαιο.

Βιβλιοθήκης αλλά και τους δικηγόρους Κυριάκο Σ. Κυριακίδη και Μαρία Κοράκη. Η παρούσα έκδοση δεν θα υπήρχε χωρίς το προσωπικό ενδιαφέρον του εκδότη, Αντώνη Καρατζά, και την φροντίδα και υπομονή της Μαρίας Τσικουρή. Αλλά οι πιο θερμές ευχαριστίες οφείλονται σε όσους φοιτητές του Τμήματος Νομικής του Πανεπιστημίου Κύπρου βοήθησαν σε διάφορα στάδια του έργου, και ιδίως στον Ζήνωνα Χατζηκώστα που συνέβαλε ουσιαστικά στην διαδικασία ελέγχου και τους τελειόφοιτους φοιτητές του Τμήματος, Χρυστάλλα Χατζηγεωργίου και Χριστόδουλο Χριστοδούλου που ετοίμασαν τα ευρετήρια. Σε αυτούς και τους συμφοιτητές τους αφιερώνεται η παρούσα έκδοση.

Νικότας Ε. Χατζημιχαήλ, Δ.Ν. (Harvard)

Αναπληρωτής Καθηγητής Ιδιωτικού Δικαίου και Ιστορίας Δικαίου
Τμήμα Νομικής, Πανεπιστήμιο Κύπρου

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΗΣ

Ι. ΣΥΝΤΑΓΜΑ

[1] ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ	3
---	---

ΙΙ. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ

[2] Ο ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1960 (Ν 14/1960)	85
[3] ΘΕΣΜΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ.....	117
[4] Ο ΠΕΡΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΝΟΜΟΣ (ΚΕΦ. 6).....	261
[5] Ο ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗΣ ΑΓΩΓΙΜΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 2012 (Ν 66(Ι)/2012).....	293
[6] Ο ΠΕΡΙ ΑΠΟΔΕΙΞΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (ΚΕΦ. 9)	301

ΙΙΙ. ΠΟΙΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ

[7] ΠΟΙΝΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ (ΚΕΦ. 154)	319
[8] Ο ΠΕΡΙ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΝΟΜΟΣ (ΚΕΦ. 155).....	409
[9] Ο ΠΕΡΙ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΡΟΧΑΙΑΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972 (Ν 86/1972)	463

ΙV. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

[10] Ο ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1999 (Ν 158(Ι)/1999)	511
[11] Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 2015 (Ν 131(Ι)/2015).....	525

V. ΔΙΚΑΙΟ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

[12] Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΝΟΜΟΣ (ΚΕΦ. 149)	535
[13] Ο ΠΕΡΙ ΠΩΛΗΣΗΣ ΑΓΑΘΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1994 (Ν 10(Ι)/1994).....	571
[14] Ο ΠΕΡΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΝΟΜΟΣ (ΚΕΦ. 262).....	591
[15] Ο ΠΕΡΙ ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΙΚΩΝ ΡΗΤΡΩΝ ΣΕ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1996 (Ν 93(Ι)/1996)	625
[16] Ο ΠΕΡΙ ΕΝΟΙΚΙΟΣΤΑΣΙΟΥ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1983 (Ν 23/1983)	631

VI. ΔΙΚΑΙΟ ΑΔΙΚΟΠΡΑΞΙΩΝ

[17] Ο ΠΕΡΙ ΑΣΤΙΚΩΝ ΑΔΙΚΗΜΑΤΩΝ ΝΟΜΟΣ (ΚΕΦ. 148).....	655
--	-----

VII. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

[18] Ο ΠΕΡΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1990 (Ν 23/1990)	687
[19] Ο ΠΕΡΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ (ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1994 (Ν 87(Ι)/1994)	693

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΗΣ

[20] Ο ΠΕΡΙ ΓΑΜΟΥ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 2003 (Ν 104(Ι)/2003).....	703
[21] Ο ΠΕΡΙ ΡΥΘΜΙΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΤΩΝ ΣΥΖΥΓΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1991 (Ν 232/1991).....	721
[22] Ο ΠΕΡΙ ΣΧΕΣΕΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΚΑΙ ΤΕΚΝΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1990 (Ν 216/1990).....	729
[23] Ο ΠΕΡΙ ΤΕΚΝΩΝ (ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΗ ΥΠΟΣΤΑΣΗ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1991 (Ν 187/1991).....	739
[24] Ο ΠΕΡΙ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1995 (Ν 19(Ι)/1995).....	747
[25] Ο ΠΕΡΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΥΜΒΙΩΣΗΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 2015 (Ν 184(Ι)/2015).....	761

VIII. ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

[26] Ο ΠΕΡΙ ΔΙΑΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΔΟΧΗΣ ΝΟΜΟΣ (ΚΕΦ. 195).....	779
[27] Ο ΠΕΡΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΩΝ ΑΠΟΘΑΝΟΝΤΩΝ ΝΟΜΟΣ (ΚΕΦ. 189).....	795

IX. ΑΚΙΝΗΤΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

[28] Ο ΠΕΡΙ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ (ΔΙΑΚΑΤΟΧΗ, ΕΓΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΕΚΤΙΜΗΣΗ) ΝΟΜΟΣ (ΚΕΦ. 224).....	823
[29] Ο ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΥΠΟΘΗΚΕΥΣΕΩΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1965 (Ν 9/1965).....	915
[30] Ο ΠΕΡΙ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΟΥ ΚΑΙ ΧΩΡΟΜΕΤΡΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ (ΤΕΛΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ) ΝΟΜΟΣ (ΚΕΦ. 219).....	987
[31] Ο ΠΕΡΙ ΚΤΗΣΗΣ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ (ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ) ΝΟΜΟΣ (ΚΕΦ. 109).....	1011
[32] Ο ΠΕΡΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972 (Ν 90/1972).....	1017
[33] Ο ΠΕΡΙ ΠΩΛΗΣΗΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ (ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 2011 (Ν 81(Ι)/2011).....	1081

X. ΔΙΚΑΙΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

[34] Ο ΠΕΡΙ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΝΟΜΟΣ (ΚΕΦ. 113).....	1095
[35] Ο ΠΕΡΙ ΟΜΟΡΡΥΘΜΩΝ ΚΑΙ ΕΤΕΡΟΡΡΥΘΜΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΕΠΩΝΥΜΙΩΝ ΝΟΜΟΣ (ΚΕΦ. 116).....	1469
[36] Ο ΠΕΡΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΜΠΙΣΤΕΥΜΑΤΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1992 (Ν 69(Ι)/1992).....	1491
[37] Ο ΠΕΡΙ ΠΤΩΧΕΥΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (ΚΕΦ. 5).....	1505

XI. ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

[38] Ο ΠΕΡΙ ΤΕΡΜΑΤΙΣΜΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1967 (Ν 24/1967).....	1583
[39] Ο ΠΕΡΙ ΕΤΗΣΙΩΝ ΑΔΕΙΩΝ ΜΕΤ' ΑΠΟΛΑΒΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1967 (Ν 8/1967)....	1605

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ι. ΣΥΝΤΑΓΜΑ

[1] ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΜΕΡΟΣ Ι – Γενικά Διατάξεις <i>[Άρθρα 1-5]</i>	3
ΜΕΡΟΣ ΙΙ – Περί των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και Ελευθεριών <i>[Άρθρα 6-35]</i>	5
ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ – Περί του Προέδρου της Δημοκρατίας, του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας και του Υπουργικού Συμβουλίου <i>[Άρθρα 36-60]</i>	16
ΜΕΡΟΣ ΙV – Περί της Βουλής των Αντιπροσώπων <i>[Άρθρα 61-85]</i>	27
ΜΕΡΟΣ V – Περί των Κοινοτικών Συνελεύσεων <i>[Άρθρα 86-111]</i>	33
ΜΕΡΟΣ VI – Περί των Ανεξάρτητων Αξιωματούχων της Δημοκρατίας ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι – Ο γενικός εισαγγελεύς της Δημοκρατίας και ο βοηθός γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας <i>[Άρθρα 112-114]</i>	41
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙ – Ο γενικός ελεγκτής και ο βοηθός γενικού ελεγκτού <i>[Άρθρα 115-117]</i>	42
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙΙ – Ο διοικητής και ο υποδιοικητής της Εκδοτικής Τραπέζης της Δημοκρατίας <i>[Άρθρα 118-121]</i>	43
ΜΕΡΟΣ VII – Περί της Δημοσίας Υπηρεσίας ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι – Γενικά Διατάξεις <i>[Άρθρα 122-125]</i>	44
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙ – Ο γενικός λογιστής και ο βοηθός γενικού λογιστού <i>[Άρθρα 126-128]</i>	46
ΜΕΡΟΣ VIII – Περί των Ενόπλων Δυνάμεων της Δημοκρατίας <i>[Άρθρα 129-132]</i>	47
ΜΕΡΟΣ ΙX – Περί του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου <i>[Άρθρα 133-151]</i>	48

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ Χ – Περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου και των υπό τούτου Τεταγμένων Δικαστηρίων [Άρθρα 152-164]	55
ΜΕΡΟΣ ΧΙ – Δημοσιονομικά Διατάξεις [Άρθρα 165-168]	61
ΜΕΡΟΣ ΧΙΙ – Διαφόροι Διατάξεις [Άρθρα 169-178]	63
ΜΕΡΟΣ ΧΙΙΙ – Τελικαί Διατάξεις [Άρθρα 179-186]	65
Μεταβατικά διατάξεις [Άρθρα 187-199].....	68
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι (Άρθρον 181) ΣΥΝΘΗΚΗ ΕΓΓΥΗΣΕΩΣ [Άρθρα I-V].....	74
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ (Άρθρον 181) ΣΥΝΘΗΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑΣ [Άρθρα I-VI].....	75
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΝ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ [Υπ' Αριθμόν Ι]	76
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΝ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ [Υπ' Αριθμόν ΙΙ].....	76
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ ΠΙΝΑΞ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΑΡΘΡΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ (Άρθρον 182).....	77

ΙΙ. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ

[2] Ο ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1960 (Ν 14/1960)

[Άρθρο 1].....	85
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ [Άρθρο 2].....	85
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ – ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ, ΔΙΚΑΣΤΑΙ ΚΑΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ [Άρθρα 3-17].....	86
ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ – ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΝ [Άρθρα 18-30].....	93

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ – ΕΞΟΥΣΙΑΙ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ [Άρθρα 31-47].....	100
ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ – ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΚΑΙ ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΣ [Άρθρα 48-56].....	107
ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟΝ – ΑΓΩΓΑΙ ΥΠΟ Ή ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ [Άρθρο 57].....	109
ΜΕΡΟΣ ΕΒΔΟΜΟΝ – ΣΥΝΕΔΡΙΑΙ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΔΙΚΩΝ [Άρθρα 58-60].....	110
ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΔΙΚΩΝ [Άρθρα 61-64Α]	110
ΜΕΡΟΣ ΟΓΔΟΟΝ – ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	
ΑΡΧΕΙΑ [Άρθρα 65-66].....	111
ΣΦΡΑΓΙΔΕΣ [Άρθρα 67-68].....	112
ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ [Άρθρο 69].....	112
ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΙΣ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑΣ [Άρθρο 70].....	113
ΕΚΚΡΕΜΟΥΣΑΙ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ [Άρθρο 71].....	113
ΕΠΙΦΥΛΑΞΕΙΣ [Άρθρα 72-73]	113
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (Άρθρο 22B).....	115
ΠΙΝΑΞ – (Άρθρον 9(I))	116
ΠΙΝΑΞ – (7 του Ν 29/1983).....	116

[3] ΘΕΣΜΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΔΙΑΤΑΓΗ 1 – Εισαγωγή και ερμηνεία	117
ΔΙΑΤΑΓΗ 2 – Τύπος και έναρξη αγωγής	118
ΔΙΑΤΑΓΗ 3 – Αλλαγή Δικηγόρου	120
ΔΙΑΤΑΓΗ 4 – Ανανέωση του κλητηρίου εντάλματος.....	121
ΔΙΑΤΑΓΗ 5 – Επίδοση του κλητηρίου εντάλματος	121
ΔΙΑΤΑΓΗ 5Α – Υποκατάστατη επίδοση	123
ΔΙΑΤΑΓΗ 5B – Ιδιωτική επίδοση	123
ΔΙΑΤΑΓΗ 6 – Επίδοση εκτός δικαιοδοσίας	124

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΔΙΑΤΑΓΗ 7 – Αγωγές από και εναντίον επιχειρήσεων και προσώπων που διεξάγουν εργασίες με ονόματα άλλα από τα δικά τους.....	127
ΔΙΑΤΑΓΗ 8 – Διαδικασίες υπό και εναντίον απόρων προσώπων	129
ΔΙΑΤΑΓΗ 9 – Διάδοικοι.....	131
ΔΙΑΤΑΓΗ 10 – Διαδικασία τριτοδιαδίκου.....	134
ΔΙΑΤΑΓΗ 11 – Διαδικασία σύμφωνα με το Μέρος ΧΙΙ του περί Πολιτικής Δικονομίας Νόμου, Κεφ. 6	137
ΔΙΑΤΑΓΗ 12 – Αλλαγή διαδίκων λόγω θανάτου κ.λπ.....	138
ΔΙΑΤΑΓΗ 13 – Συνένωση αιτιών αγωγής	140
ΔΙΑΤΑΓΗ 14 – Συνένωση αγωγών	141
ΔΙΑΤΑΓΗ 15 – Διακοπή	141
ΔΙΑΤΑΓΗ 16 – Εμφάνιση.....	142
ΔΙΑΤΑΓΗ 17 – Παράλειψη εμφάνισης	143
ΔΙΑΤΑΓΗ 18 – Συνοπτική απόφαση και άδεια για υπεράσπιση σε κλητήριο ένταλμα ειδικά οπισθογραφημένο.....	146
ΔΙΑΤΑΓΗ 19 – Δικόγραφα	148
ΔΙΑΤΑΓΗ 20 – Έκθεση απαίτησης	151
ΔΙΑΤΑΓΗ 21 – Υπεράσπιση, ανταπαίτηση, υπεράσπιση στην ανταπαίτηση και απάντηση	152
ΔΙΑΤΑΓΗ 21Α.....	154
ΔΙΑΤΑΓΗ 22 – Πληρωμή στο δικαστήριο.....	154
ΔΙΑΤΑΓΗ 23 – Ζητήματα που αναφύονται εκκρεμούσης της αγωγής	156
ΔΙΑΤΑΓΗ 24 – Παραδοχές	157
ΔΙΑΤΑΓΗ 25 – Τροποποίηση.....	158
ΔΙΑΤΑΓΗ 26 – Παράλειψη καταχώρησης δικογράφων.....	159
ΔΙΑΤΑΓΗ 27 – Νομικά σημεία που εγείρονται από τα δικόγραφα.....	162
ΔΙΑΤΑΓΗ 28 – Αποκάλυψη και επιθεώρηση	162
ΔΙΑΤΑΓΗ 29 – Ειδική υπόθεση	164
ΔΙΑΤΑΓΗ 30 – Κλήση για οδηγίες	165
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ´ – (Νέα Δ.30 από 1.1.2015).....	170
ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ	170

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΔΙΑΤΑΓΗ 31 – Ειδοποίηση για ακρόαση.....	171
ΔΙΑΤΑΓΗ 32 – Κλήτευση μαρτύρων.....	172
ΔΙΑΤΑΓΗ 33 – Διαδικασία κατά την ακρόαση.....	173
ΔΙΑΤΑΓΗ 34 – Καταχώρηση απόφασης.....	177
ΔΙΑΤΑΓΗ 35 – Εφέσεις.....	178
ΔΙΑΤΑΓΗ 36 – Μαρτυρία γενικά.....	184
ΔΙΑΤΑΓΗ 37 – Μαρτυρία κατόπιν εντολής ή ενώπιον εξεταστού.....	185
ΔΙΑΤΑΓΗ 38 – Μαρτυρία κατά την ακρόαση.....	187
ΔΙΑΤΑΓΗ 39 – Ένορκες Δηλώσεις.....	188
ΔΙΑΤΑΓΗ 40 – Εκτέλεση γενικά.....	190
ΔΙΑΤΑΓΗ 41 – Εκτέλεση διά κατασχέσεως και πωλήσεως κινητής περιουσίας.....	194
ΔΙΑΤΑΓΗ 42 – Εκτέλεση διά πωλήσεως ακινήτου περιουσίας.....	195
ΔΙΑΤΑΓΗ 42Α – Σύλληψη και κατάσχεση.....	196
ΔΙΑΤΑΓΗ 43 – Εκτέλεση διά κατασχέσεως χρέους ή περιουσίας.....	198
ΔΙΑΤΑΓΗ 43Α – Ένταλμα κατοχής.....	198
ΔΙΑΤΑΓΗ 43Β – Ένταλμα παραδόσεως.....	199
ΔΙΑΤΑΓΗ 44 – Επιδότες.....	199
ΔΙΑΤΑΓΗ 45 – Παραλήπτες.....	203
ΔΙΑΤΑΓΗ 46 – Εκτέλεση αποφάσεων σε αγωγές λίβελου εφημερίδων.....	204
ΔΙΑΤΑΓΗ 47 – Εκτέλεση εξωδικαστικών διαταγμάτων.....	205
ΔΙΑΤΑΓΗ 48 – Αιτήσεις.....	205
ΔΙΑΤΑΓΗ 49 – Διαιτησία.....	211
ΔΙΑΤΑΓΗ 50 – Διεύθυνση επίδοσης.....	214
ΔΙΑΤΑΓΗ 51 – Επίδοση.....	214
ΔΙΑΤΑΓΗ 52 – Αιτήσεις σύμφωνα με νόμους περί τοκογλυφίας.....	216
ΔΙΑΤΑΓΗ 53 – Εμπορικά σήματα.....	216
ΔΙΑΤΑΓΗ 54 – Εκκαθάριση ετερορρύθμων συνεταιρισμών.....	217
ΔΙΑΤΑΓΗ 55 – Δηλώσεις σε πρωτογενείς αιτήσεις.....	219
ΔΙΑΤΑΓΗ 56 – Αγωγή εξαναγκασμού (Mandamus).....	219
ΔΙΑΤΑΓΗ 57 – Χρόνος.....	219

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΔΙΑΤΑΓΗ 58 – Πλώσσα.....	220
ΔΙΑΤΑΓΗ 59 – Έξοδα	221
ΔΙΑΤΑΓΗ 60 – Ασφάλεια εξόδων.....	226
ΔΙΑΤΑΓΗ 61 – Συνεδριάσεις δικαστηρίων.....	227
ΔΙΑΤΑΓΗ 62 – Βιβλία δικαστηρίων και γραφειακή διαδικασία.....	227
ΔΙΑΤΑΓΗ 63 – Τίτλος διαδικασιών, φάκελος διαδικασιών και φάκελος εφέσεως	228
ΔΙΑΤΑΓΗ 64 – Συνέπειες μη συμμόρφωσης.....	231
ΔΙΑΤΑΓΗ 65 – Ειδικοί Κανονισμοί για αγωγές σχετικές με αξιώσεις που δεν υπερβαίνουν τις £ 50	231
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α – ΤΥΠΟΙ	
ΤΥΠΟΣ 1 – Κλητήριο Εντάλμα (Δ.2, Κ.1)	232
Οπισθογράφησης Απαιτήσεως	233
ΤΥΠΟΣ 2 – Κλητήριο Ειδικώς Οπισθογραφημένον (Δ.2, Κ.6)	233
ΕΚΘΕΣΙΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΣ	235
ΤΥΠΟΣ 3 – Οπισθογράφηση για έξοδα (Δ.2, Κ.7)	235
ΤΥΠΟΣ 4 – Τύπος Διορισμού Δικηγόρου υπό του ενάγοντος (Δ.2, Κ.14)	235
ΤΥΠΟΣ 5 – Ένορκη Δήλωση Επίδοσης (Δ.5, Κ.2).....	237
ΤΥΠΟΣ 5Α – Ειδοποίηση για Υποκατάστατη Επίδοση (Δ.5, Θ.9)	237
ΤΥΠΟΣ 6 – Ειδοποίηση κλητηρίου εντάλματος για επίδοση σε μη Κύπριο υπήκοο (Δ.6, Κ.6)	238
ΤΥΠΟΣ 7 – Παράκληση για επίδοση σε ξένη χώρα με την οποία υπάρχει σύμβαση (Δ.6, Κ.7)	239
ΤΥΠΟΣ 8 – Ειδοποίηση επιδόσεως σε διευθυντή συνεταιρισμού (Δ.7, Κ.4)	239
ΤΥΠΟΣ 9 – Ειδοποίηση τριτοδιαδικού (Δ.10, Κ.2)	240
ΤΥΠΟΣ 11 – Οπισθογράφηση σε διάταγμα για συνέχιση διαδικασίας (Δ.12, Κ.5).....	241
ΤΥΠΟΣ 12 – Σημείωμα Εμφανίσεως (Δ.16, Κ.3).....	241
ΤΥΠΟΣ 12Α – Τύπος Διορισμού Δικηγόρου υπό του Εναγομένου (Δ.16, Κ.11).....	242
ΤΥΠΟΣ 13 – Ειδοποίηση ανταπαίτησης (Δ.21, Κ.8)	243
ΤΥΠΟΣ 14 – Ειδοποίηση πληρωμής στο δικαστήριο (Δ.22, Κ.1)	244
ΤΥΠΟΣ 15 – Πιστοποιητικό πληρωμής στο δικαστήριο (Δ.22, Κ.2).....	244

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΥΠΟΣ 16 – Αποδοχή ποσού που πληρώθηκε στο δικαστήριο (Δ.22, Κ.3).....	245
ΤΥΠΟΣ 17 – Ομολογία υπεράσπισης (Δ.23, Κ.3).....	245
ΤΥΠΟΣ 18 – Ειδοποίηση αποδοχής εγγράφων (Δ.24, Κ.3).....	245
ΤΥΠΟΣ 19 – Ειδοποίηση αποδοχής γεγονότων (Δ.24, Κ.5).....	246
ΤΥΠΟΣ 20 – Αποδοχή γεγονότων σύμφωνα με ειδοποίηση (Δ.24, Κ.5).....	247
ΤΥΠΟΣ 21 – Ειδοποίηση προσαγωγής εγγράφων κατά την ακρόαση (Δ.24, Κ.8)	247
ΤΥΠΟΣ 22 – Ένορκος δήλωση σχετική με έγγραφα (Δ.28, Κ.2)	248
ΤΥΠΟΣ 23 – Ειδοποίηση προσαγωγής εγγράφων για επιθεώρηση (Δ.28, Κ.7)	249
ΤΥΠΟΣ 24 – Ειδοποίηση για επιθεώρηση εγγράφων (Δ.28, Κ.8)	249
ΤΥΠΟΣ 25 – Κλήση για οδηγίες (Δ.30, Θ.1(β))	250
ΤΥΠΟΣ 25 – (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ).....	250
ΤΥΠΟΣ 25Α – ΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΟΔΗΓΙΕΣ (Δ.30, Θ.1(γ))	251
ΤΥΠΟΣ 26 – Ειδοποίηση για περισσότερες οδηγίες (Δ.30, Κ.4).....	251
ΤΥΠΟΣ 27 – Κλήση μάρτυρος (Δ.33, Κ.5)	252
ΤΥΠΟΣ 35 – Λεκτικό (jurat) ενόρκου δηλώσεως (Δ.39, Κ.10)	252
ΤΥΠΟΣ 36 – Λεκτικό και πιστοποιητικό όπου ο καταθέτης είναι αγράμματος ή τυφλός (Δ.39, Κ.13)	252
ΤΥΠΟΣ 37 – Ένορκος δήλωση σε αίτηση προς το κτηματολόγιο σύμφωνα με το Άρθρο 99 του περί Πολιτικής Δικονομίας Νόμου Κεφ. 6 (Δ.42, Κ.5)	253
ΤΥΠΟΣ 38 – Ειδοποίηση προς τον εξ αποφάσεως οφειλέτη σύμφωνα με το Άρθρο 99 του περί Πολιτικής Δικονομίας Νόμου Κεφ. 6 (Δ.42, Κ.5).....	253
ΤΥΠΟΣ 39Γ – Ένορκος δήλωση προς υποστήριξη αιτήσεως για ένταλμα κατοχής (Δ.43Α, Κ.1)	254
ΤΥΠΟΣ 41 – Ειδοποίηση προς τον εξ αποφάσεως πιστωτή απαιτήσεως τρίτου προσώπου για αγαθά που κατασχέθηκαν σύμφωνα με ένταλμα κατασχέσεως κινητών (Δ.44, Κ.12)	255
ΤΥΠΟΣ 42 – Παράκληση σε πρόσωπο υπεύθυνο σε ξενοδοχείο ή εργαστήριο για παροχή πληροφοριών κατά πόσον υπάρχει οιαδήποτε απαίτηση για περιουσία που κατασχέθηκε από ξενοδοχείο ή εργαστήριο (Δ.44, Κ.13)	255
ΤΥΠΟΣ 43 – Απαίτηση για οφειλές ξενοδοχείου ή για εργασία που έγινε στην κατασχεθείσα περιουσία (Δ.44, Κ.13).....	256
ΤΥΠΟΣ 45 – Αίτηση μονομερής (Ex parte) (Δ.48, Κ.2)	257

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΥΠΟΣ 46 – Αίτηση δια κλήσεως (By Summons) (Δ.48, Κ.2).....	257
ΤΥΠΟΣ 47 – Ειδοποίηση για πρόθεση ένστασης σε αίτηση διά κλήσεως (Δ.48, Θ.4).....	258
ΤΥΠΟΣ 52 – Τίτλος διαδικασίας τροποποιηθείς (Δ.63, Κ.2).....	259
Επιπρόσθετοι τύποι σύμφωνα με την Δ.44	
ΤΥΠΟΣ 2 – (Δ.44, Κ.7Α).....	259
ΤΥΠΟΣ 1 – ΕΝΤΥΠΟ ΓΙΑ ΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΠΟΥ ΚΑΤΑΣΧΕΤΑΙ ΚΑΙ ΔΕΝ ΜΕΤΑΚΙΝΕΙΤΑΙ.....	260

[4] Ο ΠΕΡΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΝΟΜΟΣ (ΚΕΦ. 6)

ΜΕΡΟΣ Ι – Εισαγωγικές διατάξεις <i>[Άρθρα 1-2]</i>	261
ΜΕΡΟΣ ΙΙ – Εξουσίες του δικαστηρίου <i>[Άρθρα 3-9]</i>	261
ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ – Γενικές διατάξεις που αφορούν εκτέλεση <i>[Άρθρα 10-15]</i>	264
ΜΕΡΟΣ ΙV – Εκτέλεση με πώληση κινητών <i>[Άρθρα 16-21]</i>	265
ΜΕΡΟΣ V – Εκτέλεση επί ακινήτων Εκτέλεση με πώληση <i>[Άρθρα 22-52]</i>	267
Επιβάρυνση Γης με Εγγραφή Απόφασης <i>[Άρθρα 53-62]</i>	274
Εγγραφή στο όνομα του οφειλέτη χρέους για σκοπούς Εκτέλεσης <i>[Άρθρα 63-71]</i>	276
ΜΕΡΟΣ VI – Εκτέλεση με μεσεγγύηση γης <i>[Άρθρο 72]</i>	278
ΜΕΡΟΣ VII – Εκτέλεση με κατάσχεση ιδιοκτησίας στα χέρια τρίτου <i>[Άρθρα 73-81]</i>	278
ΜΕΡΟΣ VIII – Εξέταση του εξ αποφάσεως οφειλέτη <i>[Άρθρα 82-89]</i>	280

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ ΙΧ – Διατάγματα δικαστηρίου και αδικήματα καταδολίευσης εξ αποφάσεως πιστωτών [Άρθρα 90-91Ι].....	283
ΜΕΡΟΣ Χ – Ποικίλες διατάξεις [Άρθρα 92-96Β].....	289
ΜΕΡΟΣ ΧΙ – Εντάλματα κατά ακίνητης ιδιοκτησίας Πώληση γης όταν αυτή επιβαρύνθηκε με δικαστική απόφαση [Άρθρα 97-101].....	291
ΜΕΡΟΣ ΧΙΙ – Εγγυητές [Άρθρο 102].....	292

[5] Ο ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗΣ ΑΓΩΓΙΜΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 2012 (Ν 66(Ι)/2012)

[Άρθρα 1-29].....	293
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (άρθρο 29).....	299

[6] Ο ΠΕΡΙ ΑΠΟΔΕΙΞΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (ΚΕΦ. 9)

[Άρθρα 1-22].....	301
Ειδικό μέρος [Άρθρα 23-37].....	306
ΠΙΝΑΚΑΣ Καταργήθηκε.....	311

ΙΙΙ. ΠΟΙΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ

[7] ΠΟΙΝΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ (ΚΕΦ. 154)

ΜΕΡΟΣ Ι – Γενικές διατάξεις	
Εισαγωγικές διατάξεις [Άρθρα 1-2].....	319
Ερμηνεία [Άρθρα 3-4].....	320
Εφαρμογή εντός και εκτός της Εδαφικής Κυριαρχίας [Άρθρα 5-6].....	322
Γενικοί κανόνες για Ποινική Ευθύνη [Άρθρα 7-19].....	324
Συμμετοχή σε Αδικήματα [Άρθρα 20-25].....	326
Ποινές [Άρθρα 26-35Α].....	327

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ II – Αδικήματα εναντίον της δημόσιας τάξης	
Προδοσία και άλλα Αδικήματα εναντίον της Ανώτατης Εξουσίας [Άρθρα 36-55].....	329
Αδικήματα εναντίον του Καθεστώτος και της υφιστάμενης Κοινωνικής Τάξης [Άρθρα 56-67]	335
Ποινικά αδικήματα που επηρεάζουν τις σχέσεις με Ξένα κράτη και Εξωτερική Γαλήνη [Άρθρα 68-69].....	338
Παράνομες Συναθροίσεις, Οχλαγωγίες και άλλα Ποινικά Αδικήματα εναντίον της Κοινής Γαλήνης [Άρθρα 70-99Α].....	339
ΜΕΡΟΣ III – Αδικήματα εναντίον της άσκησης Νόμιμης Εξουσίας	
Δεσασμός και Κατάχρηση Εξουσίας [Άρθρα 100-109].....	345
Ποινικά αδικήματα κατά την Απονομή Δικαιοσύνης [Άρθρα 110-126].....	347
Ελευθέρωση, Απόδραση κρατουμένων και παρεμπόδιση Δικαστικών Λειτουργιών [Άρθρα 126Α-132]	351
Ποικίλα Ποινικά Αδικήματα εναντίον της Δημόσιας Εξουσίας [Άρθρα 133-137]	352
ΜΕΡΟΣ IV – Ποινικά Αδικήματα που παραβιάζουν το Κοινό γενικά	
Ποινικά Αδικήματα σχετικά με τη Θρησκεία [Άρθρα 138-142].....	353
Καταστροφή [Άρθρο 143].....	354
Ποινικά Αδικήματα εναντίον των Ηθών [Άρθρα 144-177].....	354
Ποινικά Αδικήματα σχετικά με το Γάμο και τις Οικογενειακές Υποχρεώσεις [Άρθρα 178-185]	362
Οχληρίες [Άρθρα 186-193]	363
Δυσφήμιση [Άρθρα 194-202]	367
Προσβολή Μνήμης Αποθανόντα [Άρθρα 202Α]	368
ΜΕΡΟΣ V – Ποινικά αδικήματα εναντίον του προσώπου	
Φόνος εκ προμελέτης και Ανθρωποκτονία [Άρθρα 203-213].....	368
Ποινικά Αδικήματα Συναφή με το Φόνο εκ Προμελέτης και Αυτοκτονία [Άρθρα 214-220]	370
Καθήκοντα που αφορούν τη Συντήρηση της Ζωής και της Υγείας [Άρθρα 221-225]	371
Ποινικά Αδικήματα που θέτουν σε κίνδυνο τη Ζωή ή την Υγεία [Άρθρα 226-235Α]	371
Εγκληματική Απερισκεψία και Αμέλεια [Άρθρα 236-241].....	374

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Επιθέσεις [Άρθρα 242-244].....	375	
Ποινικά Αδικήματα εναντίον της Προσωπικής Ελευθερίας [Άρθρα 245-254]	376	
ΜΕΡΟΣ VI – Ποινικά αδικήματα εναντίον περιουσίας		
Κλοπή [Άρθρα 255-272].....	377	
Ποινικά Αδικήματα συγγενή με Κλοπή [Άρθρα 273-279].....	381	
Αξίопοινη Παράνομη Είσοδος [Άρθρα 280-281].....	382	
Ληστεία και εκβίαση [Άρθρα 282-290Α].....	382	
Διάρρηξη κατά τη Διάρκεια Νύκτας, Διάρρηξη και παρόμοια Ποινικά Αδικήματα [Άρθρα 291-296].....	384	
Ψευδείς Παραστάσεις [Άρθρα 297-305]	386	
Επιταγές χωρίς αντίκρουσμα [Άρθρο 305Α].....	389	
Κλεπταποδόχοι [Άρθρα 306-309].....	391	
Δόλοι Επιτρόπων Εμπιστευμάτων και άλλων Προσώπων σε Θέση Εμπιστοσύνης και Ψευδείς Λογαριασμοί [Άρθρα 310-314].....	391	
Τοκογλυφία και Αισχροκέρδεια [Άρθρα 314Α-314Γ]	393	
ΜΕΡΟΣ VII – Κακόβουλη Βλάβη σε Περιουσία		
Ποινικά Αδικήματα που επιφέρουν Βλάβη σε Περιουσία [Άρθρα 315-330].....	394	
ΜΕΡΟΣ VIII – Πλαστογραφία, νομισματοκοπία, παραχάραξη, παρόμοια ποινικά αδικήματα και πλαστοπροσωπία		
Ορισμοί [Άρθρα 331-334].....	398	
Ποινή Πλαστογραφίας [Άρθρα 335-347]	398	
Ποινικά Αδικήματα σχετικά με το Νόμισμα [Άρθρα 348-356].....	401	
Παραχαραγμένα Ένσημα [Άρθρα 357-359].....	403	
Πλαστοπροσωπία [Άρθρα 360-365].....	404	
ΜΕΡΟΣ ΙΧ – Απόπειρες και Συνωμοσίες για τη διάπραξη εγκλημάτων		
Απόπειρες [Άρθρα 366-370].....	405	
Συνωμοσίες [Άρθρα 371-373].....	406	
ΜΕΡΟΣ Χ – Μικρότερα ποινικά αδικήματα [Άρθρο 374].....		406
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α (Άρθρο 187(4)).....	407	

**[8] Ο ΠΕΡΙ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΝΟΜΟΣ
(ΚΕΦ. 155)**

<i>[Άρθρο 1]</i>	409
ΜΕΡΟΣ Ι – Εισαγωγικές διατάξεις	
<i>[Άρθρα 2-3]</i>	409
ΜΕΡΟΣ ΙΙ – Ανάκριση ποινικών αδικημάτων και διαδικασία πριν από τη δίωξη	
Ανάκριση ποινικών αδικημάτων <i>[Άρθρα 4-8]</i>	410
Σύλληψη και έρευνα <i>[Άρθρα 9-34]</i>	412
ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ – Διαδικασία κατά τη δίωξη	
Εισαγωγικά <i>[Άρθρα 35-36]</i>	421
Έναρξη ποινικής διαδικασίας και τρόπος εξαναγκασμού εμφάνισης <i>[Άρθρα 37-46]</i>	421
Διατάξεις που αφορούν όλες τις δίκες γενικά, συνοπτικές και μη <i>[Άρθρα 47-48]</i>	425
Εξαναγκασμός παράστασης και εξέτασης μαρτύρων <i>[Άρθρα 49-61]</i>	426
Γενικές διατάξεις ως προς τις απαντήσεις και διαδικασία σε όλες τις δίκες, συνοπτικές και μη <i>[Άρθρα 62-87]</i>	429
Ειδικές διατάξεις σε συνοπτικές δίκες <i>[Άρθρα 88-91]</i>	438
Παραπομπή <i>[Άρθρα 92-106]</i>	438
Ειδικές διατάξεις για δίκες βάσει κατηγορητηρίου που καταχωρίστηκε σε Κακούργιοδικείο <i>[Άρθρα 107-111]</i>	439
Δικαστικές αποφάσεις <i>[Άρθρα 112-117]</i>	441
ΜΕΡΟΣ ΙV – Εκτελέσεις και ανάληψη χρηματικών ποινών <i>[Άρθρα 118-130]</i>	
ΜΕΡΟΣ V – Εφέσεις, νομικά ζητήματα που επιφυλάχτηκαν, κ.λπ. <i>[Άρθρα 131-147]</i>	446
Επιφύλαξη νομικών ζητημάτων και παραπομπή ζητήματος με υπόμνημα στο Ανώτατο Δικαστήριο <i>[Άρθρα 148-149]</i>	452
Γενικές Διατάξεις <i>[Άρθρα 150-153]</i>	454

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ VI – Συμπληρωματικές διατάξεις	
Γενικές εξουσίες του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας σε ποινικές διαδικασίες [Άρθρα 154-156].....	455
Εγγύηση και προσωπική υποχρέωση [Άρθρα 157-165].....	456
Έξοδα και απόδοση περιουσίας [Άρθρα 166-172].....	458
Ποικίλες Διατάξεις [Άρθρα 173-176].....	459

[9] Ο ΠΕΡΙ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΡΟΧΑΙΑΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972 (Ν 86/1972)

[Άρθρα 1-28Α].....	463
--------------------	-----

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι.....	488
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ.....	503

IV. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

[10] Ο ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1999 (Ν 158(Ι)/1999)

ΜΕΡΟΣ I – Εισαγωγικές διατάξεις [Άρθρα 1-2].....	511
ΜΕΡΟΣ ΙΙ – Οι διοικητικές πράξεις [Άρθρα 3-7].....	511
ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ – Η αρχή της νομιμότητας [Άρθρα 8-19].....	512
ΜΕΡΟΣ ΙV – Τα συλλογικά διοικητικά όργανα [Άρθρα 20-25].....	515
ΜΕΡΟΣ V – Αιτιολογία των διοικητικών πράξεων [Άρθρα 26-32].....	517
ΜΕΡΟΣ VI – Δικαίωμα αναφοράς [Άρθρα 33-37].....	518
ΜΕΡΟΣ VII – Αρχή της ισότητας [Άρθρα 38-41].....	519

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ VIII – Αρχές της φυσικής δικαιοσύνης [Άρθρα 42-43].....	520
ΜΕΡΟΣ IX – Ορθή άσκηση της διακριτικής εξουσίας [Άρθρα 44-49]	521
ΜΕΡΟΣ X – Αρχές της χρηστής διοίκησης [Άρθρα 50-56].....	522
ΜΕΡΟΣ XI – Συμμόρφωση της διοίκησης στις αποφάσεις του ανώτατου δικαστηρίου και δεδικασμένο [Άρθρα 57-59].....	524
ΜΕΡΟΣ XII – Κανονιστικές πράξεις [Άρθρα 60-61].....	524
[11] Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 2015 (Ν 131(Ι)/2015) [Άρθρα 1-15].....	525

V. ΔΙΚΑΙΟ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

[12] Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΝΟΜΟΣ (ΚΕΦ. 149)

ΜΕΡΟΣ I – ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ [Άρθρα 1-2].....	535
ΜΕΡΟΣ II – Κοινοποίηση, αποδοχή και ανάκληση προτάσεων [Άρθρα 3-9].....	536
ΜΕΡΟΣ III – Συμβάσεις, ακυρώσιμες συμβάσεις και άκυρες συμφωνίες [Άρθρα 10-23].....	537
Άκυρες συμφωνίες [Άρθρα 24-30].....	540
ΜΕΡΟΣ IV – Συμβάσεις υπό αίρεση [Άρθρα 31-36].....	542
ΜΕΡΟΣ V – Εκπλήρωση των συμβάσεων Συμβάσεις που χρήζουν εκπλήρωσης [Άρθρα 37-39]	543
Υπόχρεοι προς εκπλήρωση συμβάσεων [Άρθρα 40-45].....	544
Χρόνος και τόπος εκπλήρωσης [Άρθρα 46-50]	545

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εκ πλήρωσης αμοιβαίων υποσχέσεων [Άρθρα 51-58]	545
Καταλογισμός πληρωμών [Άρθρα 59-61].....	547
Συμβάσεις που δεν χρειάζονται εκ πλήρωσης [Άρθρα 62-67].....	547
ΜΕΡΟΣ VI – Σχέσεις που προσομοιάζουν με τις συμβατικές [Άρθρα 68-72].....	548
ΜΕΡΟΣ VII – Συνέπειες παράβασης της σύμβασης [Άρθρα 73-75].....	549
ΜΕΡΟΣ VIII – Ειδική εκτέλεση των συμβάσεων [Άρθρο 76].....	550
ΜΕΡΟΣ ΙΧ – Προϋποθέσεις συμβάσεων που αφορούν ορισμένα ζητήματα [Άρθρα 77-77Α].....	550
ΜΕΡΟΣ Χ – Γραμμάτια συνήθους τύπου [Άρθρα 78-81].....	551
ΜΕΡΟΣ ΧΙ – Κάλυψη και εγγύηση [Άρθρα 82-105].....	552
ΜΕΡΟΣ ΧΙΙ – Παρακαταθήκη με ευρεία έννοια [Άρθρα 106-129].....	555
Ενέχυρο [Άρθρα 130-139]	558
Δικαστικά μέτρα θεματοφυλάκων ή Παρακαταθετών εναντίον Αδικοπραγούντων [Άρθρα 140-141].....	560
ΜΕΡΟΣ ΧΙΙΙ – Αντιπροσωπεία Διορισμός και Πληρεξουσιότητα Αντιπροσώπων [Άρθρα 142-149].....	560
Υποκατάστατοι Αντιπρόσωποι [Άρθρα 150-155].....	561
Έγκριση [Άρθρα 156-160].....	562
Ανάκληση πληρεξουσιότητας [Άρθρα 161-170].....	563
Υποχρέωση αντιπροσώπου έναντι αντιπροσωπευόμενου [Άρθρα 171-181].....	564
Υποχρέωση αντιπροσωπευόμενου έναντι αντιπροσώπου [Άρθρα 182-185]	565
Συνέπειες Αντιπροσωπείας σε Σύμβαση με Τρίτους [Άρθρα 186-198]	566

**[13] Ο ΠΕΡΙ ΠΩΛΗΣΗΣ ΑΓΑΘΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1994
(Ν 10(Ι)/1994)**

ΜΕΡΟΣ Ι – ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ <i>[Άρθρα 1-3]</i>	571
ΜΕΡΟΣ ΙΙ – ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	
Σύμβαση της Πώλησης <i>[Άρθρο 4]</i>	572
Διατυπώσεις της Σύμβασης <i>[Άρθρο 5]</i>	572
Αντικείμενο της Σύμβασης <i>[Άρθρα 6-8]</i>	572
Τίμημα <i>[Άρθρα 9-10]</i>	573
Ουσιώδεις Όροι και Εγγυητικές Διαβεβαιώσεις <i>[Άρθρα 11-17]</i>	573
ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ – ΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	
Μεταβίβαση κυριότητας μεταξύ πωλητή και αγοραστή <i>[Άρθρα 18-26]</i>	576
Μεταβίβαση Τίτλου <i>[Άρθρα 27-30]</i>	578
ΜΕΡΟΣ ΙV – ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ <i>[Άρθρα 31-45]</i>	579
ΜΕΡΟΣ V – ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΑΠΛΗΡΩΤΟΥ ΠΩΛΗΤΗ ΕΝΑΝΤΙ ΤΩΝ ΑΓΑΘΩΝ <i>[Άρθρα 46-47]</i>	582
Δικαίωμα Επίσχεσης Απλήρωτου Πωλητή <i>[Άρθρα 48-50]</i>	583
Ανακοπή εν διαμετακομίσει <i>[Άρθρα 51-53]</i>	583
Μεταβίβαση από Αγοραστή και Πωλητή <i>[Άρθρα 54-55]</i>	584
ΜΕΡΟΣ VI – ΑΓΩΓΕΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΒΑΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ <i>[Άρθρα 56-62]</i>	585
ΜΕΡΟΣ VII – ΔΙΑΦΟΡΑ <i>[Άρθρα 63-66]</i>	587

[14] Ο ΠΕΡΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΝΟΜΟΣ (ΚΕΦ. 262)

ΜΕΡΟΣ Ι – ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΑ <i>[Άρθρα 1-2]</i>	591
ΜΕΡΟΣ ΙΙ – ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΕΣ	
Τύπος και Ερμηνεία <i>[Άρθρα 3-21]</i>	592

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ικανότητα και εξουσία των μερών [Άρθρα 22-26].....	596
Η αντιπαροχή για συναλλαγματική [Άρθρα 27-30]	597
Διαπραγμάτευση συναλλαγματικών [Άρθρα 31-38].....	599
Γενικά καθήκοντα του κατόχου [Άρθρα 39-52].....	601
Υποχρεώσεις των μερών [Άρθρα 53-58]	608
Εξόφληση συναλλαγματικής [Άρθρα 59-64]	610
Κατά παρέμβαση αποδοχή και πληρωμή [Άρθρα 65-68].....	611
Έγγραφο που απωλέσθη [Άρθρα 69-70]	613
Συναλλαγματική σε σειρά [Άρθρο 71]	613
Σύγκρουση νόμων [Άρθρο 72].....	614
ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ – ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΠΡΟΣ ΤΡΑΠΕΖΙΤΗ	
[Άρθρα 73-75].....	614
Δίγραμμες επιταγές [Άρθρα 76-82].....	616
ΜΕΡΟΣ ΙV – ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΣΕ ΔΙΑΤΑΓΗ	
[Άρθρα 83-89]	620
ΜΕΡΟΣ V – ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	
[Άρθρα 90-95]	621
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	
ΠΡΩΤΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (Άρθρο 51).....	622
ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (άρθρο 51).....	623
[15] Ο ΠΕΡΙ ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΙΚΩΝ ΡΗΤΡΩΝ ΣΕ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1996 (Ν 93(Ι)/1996)	
[Άρθρα 1-10].....	625
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (Άρθρο 5(4)).....	628
Ρήτρες που μπορεί να θεωρηθούν ως καταχρηστικές	628
[16] Ο ΠΕΡΙ ΕΝΟΙΚΙΟΣΤΑΣΙΟΥ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1983 (Ν 23/1983)	
[Άρθρο 1].....	631
ΜΕΡΟΣ Ι – Προκαταρκτικά	
[Άρθρα 2-3].....	631

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ ΙΙ – Δικαστήριο	
[Άρθρα 4-7].....	634
ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ – Καθορισμός και προσαρμογή ενοικίων κατοικιών και καταστημάτων	
[Άρθρα 8-10].....	636
ΜΕΡΟΣ ΙV – Ανάκτησις κατοχής	
[Άρθρα 11-16].....	638
ΜΕΡΟΣ V – Προσωρινά διατάξεις	
[Άρθρα 17-26].....	642
ΜΕΡΟΣ VI – Διάφορα	
[Άρθρα 27-36].....	645

VI. ΔΙΚΑΙΟ ΑΔΙΚΟΠΡΑΞΙΩΝ

[17] Ο ΠΕΡΙ ΑΣΤΙΚΩΝ ΑΔΙΚΗΜΑΤΩΝ ΝΟΜΟΣ (ΚΕΦ. 148)

[Άρθρο 1]	655
ΜΕΡΟΣ Ι – Εισαγωγικές Διατάξεις	
[Άρθρα 2-3].....	655
ΜΕΡΟΣ ΙΙ – Δικαιώματα και υποχρεώσεις ορισμένων προσώπων	
[Άρθρα 4-16].....	656
ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ – Αστικά αδικήματα και υπερασπίσεις σε ορισμένες αγωγές για αυτά	
[Άρθρα 17-60].....	660
ΜΕΡΟΣ ΙV – Ποικίλες διατάξεις για την αναζήτηση μέσων θεραπείας	
[Άρθρα 61-68].....	678
ΜΕΡΟΣ V – Ποικίλες διατάξεις	
[Άρθρο 69].....	680

VII. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

[18] Ο ΠΕΡΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1990 (Ν 23/1990)

<i>[Άρθρο 1]</i>	687
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ – Εισαγωγικές Διατάξεις <i>[Άρθρο 2]</i>	687
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ – Δικαστήρια - Δικαστές - Γραμματεία <i>[Άρθρα 3-10]</i>	687
ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ – Δικαιοδοσία – Δίκαιο <i>[Άρθρα 11-15]</i>	688
ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ – Εξουσίες των Οικογενειακών Δικαστηρίων <i>[Άρθρα 16-17]</i>	690
ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ – Μαρτυρία και Απόδειξη <i>[Άρθρο 18]</i>	691
ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟ – Συνεδρίες Δικαστηρίου <i>[Άρθρα 19-21]</i>	691
ΜΕΡΟΣ ΕΒΔΟΜΟ – Ποικίλες Διατάξεις <i>[Άρθρα 22-28]</i>	692

[19] Ο ΠΕΡΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ (ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1994 (Ν 87(Ι)/1994)

<i>[Άρθρο 1]</i>	693
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ – ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ <i>[Άρθρο 2]</i>	693
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ – ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ - ΔΙΚΑΣΤΕΣ - ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ <i>[Άρθρα 3-8]</i>	694
ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ – ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ - ΔΙΚΑΙΟ <i>[Άρθρα 9-12]</i>	695

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ – ΑΠΟΠΕΙΡΑ ΣΥΝΔΙΑΛΛΑΓΗΣ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΛΥΣΗ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ [Άρθρα 13-19].....	696
ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ – ΕΙΣΟΥΣΙΕΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ [Άρθρα 20-21].....	697
ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟ – ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΔΕΙΞΗ [Άρθρα 22].....	698
ΜΕΡΟΣ ΕΒΔΟΜΟ – ΣΥΝΕΔΡΙΕΣ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ [Άρθρα 23-25].....	698
ΜΕΡΟΣ ΟΓΔΩΟ – ΠΟΙΚΙΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ [Άρθρα 26-32].....	699
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α (Άρθρο 11).....	699
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β (Άρθρο 16).....	701

**[20] Ο ΠΕΡΙ ΓΑΜΟΥ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 2003
(Ν 104(Ι)/2003)**

ΜΕΡΟΣ Ι – Εισαγωγικές διατάξεις [Άρθρα 1-2].....	703
ΜΕΡΟΣ ΙΙ – Γάμος [Άρθρο 3].....	703
ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ – Ειδοποίηση γάμου [Άρθρα 4-8].....	704
ΜΕΡΟΣ ΙV – Τελετή γάμου [Άρθρα 9-12].....	705
ΜΕΡΟΣ V – Προϋποθέσεις και περιορισμοί στη σύναψη γάμου - Ελαττωματικοί γάμοι [Άρθρα 13-19].....	706
ΜΕΡΟΣ VI – Ακύρωση γάμου [Άρθρα 20-26].....	708
Λόγοι διαζυγίου [Άρθρο 27].....	710

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ VII – Ληξίαρχος <i>[Άρθρα 28-31]</i>	711
ΜΕΡΟΣ VIII – Αδικήματα <i>[Άρθρα 32-36]</i>	712
ΜΕΡΟΣ ΙΧ – Ποικίλες διατάξεις <i>[Άρθρα 37-41]</i>	713
ΠΡΩΤΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ – ΤΥΠΟΣ Α.....	714
ΠΡΩΤΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ – ΤΥΠΟΣ Β.....	715
ΠΡΩΤΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ – ΤΥΠΟΣ Γ.....	716
ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ.....	717
ΤΡΙΤΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ – ΜΕΡΟΣ Ι.....	717
ΤΡΙΤΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ – ΜΕΡΟΣ ΙΙ.....	718
ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ – ΤΥΠΟΣ Α.....	718
ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ – ΤΥΠΟΣ Β.....	718
ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ – ΤΥΠΟΣ Γ.....	719
ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ – ΤΥΠΟΣ Δ.....	719

**[21] Ο ΠΕΡΙ ΡΥΘΜΙΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΤΩΝ ΣΥΖΥΓΩΝ
ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1991 (Ν 232/1991)**

<i>[Άρθρο 1]</i>	721
ΜΕΡΟΣ Ι – Εισαγωγικές Διατάξεις <i>[Άρθρο 2]</i>	721
ΜΕΡΟΣ ΙΙ – Διατροφή <i>[Άρθρα 3-12]</i>	721
ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ – Συμμετοχή σε περιουσία <i>[Άρθρα 13-21]</i>	724

**[22] Ο ΠΕΡΙ ΣΧΕΣΕΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΚΑΙ ΤΕΚΝΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1990
(Ν 216/1990)**

<i>[Άρθρα 1-2]</i>	729
ΜΕΡΟΣ Ι – Σχέσεις γονέων και τέκνων <i>[Άρθρα 3-32]</i>	729

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ ΙΙ – Διατροφή
[Άρθρα 33-43] 735

**[23] Ο ΠΕΡΙ ΤΕΚΝΩΝ (ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΗ ΥΠΟΣΤΑΣΗ)
ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1991 (Ν 187/1991)**

[Άρθρο 1]..... 739

ΜΕΡΟΣ Ι – Εισαγωγικές διατάξεις
[Άρθρο 2]..... 739

ΜΕΡΟΣ ΙΙ – Συγγένεια
[Άρθρα 3-5]..... 739

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ – Πατρότητα και προσβολή της
[Άρθρα 6-12]..... 740

ΜΕΡΟΣ ΙV – Επιγνώμενος γάμος, εκούσια και δικαστική αναγνώριση
[Άρθρα 13-23]..... 741

ΜΕΡΟΣ V – Ποικίλες διατάξεις
[Άρθρα 24-26]..... 744

**[24] Ο ΠΕΡΙ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1995
(Ν 19(Ι)/1995)**

[Άρθρο 1]..... 747

ΜΕΡΟΣ Ι – ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ
[Άρθρο 2]..... 747

ΜΕΡΟΣ ΙΙ – ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ
[Άρθρα 3-7]..... 748

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ – ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΥΙΟΘΕΣΙΑ ΑΝΗΛΙΚΟΥ
[Άρθρα 8-9]..... 751

ΜΕΡΟΣ ΙV – ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΚΑΙ ΥΙΟΘΕΣΙΑ
[Άρθρα 10-19]..... 752

ΜΕΡΟΣ V – ΕΠΑΝΑΦΟΡΑ ΑΝΗΛΙΚΟΥ
[Άρθρα 20-21]..... 754

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ VI – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ <i>[Άρθρα 22-23]</i>	755
ΜΕΡΟΣ VII – ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΩΝ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ <i>[Άρθρα 24-26]</i>	756
ΜΕΡΟΣ VIII – ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ <i>[Άρθρα 27-35]</i>	757
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (Άρθρο 25) Τύπος καταχώρησης στο Μητρώο Υιοθετηθέντων.....	759

**[25] Ο ΠΕΡΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΥΜΒΙΩΣΗΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 2015
(Ν 184(Ι)/2015)**

ΜΕΡΟΣ I – ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ <i>[Άρθρα 1-2]</i>	761
ΜΕΡΟΣ II – ΣΥΝΑΨΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΥΜΒΙΩΣΗΣ <i>[Άρθρα 3-10]</i>	762
ΜΕΡΟΣ III – ΑΚΥΡΩΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΥΜΒΙΩΣΗΣ <i>[Άρθρα 11-16]</i>	764
ΜΕΡΟΣ IV – ΛΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΥΜΒΙΩΣΗΣ <i>[Άρθρα 17-18]</i>	765
ΜΕΡΟΣ V – ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΠΑΙΔΙΩΝ <i>[Άρθρα 19-22]</i>	766
ΜΕΡΟΣ VI – ΔΙΑΤΡΟΦΗ <i>[Άρθρα 23-32]</i>	766
ΜΕΡΟΣ VII – ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ <i>[Άρθρα 33-42]</i>	769
ΜΕΡΟΣ VIII – ΠΟΙΚΙΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ <i>[Άρθρα 43-47]</i>	771
ΠΡΩΤΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ (Άρθρο 6) ΕΝΤΥΠΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΥΜΒΙΩΣΗΣ FORM OF CIVIL UNION.....	772
ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ (Άρθρο 6) ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΜΒΙΩΝ ΣΕ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΜΒΙΩΣΗ STATEMENT OF THE CIVIL PARTNERS OF A CIVIL UNION	773

ΤΡΙΤΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ (Άρθρο 7)	
ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΥΜΒΙΩΣΗΣ CERTIFICATE OF CIVIL UNION.....	774

VIII. ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

[26] Ο ΠΕΡΙ ΔΙΑΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΔΟΧΗΣ ΝΟΜΟΣ (ΚΕΦ. 195)

ΜΕΡΟΣ Ι – Γενικές διατάξεις [Άρθρα 1-20].....	779
ΜΕΡΟΣ ΙΙ – Διαθήκες [Άρθρα 21-43].....	784
ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ – Δικαιώματα επιζώντος συζύγου και διαδοχή [Άρθρα 44-51].....	789
ΜΕΡΟΣ ΙV – Ποικίλες διατάξεις [Άρθρα 52-55].....	791
ΠΡΩΤΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (Άρθρο 46) ΔΙΑΔΟΧΗ ΤΩΝ ΣΥΓΓΕΝΩΝ	792
ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (Άρθρο 48(2)) ΠΙΝΑΚΑΣ ΒΑΘΜΩΝ ΣΥΓΓΕΝΕΙΑΣ.....	793

[27] Ο ΠΕΡΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΩΝ ΑΠΟΘΑΝΟΝΤΩΝ ΝΟΜΟΣ (ΚΕΦ. 189)

ΜΕΡΟΣ Ι – Εισαγωγικές διατάξεις [Άρθρα 1-2].....	795
ΜΕΡΟΣ ΙΙ – Πρωτοκολλητής και πρωτοκολλητείο επικύρωσης διαθηκών [Άρθρα 3-8].....	797
ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ – Κατάθεση, αποκάλυψη και παρουσίαση διαθηκών [Άρθρα 9-11].....	799
ΜΕΡΟΣ ΙV – Παραχωρητήρια [Άρθρα 12-24].....	800

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ V – Περιέλευση κληρονομιάς με την έκδοση παραχωρητηρίου και μετά το πέρας διαχείρισης [Άρθρα 25-30].....	803
ΜΕΡΟΣ VI – Διαχείριση - Γενικές διατάξεις [Άρθρα 31-47].....	807
Διαχείριση όταν υπάρχουν κληρονόμοι οι οποίοι τελούν υπό ανικανότητα [Άρθρα 48-50].....	813
ΜΕΡΟΣ VII – Ποικίλες διατάξεις [Άρθρα 51-59].....	815

ΙΧ. ΑΚΙΝΗΤΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

[28] Ο ΠΕΡΙ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ (ΔΙΑΚΑΤΟΧΗ, ΕΓΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΕΚΤΙΜΗΣΗ) ΝΟΜΟΣ (ΚΕΦ. 224)

[Άρθρο 1].....	823
ΜΕΡΟΣ I – Εισαγωγικές διατάξεις [Άρθρα 2-4].....	823
ΜΕΡΟΣ II – Διακατοχή Διατάξεις που αφορούν Ακίνητη Ιδιοκτησία άλλη ή Ιδιοκτησία Βακούφ (Vakf) [Άρθρα 5-35].....	826
Διατάξεις που αφορούν σε Ακίνητη Ιδιοκτησία Βακούφ (Vakf) [Άρθρα 36-38].....	846
ΜΕΡΟΣ ΙΙΑ – Κοινόκτητες Οικοδομές Γενικές Διατάξεις [Άρθρα 38Α-38Ε].....	847
Μονάδες και Κοινόκτητη Ιδιοκτησία [Άρθρα 38ΣΤ-38Ι].....	849
Συντήρηση, Ασφάλιση κτλ. Κοινόκτητων Οικοδομών [Άρθρα 38ΙΑ-38ΙΒ].....	851
Μερική ή ολική καταστροφή κοινόκτητων οικοδομών και τερματισμός κοινόκτητων οικοδομών [Άρθρα 38ΙΓ-38ΙΛ].....	851
Εγγραφή κοινόκτητων οικοδομών μονάδων και κοινόκτητης ιδιοκτησίας [Άρθρα 38ΙΑ-38ΙΒ].....	857
Κανονισμοί [Άρθρο 38ΙΓ].....	857
ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ – Εγγραφή [Άρθρα 39-65].....	858

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ IV – Εγγραφή μισθώσεων [Άρθρα 65Α-65ΙΕα].....	868
ΜΕΡΟΣ V – Εγγραφή εμπιστευμάτων [Άρθρο 65ΙΕ].....	876
ΜΕΡΟΣ VI – Εγγραφή περιοριστικών συμβάσεων [Άρθρα 65ΙΣΤ-65Κ].....	877
ΜΕΡΟΣ VΙΑ – Εκσυγχρονισμός εγγραφής [Άρθρα 65ΚΑ-65ΚΘ].....	878
ΜΕΡΟΣ VΙΒ – ΕΓΓΡΑΦΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΜΙΣΘΩΣΕΩΝ [Άρθρα 65Λ-65ΜΒ].....	883
ΜΕΡΟΣ VII – Εκτίμηση [Άρθρα 66-74].....	889
ΜΕΡΟΣ VIII – Ποικίλες διατάξεις [Άρθρα 75-86]	893
ΠΡΩΤΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ (Άρθρο 33(4)) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ	899
ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ (Άρθρο 68) ΟΡΚΟΣ ΑΠΟ ΕΚΤΙΜΗΤΗ	900
ΤΡΙΤΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ (Άρθρο 82) ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΥΠΟΣ Α΄	901
ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ (Άρθρο 83) ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΟΙΝΟΤΑΡΧΩΝ	901
ΠΙΝΑΚΑΣ (Άρθρο 4) Παράρτημα (Άρθρο 38ΚΑ) Πρότυποι Κανονισμοί για τη Ρύθμιση και Διαχείριση Κοινόκτητων Οικοδομών	903
[29] Ο ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΥΠΟΘΗΚΕΥΣΕΩΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1965 (Ν 9/1965) [Άρθρο 1].....	915
ΜΕΡΟΣ I – ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ [Άρθρα 2-3].....	915

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ ΙΙ – ΓΕΝΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΦΟΡΩΣΑΙ ΕΙΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΥΠΟΘΗΚΑΣ <i>[Άρθρα 4-7]</i>	918
ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ – ΓΕΝΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΦΟΡΩΣΑΙ ΕΙΣ ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΝ Ή ΥΠΟΘΗΚΩΝ <i>[Άρθρα 8-17Α]</i>	919
ΜΕΡΟΣ ΙV – ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΦΟΡΩΣΑΙ ΕΙΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ <i>[Άρθρα 18-20]</i>	927
ΜΕΡΟΣ V – ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΦΟΡΩΣΑΙ ΕΙΣ ΥΠΟΘΗΚΑΣ <i>[Άρθρα 21-36]</i>	929
ΜΕΡΟΣ VI – ΠΩΛΗΣΙΣ ΕΝΥΠΟΘΗΚΟΥ ΑΚΙΝΗΤΟΥ <i>[Άρθρα 37-44]</i>	938
ΜΕΡΟΣ VIΑ – ΠΩΛΗΣΗ ΕΝΥΠΟΘΗΚΟΥ ΑΚΙΝΗΤΟΥ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΝΥΠΟΘΗΚΟ ΔΑΝΕΙΣΤΗ <i>[Άρθρα 44Α-44ΙΑΑ]</i>	945
ΜΕΡΟΣ VIΒ – ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΓΟΡΑΣΤΩΝ <i>[Άρθρα 44ΙΣΤ-44ΚΖ]</i>	956
ΜΕΡΟΣ VII – ΠΟΙΚΙΛΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ <i>[Άρθρα 45-60]</i>	964
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΠΡΩΤΟΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (Άρθρον 12(6)) ΜΕΡΟΣ Ι - ΕΜΠΡΑΓΜΑΤΑ ΒΑΡΗ.....	967
ΜΕΡΟΣ ΙΙ - ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΕΙΣ.....	969
ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (Άρθρον 18(2)) Τύπος "Α" - Ο ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΥΠΟΘΗΚΕΥΣΕΩΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1965.....	969
ΠΙΝΑΞ - ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΟΥ Η ΔΗΛΩΣΙΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΣ ΑΚΙΝΗΤΟΥ.....	970
(Άρθρον 21(2)) Τύπος "Β" - Ο ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΥΠΟΘΗΚΕΥΣΕΩΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1965.....	971
ΠΙΝΑΞ - ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΟΥ Η ΔΗΛΩΣΙΣ ΥΠΟΘΗΚΗΣ ΑΚΙΝΗΤΟΥ.....	972

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

(Άρθρον 32) Τύπος "Γ" - Ο ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΥΠΟΘΗΚΕΥΣΕΩΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1965	973
(Άρθρον 34) Τύπος "Δ" - Ο ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΥΠΟΘΗΚΕΥΣΕΩΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1965	974
(Άρθρον 35) Τύπος "Ε" - Ο ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΥΠΟΘΗΚΕΥΣΕΩΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1965	975
(Άρθρον 38(1)) Τύπος "Ζ" - Ο ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΥΠΟΘΗΚΕΥΣΕΩΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1965	975
(Άρθρον 38(2)) Τύπος "Η" - Ο ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΥΠΟΘΗΚΕΥΣΕΩΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1965	976
«ΤΥΠΟΣ «Θ» - ΟΙ ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΥΠΟΘΗΚΕΥΣΕΩΣ ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 1965 ΜΕΧΡΙ 2014	977
ΤΥΠΟΣ «Ι» - ΟΙ ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΥΠΟΘΗΚΕΥΣΕΩΣ ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 1965 ΜΕΧΡΙ 2014	978
ΤΥΠΟΣ «ΙΑ» - ΟΙ ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΥΠΟΘΗΚΕΥΣΕΩΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 1965 ΜΕΧΡΙ 2014	979
ΤΥΠΟΣ «ΙΒ» - ΟΙ ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΥΠΟΘΗΚΕΥΣΕΩΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 1965 ΜΕΧΡΙ 2014	980
ΤΥΠΟΣ «ΙΓ» - ΟΙ ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΥΠΟΘΗΚΕΥΣΕΩΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 1965 ΜΕΧΡΙ 2014	981
ΤΥΠΟΣ «ΙΔ» - ΟΙ ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΥΠΟΘΗΚΕΥΣΕΩΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 1965 ΜΕΧΡΙ (ΑΡ. 10) ΤΟΥ 2015	981
ΤΥΠΟΣ «ΙΕ» - ΟΙ ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΥΠΟΘΗΚΕΥΣΕΩΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 1965 ΜΕΧΡΙ (ΑΡ. 10) ΤΟΥ 2015	982
ΤΥΠΟΣ «ΙΣΤ» - ΟΙ ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΥΠΟΘΗΚΕΥΣΕΩΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 1965 ΜΕΧΡΙ (ΑΡ. 10) ΤΟΥ 2015	983
ΤΥΠΟΣ «ΙΖ» - ΟΙ ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΥΠΟΘΗΚΕΥΣΕΩΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 1965 ΜΕΧΡΙ (ΑΡ. 10) ΤΟΥ 2015	984
ΤΥΠΟΣ «ΙΗ» - ΟΙ ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΥΠΟΘΗΚΕΥΣΕΩΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 1965 ΜΕΧΡΙ (ΑΡ. 10) ΤΟΥ 2015	985

ΤΡΙΤΟΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

(Άρθρον 55)

ΚΑΤΑΡΓΗΣΕΙΣ..... 986

**[30] Ο ΠΕΡΙ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΟΥ ΚΑΙ ΧΩΡΟΜΕΤΡΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
(ΤΕΛΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ) ΝΟΜΟΣ (ΚΕΦ. 219)**

[Άρθρα 1-13]..... 987

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ (Άρθρο 3)..... 994

ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΕΛΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΕΠΙΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΕΙΣΠΡΑΤΤΟΝΤΑΙ
ΑΠΟ ΤΟ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΟ ΚΑΙ ΧΩΡΟΜΕΤΡΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΓΙΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ
ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΑΚΙΝΗΤΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ..... 994

**[31] Ο ΠΕΡΙ ΚΤΗΣΗΣ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ (ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ)
ΝΟΜΟΣ (ΚΕΦ. 109)**

[Άρθρα 1-5]..... 1011

**[32] Ο ΠΕΡΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ
ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972 (Ν 90/1972)**

[Άρθρο 1]..... 1017

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ – ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

[Άρθρο 2]..... 1017

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ – ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΑΡΧΗ

[Άρθρα 3-6] 1021

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ – ΤΟ ΣΧΕΔΙΟΝ ΔΙΑ ΤΗΝ ΝΗΣΟΝ

[Άρθρα 7-9]..... 1022

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ – ΤΟΠΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ, ΣΧΕΔΙΟ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΚΑΙ ΔΗΛΩΣΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

[Άρθρα 10-19]..... 1023

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ – ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ - ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Πολεοδομική άδεια *[Άρθρα 20-35]* 1029

Ανάκλησις ή τροποποιήσις πολεοδομικής αδείας *[Άρθρο 36]*..... 1038

Επιπρόσθετοι εξουσίαι ελέγχου *[Άρθρα 37-43]* 1039

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Συμπληρωματικά Διατάξεις [Άρθρα 44-45B].....	1044
ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟΝ – ΕΠΙΒΟΛΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	
Επιβολή εις περιπτώσεις καθ' ας απαιτείται πολεοδομική άδεια [Άρθρα 46-52].....	1051
Επιβολή ελέγχου δυνάμει του άρθρου 42 [Άρθρα 53-55].....	1056
Επιβολή εις άλλας περιπτώσεις [Άρθρα 56-59].....	1057
ΜΕΡΟΣ ΕΒΔΟΜΟΝ – ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΙΣ ΑΚΙΝΗΤΟΥ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	
[Άρθρα 60-66]	1059
ΜΕΡΟΣ ΟΓΔΩΟΝ – ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΙΣ	
Απαιτήσεις δι' αποζημίωσιν και καταβολήν αποζημιώσεως [Άρθρα 67-74].....	1062
Ποικίλαι διατάξεις ως προς αποζημιώσεις εις ωρισμένας περιπτώσεις [Άρθρα 75-79].....	1065
ΜΕΡΟΣ ΕΝΑΤΟΝ – ΤΕΛΟΣ ΒΕΛΤΙΩΣΕΩΣ	
[Άρθρο 80].....	1067
ΜΕΡΟΣ ΔΕΚΑΤΟΝ – ΠΟΙΚΙΛΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	
[Άρθρα 81-91].....	1067
ΠΙΝΑΚΑΣ [άρθρο 12(16)]	
Παρατυπίες για τις οποίες δύναται να δοθεί θετική γνωμάτευση της επιτροπής και να εκδοθεί πολεοδομική άδεια κατά παρέκκλιση από την πολεοδομική αρχή	1077
[33] Ο ΠΕΡΙ ΠΩΛΗΣΗΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ (ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 2011 (Ν 81(Ι)/2011)	
[Άρθρα 1-18].....	1081

Χ. ΔΙΚΑΙΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

[34] Ο ΠΕΡΙ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΝΟΜΟΣ (ΚΕΦ. 113)

[Άρθρα 1-2].....	1095
ΜΕΡΟΣ Ι – Σύσταση εταιρειών και συναφή θέματα	
Ιδρυτικό Έγγραφο [Άρθρα 3-7]	1102
Καταστατικό [Άρθρα 8-12].....	1105

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τύπος Ιδρυτικού Εγγράφου και Καταστατικού [Άρθρο 13].....	1106
Εγγραφή [Άρθρα 14-17].....	1106
Διατάξεις σε σχέση με ονόματα εταιρειών [Άρθρα 18-20].....	1108
Γενικές διατάξεις σε σχέση με Ιδρυτικό Έγγραφο και Καταστατικό [Άρθρα 21-26].....	1110
Ιδιότητα μέλους εταιρείας [Άρθρα 27-28].....	1111
Ιδιωτικές εταιρείες [Άρθρα 29-31Α].....	1112
Μείωση του Αριθμού των Μελών κάτω από το Ελάχιστο Νόμιμο Όριο [Άρθρο 32].....	1114
Συμβάσεις κ.λπ. [Άρθρα 33-36].....	1114
Επικύρωση Εγγράφων [Άρθρα 37-37Α].....	1116
ΜΕΡΟΣ II – Μετοχικό κεφάλαιο και χρεωστικά ομόλογα	
Πρόσκληση για εγγραφή [Άρθρα 38-46Α].....	1117
Παραχώρηση [Άρθρα 47-51Α].....	1123
Προμήθειες και Εκπτώσεις κ.λπ. [Άρθρα 52-53].....	1132
Ερμηνεία Αναφορών σε προσφορά Μετοχών ή Χρεωστικών Ομολόγων στο Κοινό [Άρθρο 54].....	1133
Έκδοση Μετοχών υπέρ το Άρτιο και υπό το Άρτιο και Εξαγοράσιμες Προνομιούχες Μετοχές [Άρθρα 55-57ΣΤ].....	1134
Διάφορες Διατάξεις που αφορούν το Μετοχικό Κεφάλαιο [Άρθρα 58-63].....	1140
Μείωση Μετοχικού Κεφαλαίου και Συναφείς Συναλλαγές [Άρθρα 64-69].....	1145
Δικαιώματα Μετόχων και Μεταβολή των [Άρθρα 69Α-70].....	1148
Μεταβίβαση Μετοχών και Χρεωστικών Ομολόγων, Απόδειξη τίτλου κ.λπ. [Άρθρα 71-82].....	1149
Ειδικές Διατάξεις που αφορούν Χρεωστικά Ομόλογα [Άρθρα 83-89].....	1151
ΜΕΡΟΣ III – Επιβαρύνσεις και υποθήκες	
Εγγραφή Επιβαρύνσεων και Καταχώρηση Υποθηκών [Άρθρα 90-97].....	1155
Διατάξεις αναφορικά με Μητρώο Επιβαρύνσεων Εταιρείας και Βιβλίο Υποθηκών και αναφορικά με Αντίγραφα Εγγράφων που συνιστούν Επιβαρύνσεις και Υποθήκες [Άρθρα 98-100].....	1161
Εφαρμογή του Μέρους III σε Εταιρείες που έχουν συσταθεί εκτός της Δημοκρατίας [Άρθρο 101].....	1162

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ IV – Διοίκηση και διαχείριση

Εγγεγραμμένο Γραφείο, Δημοσίευση Ονόματος και Αναγραφή Στοιχείων σε Εμπορικά Έγγραφα [Άρθρα 102-103]	1162
Περιορισμοί στην Έναρξη Εργασίας [Άρθρο 104].....	1164
Μητρώο Μελών [Άρθρα 105-113Α].....	1165
Μητρώο Εξωτερικού [Άρθρα 114-117Α]	1169
Ετήσια Έκθεση [Άρθρα 118-123].....	1171
Συνελεύσεις και Διαδικασία [Άρθρα 124-125].....	1174
Σύγκληση έκτακτης γενικής συνέλευσης μετά από αίτηση [Άρθρα 126-140].....	1176
Οικονομικές καταστάσεις και Έλεγχος [Άρθρα 141-157].....	1192
Επιθεώρηση [Άρθρα 158-169].....	1212
Διανομή μερισμάτων, κερδών και στοιχείων ενεργητικού [Άρθρα 169Α-169Ε].....	1218
Υποχρεώσεις των Συμβούλων ως προς τη Διοίκηση και Διαχείριση της Εταιρείας [Άρθρο 169ΣΤ]	1220
Σύμβουλοι και άλλοι Αξιωματούχοι [Άρθρα 170-196].....	1220
Ακύρωση Διατάξεων σε Καταστατικό ή Συμβάσεις που απαλλάσσουν Αξιωματούχους από Ευθύνη [Άρθρο 197].....	1237
Διακανονισμοί και Αναδιοργανώσεις [Άρθρα 198-201]	1238
Συγχώνευση και Διάσπαση Δημόσιων Εταιρειών [Άρθρα 201Α-201Η].....	1242
Διασυννοριακές Συγχωνεύσεις Κεφαλαιουχικών Εταιρειών [Άρθρα 201Θ-201ΚΖ]	1251
Μειονότητες [Άρθρο 202].....	1261

ΜΕΡΟΣ IVΑ – ΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΗ

[Άρθρα 202Α-202ΛΗ].....	1262
-------------------------	------

ΜΕΡΟΣ V – Εκκαθάριση

(I) ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΑ

Τρόποι Εκκαθάρισης [Άρθρο 203]	1294
Συνεισφορές [Άρθρα 204-208].....	1295

(II) ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

Δικαιοδοσία [Άρθρα 209-210].....	1296
Περιπτώσεις που η εταιρεία δύναται να εκκαθαριστεί από το Δικαστήριο [Άρθρα 211-212].....	1297
Αίτηση Εκκαθάρισης και συνέπειές της [Άρθρα 213-217].....	1298

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Έναρξη Εκκαθάρισης [Άρθρο 218].....	1300
Συνέπειες Διατάγματος Εκκαθάρισης [Άρθρα 219-221]	1300
Επίσημος Παραλήπτης σε Εκκαθάριση [Άρθρα 222-225].....	1302
Εκκαθαριστές [Άρθρα 226-239Α].....	1304
Επιτροπές Επιθεώρησης [Άρθρα 240-242]	1313
Γενικές εξουσίες του Δικαστηρίου σε περίπτωση Εκκαθάρισης από το Δικαστήριο [Άρθρα 243-260]	1314
(III) ΕΚΟΥΣΙΑ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ	
Ψηφίσματα για, και Έναρξη, Εκούσιας Εκκαθάρισης [Άρθρα 261-263].....	1324
Συνέπειες Εκούσιας Εκκαθάρισης [Άρθρα 264-265].....	1325
Δήλωση Φερεγγυότητας [Άρθρο 266].....	1325
Διατάξεις που εφαρμόζονται σε Εκούσια Εκκαθάριση από Μέλη [Άρθρα 267-274]	1326
Διατάξεις που εφαρμόζονται σε Εκούσια Εκκαθάριση από πιστωτές [Άρθρα 275-283].....	1329
Διατάξεις που εφαρμόζονται σε κάθε Εκούσια Εκκαθάριση [Άρθρα 284-292].....	1332
(IV) ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ	
[Άρθρα 293-297].....	1334
(V) ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΖΟΝΤΑΙ ΣΕ ΟΠΟΙΟΔΗΠΟΤΕ ΤΡΟΠΟ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗΣ	
Επαλήθευση και Κατάταξη Απαιτήσεων [Άρθρα 298-300].....	1335
Αποτέλεσμα Εκκαθάρισης σε προηγούμενες και άλλες Δικαιοπραξίες [Άρθρα 301-306].....	1340
Αδικήματα προηγούμενα ή κατά τη διάρκεια Εκκαθάρισης [Άρθρα 307-313].....	1344
Συμπληρωματικές διατάξεις ως προς εκκαθάριση [Άρθρα 314-323].....	1349
Συμπληρωματικές Εξουσίες του Δικαστηρίου [Άρθρα 324-325].....	1352
Διατάξεις αναφορικά με Διάλυση [Άρθρα 326-329]	1353
Λογαριασμός Εκκαθάρισης Εταιρειών [Άρθρο 330]	1355
Λειτουργοί [Άρθρα 331-332].....	1356
Κανονισμοί και Τέλη [Άρθρο 333]	1356
ΜΕΡΟΣ VI – Παραλήπτες και διαχειριστές	
[Άρθρα 334-344].....	1356

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ VII – Εφαρμογή του νόμου σε εταιρείες που συστάθηκαν ή γράφτηκαν με βάση προηγούμενους νόμους [Άρθρο 345].....	1361
ΜΕΡΟΣ VIII – Εταιρείες που συστάθηκαν εκτός της δημοκρατίας Πρόνοιες ως προς την Εγκαθίδρυση Τόπου Εργασίας στη Δημοκρατία [Άρθρα 346-354]	1362
Μεταφορά εγγεγραμμένου γραφείου εταιρειών στην και εκτός της Δημοκρατίας [Άρθρα 354Α-354ΙΗ]	1367
Προσκλήσεις για εγγραφή [Άρθρα 355-361Α]	1374
Διάλυση [Άρθρο 362]	1378
ΜΕΡΟΣ ΙΧ – Γενικές διατάξεις αναφορικά με την εγγραφή [Άρθρα 363-366].....	1378
ΜΕΡΟΣ Χ – Ποικίλες διατάξεις σχετικά με τραπεζικές εταιρείες και ορισμένους οργανισμούς [Άρθρα 367-370]	1385
ΜΕΡΟΣ ΧΙ – Γενικά [Άρθρα 371-372Α].....	1386
Αδικήματα [Άρθρα 373-381].....	1387
Νομικές Διαδικασίες [Άρθρα 382-384]	1389
Γενικές Διατάξεις ως προς το Υπουργικό Συμβούλιο [Άρθρα 385-387].....	1390
Συμπληρωματικά [Άρθρα 388-393].....	1391
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	
ΠΡΩΤΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	
(ΠΙΝΑΚΕΣ Α, Β, Γ ΚΑΙ Δ – Άρθρα 2 και 13)	
ΠΙΝΑΚΑΣ Α	1395
ΠΙΝΑΚΑΣ Β	
ΤΥΠΟΣ ΙΔΡΥΤΙΚΟΥ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΜΕ ΜΕΤΟΧΕΣ	1417
ΠΙΝΑΚΑΣ Γ	
ΤΥΠΟΣ ΙΔΡΥΤΙΚΟΥ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΜΕ ΕΓΓΥΣΗ, ΧΩΡΙΣ ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	1418

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ Δ

ΙΔΡΥΤΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΜΕ ΕΓΓΥΗΣΗ, ΚΑΙ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	1429
ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (Άρθρα 16 και 387)	
ΤΥΠΟΣ ΑΔΕΙΑΣ ΓΙΑ ΚΑΤΟΧΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ	1430
ΤΡΙΤΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (Άρθρο 31)	
ΤΥΠΟΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΑΝΤΙ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ ΓΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗ ΓΙΑ ΑΓΟΡΑ ΜΕΤΟΧΩΝ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΑΡΑΔΟΘΕΙ ΣΤΟΝ ΕΦΟΡΟ ΑΠΟ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΣΕ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΑΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΚΤΙΘΕΝΤΑΙ ΣΕ ΑΥΤΗ	1431
ΤΕΤΑΡΤΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (Άρθρα 31, 39, 41, 47, 355, 356, 358)	
ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΟΡΙΖΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΕ ΑΥΤΗ	1436
ΠΕΜΠΤΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (Άρθρο 48)	
ΤΥΠΟΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΑΝΤΙ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ ΓΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΑΡΑΔΟΘΕΙ ΣΤΟΝ ΕΦΟΡΟ ΑΠΟ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΚΔΙΔΕΙ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗ Ή ΠΟΥ ΔΕΝ ΠΡΟΧΩΡΕΙ ΣΕ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗ ΠΟΥ ΕΚΔΟΘΗΚΕ, ΚΑΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΕΡΙΕΧΟΝΤΑΙ ΣΕ ΑΥΤΗ.....	1441
ΕΚΤΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (Άρθρα 118 και 387)	
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΤΥΠΟΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	1446
ΔΕΚΑΤΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (Άρθρο 297)	
ΠΡΟΝΟΙΕΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΦΑΡΜΟΖΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗΣ ΜΕ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ	1455
ΕΝΔΕΚΑΤΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (Άρθρα 369 και 387)	
ΤΥΠΟΣ ΔΗΛΩΣΗΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΕΙ ΑΠΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΚΑΙ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ.....	1456
ΔΩΔΕΚΑΤΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (Άρθρο 373)	
ΠΡΟΝΟΙΕΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 373	1457
ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (Άρθρο 121)	
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΓΙΑ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΠΡΟΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΙΣ	1458
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	1465

**[35] Ο ΠΕΡΙ ΟΜΟΡΡΥΘΜΩΝ ΚΑΙ ΕΤΕΡΟΡΡΥΘΜΩΝ
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΕΠΩΝΥΜΙΩΝ ΝΟΜΟΣ
(ΚΕΦ. 116)**

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ	1469
<i>[Άρθρα 1-3]</i>	1469
ΜΕΡΟΣ Ι – ΟΜΟΡΡΥΘΜΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ <i>[Άρθρα 5-46Α]</i>	1470
ΜΕΡΟΣ ΙΙ – ΕΤΕΡΟΡΡΥΘΜΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ <i>[Άρθρα 47-49]</i>	1481
ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ – ΕΓΓΡΑΦΗ <i>[Άρθρα 50-63]</i>	1482
ΜΕΡΟΣ ΙV – ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ <i>[Άρθρα 64-67]</i>	1486

**[36] Ο ΠΕΡΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΜΠΙΣΤΕΥΜΑΤΩΝ ΝΟΜΟΣ
ΤΟΥ 1992 (Ν 69(Ι)/1992)**

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ – ΕΙΣΑΓΩΓΗ <i>[Άρθρα 1-2Α]</i>	1491
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ – ΠΡΟΝΟΙΕΣ ΓΙΑ ΔΙΕΘΝΗ ΕΜΠΙΣΤΕΥΜΑΤΑ <i>[Άρθρα 3-12]</i>	1493
ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ – ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ, ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΕΜΠΙΣΤΕΥΜΑΤΑ ΑΛΛΟΔΑΠΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ <i>[Άρθρα 12Α-12Ε]</i>	1501
ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ – ΔΙΑΦΟΡΑ <i>[Άρθρα 13-15]</i>	1502

[37] Ο ΠΕΡΙ ΠΤΩΧΕΥΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (ΚΕΦ. 5)

<i>[Άρθρα 1-2]</i>	1505
ΜΕΡΟΣ Ι – ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΑΞΗ ΠΤΩΧΕΥΣΗΣ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ <i>[Άρθρο 3]</i>	1506

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Διάταγμα Πτώχευσης [Άρθρα 4-13Α].....	1508
Διαδικασία Μετά το Διάταγμα [Άρθρα 14-15]	1514
Δημόσια Εξέταση Πτωχεύσαντα [Άρθρο 16]	1515
Συμβιβασμός ή Σχέδιο Διευθέτησης [Άρθρα 17-18]	1515
Κήρυξη Πτώχευσης [Άρθρα 19-22].....	1517
Έλεγχος επί του προσώπου και της περιουσίας του πτωχεύσαντα [Άρθρα 23-31Γ]	1519
ΜΕΡΟΣ ΙΙ – ΑΝΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ ΠΤΩΧΕΥΣΑΝΤΑ [Άρθρα 32-33].....	1528
ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ – ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ Επαληθεύσιμα χρέη [Άρθρα 34-35].....	1529
Καταμερισμός Ενεργητικού [Άρθρα 36-39]	1530
Περιουσία Διαθέσιμη για Πληρωμή Χρεών [Άρθρα 40-43].....	1536
Αποτέλεσμα Πτώχευσης σε Προηγούμενες Συναλλαγές [Άρθρα 44-48].....	1539
Ρευστοποίηση Περιουσίας [Άρθρα 49-57]	1542
Διανομή Περιουσίας [Άρθρα 58-66].....	1548
ΜΕΡΟΣ ΙV – ΕΠΙΣΗΜΟΙ ΠΑΡΑΛΗΠΤΕΣ [Άρθρα 67-70]	1551
ΜΕΡΟΣ V – ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΠΤΩΧΕΥΣΗΣ [Άρθρα 71-86].....	1553
ΜΕΡΟΣ VI – ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ, ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΙ ΕΞΟΥΣΙΕΣ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ [Άρθρα 87-103]	1557
ΜΕΡΟΣ VII – ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ [Άρθρα 104-128].....	1560
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΠΡΩΤΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (Άρθρο 14) ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΙΣ ΠΙΣΤΩΤΩΝ.....	1570
ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (Άρθρο 37) ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΕΙΣ ΧΡΕΩΝ	1573

ΧΙ. ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

[38] Ο ΠΕΡΙ ΤΕΡΜΑΤΙΣΜΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1967 (Ν 24/1967)

ΜΕΡΟΣ Ι – ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ <i>[Άρθρα 1-2]</i>	1583
ΜΕΡΟΣ ΙΙ – ΤΕΡΜΑΤΙΣΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΕΩΣ <i>[Άρθρα 3-8]</i>	1584
ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ – ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ <i>[Άρθρα 9-15Α]</i>	1587
ΜΕΡΟΣ ΙV – ΠΛΕΟΝΑΣΜΟΣ <i>[Άρθρα 16-26B]</i>	1589
ΜΕΡΟΣ V – ΚΥΡΩΣΕΙΣ <i>[Άρθρα 27-29Α]</i>	1596
ΜΕΡΟΣ VI – ΔΙΑΦΟΡΑΙ ΔΥΝΑΜΕΙ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΝΟΜΟΥ <i>[Άρθρα 30-32]</i>	1597
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	
ΠΡΩΤΟΣ ΠΙΝΑΞ – (Άρθρον 3 και Άρθρον 16).....	1598
ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΠΙΝΑΞ – (Άρθρον 13 και Άρθρον 16).....	1599
ΤΡΙΤΟΣ ΠΙΝΑΞ – (Άρθρον 11 και Άρθρον 14).....	1601
ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΠΙΝΑΞ – (Άρθρον 16 και Άρθρον 17).....	1603

[39] Ο ΠΕΡΙ ΕΤΗΣΙΩΝ ΑΔΕΙΩΝ ΜΕΤ΄ ΑΠΟΛΑΒΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1967 (Ν 8/1967)

ΜΕΡΟΣ Ι – ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ <i>[Άρθρα 1-2]</i>	1605
ΜΕΡΟΣ ΙΙ – ΑΔΕΙΑΙ <i>[Άρθρα 3-7]</i>	1607
ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ – ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΔΕΙΩΝ <i>[Άρθρα 8-11]</i>	1608
ΜΕΡΟΣ ΙV – ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ <i>[Άρθρα 12-12Α]</i>	1610
ΜΕΡΟΣ V – ΠΟΙΚΙΛΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ <i>[Άρθρα 13-15]</i>	1614
ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ.....	1619

(8) Όταν συναλλαγματική απωλεσθεί ή καταστραφεί ή κατακρατείται εσφαλμένα από το πρόσωπο που νομιμοποιείται να κατέχει αυτή, η διαμαρτύρηση δύναται να γίνει σε αντίγραφο ή με γραπτές λεπτομέρειες αυτής.

(9) Διαμαρτύρηση δεν απαιτείται υπό οποιοσδήποτε περιστάσεις οι οποίες δεν θα απαιτούσαν ειδοποίηση περί μη τήμησης. Καθυστέρηση στη διαμαρτύρηση δικαιολογείται όταν η καθυστέρηση προκαλείται υπό περιστάσεις που κείνται πέρα του ελέγχου του κατόχου και δεν δύναται να αποδοθεί σε παράλειψη, παράπτωμα, ή αμέλεια. Όταν η αιτία της καθυστέρησης παύει να υφίσταται η συναλλαγματική πρέπει να διαμαρτυρηθεί με εύλογη επιμέλεια.

52. — Υποχρεώσεις κατόχου σε σχέση με τον αποδέκτη ή τον πληρωτή. -(1) Όταν συναλλαγματική γίνεται αποδεκτή γενικά, παρουσίαση προς πληρωμή δεν είναι αναγκαία για να καταστήσει τον αποδέκτη υπεύθυνο.

(2) Όταν σύμφωνα με τους όρους αποδοχής με επιφύλαξη απαιτείται παρουσίαση προς πληρωμή, ο αποδέκτης, ελλείψει ρητού όρου για το σκοπό αυτό, δεν απαλλάσσεται λόγω της παράλειψης του να παρουσιάσει τη συναλλαγματική προς πληρωμή κατά την ημέρα της λήξης.

(3) Για να καταστεί υπεύθυνος ο αποδέκτης συναλλαγματικής δεν είναι αναγκαίο όπως διαμαρτυρήσει αυτή, ή όπως δοθεί προς αυτόν ειδοποίηση περί μη τήμησης.

(4) Όταν ο κάτοχος συναλλαγματικής παρουσιάζει αυτή προς πληρωμή, πρέπει να επιδείξει τη συναλλαγματική προς το πρόσωπο από το οποίο απαιτεί πληρωμή και όταν η συναλλαγματική πληρωθεί ο κάτοχος πρέπει αμέσως να την παραδώσει προς το μέρος που πληρώνει αυτήν.

Υποχρεώσεις των μερών

53. — Χρήματα στα χέρια του πληρωτή. Συναλλαγματική, από μόνη της, δεν ενεργεί ως εκχώρηση χρηματικών ποσών στα χέρια του πληρωτή τα οποία είναι διαθέσιμα προς πληρωμή αυτής και ο πληρωτής συναλλαγματικής ο οποίος δεν αποδέχεται όπως απαιτείται από το Νόμο αυτό δεν υπέχει υποχρέωση επί του εγγράφου.

54. — Υποχρέωση αποδέκτη. Ο αποδέκτης συναλλαγματικής, με την αποδοχή αυτής-

(α) αναλαμβάνει την υποχρέωση όπως πληρώσει αυτή σύμφωνα με το περιεχόμενο της αποδοχής του·

(β) παρεμποδίζεται από του να αρνηθεί προς τον κατά τον προσήκοντα τρόπο κάτοχο-

(i) την ύπαρξη του εκδότη, τη γνησιότητα της υπογραφής του και την ικανότητα και εξουσία του να εκδώσει τη συναλλαγματική·

(ii) σε περίπτωση συναλλαγματικής πληρωτέας σε διαταγή του εκδότη, την τότε ικανότητα του εκδότη να οπισθογραφεί, αλλά όχι τη γνησιότητα ή εγκυρότητα της οπισθογράφησης του·

(iii) σε περίπτωση συναλλαγματικής πληρωτέας σε διαταγή τρίτου προσώπου, την ύπαρξη του δικαιούχου και την τότε ικανότητά του να οπισθογραφεί, αλλά όχι την γνησιότητα ή εγκυρότητα της οπισθογράφησης του.

55. — Υποχρέωση εκδότη ή οπισθογράφου. -(1) Ο εκδότης συναλλαγματικής με την έκδοση αυτής-

(α) Αναλαμβάνει την υποχρέωση όπως αποδεκτεί αυτήν κατόπι δέουσας παρουσίας και πληρώσει αυτή, σύμφωνα με το περιεχόμενό της και αν δεν τιμηθεί αυτός θα αποζημιώσει τον κάτοχο ή οποιονδήποτε οπισθογράφο που υποχρεούται να πληρώσει αυτή, νοουμένου ότι έχουν τηρηθεί δεόντως οι απαιτούμενες διαδικασίες λόγω μη τήμησης·

(β) παρεμποδίζεται από του να αρνηθεί στον κατά τον προσήκοντα τρόπο κάτοχο την ύπαρξη του δικαιούχου και την τότε ικανότητά του να οπισθογραφεί.

(2) Ο οπισθογράφος συναλλαγματικής με την οπισθογράφηση αυτής-

(α) Αναλαμβάνει την υποχρέωση όπως γίνει αυτή αποδεκτή κατόπι δέουσας παρουσίας της και πληρωθεί σύμφωνα με το περιεχόμενο της, και αν δεν τιμηθεί αυτός θα αποζημιώσει τον κάτοχο ή μεταγενέστερο οπισθογράφο ο οποίος είναι υποχρεωμένος να πληρώσει αυτή, νοουμένου ότι έχουν ληφθεί δεόντως οι απαιτούμενες διαδικασίες λόγω μη τιμησης·

(β) παρεμποδίζεται από του να αρνηθεί προς τον κατά τον προσήκοντα τρόπο κάτοχο την από κάθε άποψη γνησιότητα και κανονικότητα της υπογραφής του εκδότη και όλων των προηγούμενων οπισθογραφήσεων·

(γ) παρεμποδίζεται από του να αρνηθεί προς τον πλησιέστερό του ή μεταγενέστερο υπέρ του οποίου η οπισθογράφηση ή η συναλλαγματική ήταν κατά το χρόνο της οπισθογράφησής του έγκυρη και υφιστάμενη συναλλαγματική και ότι αυτός είχε τότε καλό τίτλο επ' αυτής.

56. — Ξένος που υπογράφει συναλλαγματική ευθύνεται ως οπισθογράφος.

Όταν πρόσωπο υπογράφει συναλλαγματική διαφορετικά παρά ως εκδότης ή αποδέκτης, υπέχει τις υποχρεώσεις οπισθογράφου έναντι κατόχου κατά προσήκοντα τρόπο.

57. — Ύψος αποζημιώσεων εναντίον μερών σε συναλλαγματική που δεν τιμήθηκε.

Όταν συναλλαγματική δεν τιμηθεί, το ύψος των αποζημιώσεων οι οποίες θεωρούνται ως αποζημιώσεις που δύνανται να διεκδικηθούν, έχει ως ακολούθως:

(α) Ο κάτοχος δύναται να ανακτήσει από οποιοδήποτε μέρος που ευθύνεται στη συναλλαγματική, και ο εκδότης ο οποίος έχει υποχρεωθεί να πληρώσει τη συναλλαγματική δύναται να ανακτήσει από τον αποδέκτη, και οπισθογράφος ο οποίος έχει υποχρεωθεί να πληρώσει τη συναλλαγματική δύναται να ανακτήσει από τον αποδέκτη, ή από τον εκδότη, ή από προηγούμενο οπισθογράφο-

(i) Το ποσό της συναλλαγματικής·

(ii) τόκο επί αυτού από το χρόνο της παρουσίας προς πληρωμή αν η συναλλαγματική είναι πληρωτέα εν όψει και από τη λήξη της συναλλαγματικής σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση·

(iii) τα έξοδα της διαμαρτύρησης όταν η διαμαρτύρηση είναι αναγκαία·

(β) σε περίπτωση συναλλαγματικής η οποία δεν έχει τιμηθεί στο εξωτερικό, αντί των πιο πάνω αποζημιώσεων ο κάτοχος, δύναται να ανακτήσει από τον εκδότη ή οπισθογράφο και ο εκδότης ή οπισθογράφος ο οποίος έχει υποχρεωθεί να πληρώσει τη συναλλαγματική δύναται να ανακτήσει από οποιοδήποτε μέρος υπόχρεο προς αυτόν, το ποσό της επισυναλλαγματικής με τόκο επί αυτού μέχρι το χρόνο της πληρωμής·

(γ) όταν δυνάμει του Νόμου αυτού δύναται να ανακτηθεί τόκος, ως αποζημιώσεις, ο τόκος αυτός δύναται, αν η δικαιοσύνη απαιτεί αυτό, να παρακρατηθεί ολόκληρος ή μέρος αυτού και όταν αναφέρεται ρητά ότι συναλλαγματική είναι πληρωτέα με τόκο με ορισμένο επιτόκιο, ο τόκος ως αποζημιώσεις δύναται ή δεν δύναται να δοθεί με το ίδιο επιτόκιο ως κανονικός τόκος.

58. — Εκχωρητής με παράδοση και εκδοχέας. -(1) Όταν ο κάτοχος συναλλαγματικής πληρωτέας στον κομιστή διαπραγματεύεται αυτήν με παράδοση χωρίς να την οπισθογραφήσει, αυτός καλείται "εκχωρητής με παράδοση".

(2) Ο Εκχωρητής με παράδοση δεν ευθύνεται για το έγγραφο.

(3) Εκχωρητής με παράδοση ο οποίος διαπραγματεύεται συναλλαγματική, εγγυάται προς τον αμέσως επόμενο εκδοχέα ο οποίος είναι κάτοχος για αξία ότι η συναλλαγματική είναι αυτή που

εμφανίζεται ότι είναι, ότι έχει δικαίωμα να μεταβιβάσει αυτή και ότι κατά το χρόνο της μεταβίβασης δεν γνώριζε οποιοδήποτε γεγονός το οποίο καθιστά αυτήν χωρίς αξία.

Εξόφληση συναλλαγματικής

59. — Προσέκουσα πληρωμή. -(1) Συναλλαγματική εξοφλείται με προσέκουσα πληρωμή από ή εκ μέρους του πληρωτή ή αποδέκτη.

“Προσέκουσα πληρωμή” σημαίνει πληρωμή η οποία έγινε κατά ή μετά τη λήξη της συναλλαγματικής προς τον κάτοχο αυτής καλή τη πίστει και χωρίς ειδοποίηση ότι ο τίτλος του επί της συναλλαγματικής είναι ελαττωματικός.

(2) Τηρουμένων των διατάξεων που περιλαμβάνονται πιο κάτω, όταν συναλλαγματική πληρωθεί από τον εκδότη ή από οπισθογράφο δεν εξοφλείται: αλλά-

(α) όταν συναλλαγματική πληρωτέα σε τρίτο μέρος ή σε διαταγή αυτού πληρωθεί από τον εκδότη, ο εκδότης δύναται να επιβάλει πληρωμή αυτής εναντίον του αποδέκτη, αλλά δεν δύναται να επανεκδώσει τη συναλλαγματική·

(β) όταν συναλλαγματική πληρωθεί από οπισθογράφο, ή όταν συναλλαγματική πληρωτέα σε διαταγή του εκδότη πληρωθεί από τον εκδότη, το μέρος που πληρώνει την συναλλαγματική αποκαθίσταται στα προηγούμενα δικαιώματά του όσον αφορά τον αποδέκτη ή τα προηγούμενα μέρη, και δύναται, αν κρίνει τούτο σκόπιμο, να διαγράψει τη δική του και τις μεταγενέστερες οπισθογραφήσεις και να μεταβιβάσει εκ νέου τη συναλλαγματική.

(3) Όταν συναλλαγματική ευκολίας πληρωθεί προσκόντως από το μέρος που διευκολύνεται η συναλλαγματική εξοφλείται.

60. — Τραπεζίτης ο οποίος πληρώνει συναλλαγματική όψεως επί της οποίας η οπισθογράφηση είναι πλαστογραφημένη. Όταν συναλλαγματική πληρωτέα σε διαταγή εν όψει εκδίδεται επί τραπεζίτη, και ο τραπεζίτης επί του οποίου εκδίδεται πληρώνει τη συναλλαγματική καλή τη πίστει και στη συνήθη πορεία των εργασιών, δεν επιβάλλεται στον τραπεζίτη να δείξει ότι η οπισθογράφηση του δικαιούχου ή οποιαδήποτε μεταγενέστερη οπισθογράφηση έγινε από ή με εξουσιοδότηση του προσώπου του οποίου η οπισθογράφηση εμφανίζεται ότι είναι, και ο τραπεζίτης θεωρείται ότι έχει πληρώσει προσκόντως τη συναλλαγματική παρόλο που η οπισθογράφηση αυτή πλαστογραφήθηκε ή έγινε χωρίς εξουσιοδότηση.

61. — Αποδέκτης, ο κάτοχος κατά τη λήξη. Όταν ο αποδέκτης συναλλαγματικής είναι ή καθίσταται ο κάτοχος αυτής κατά ή μετά τη λήξη της, δικαιωματικά, η συναλλαγματική εξοφλείται.

62. — Ρητή παραίτηση από δικαίωμα. -(1) Όταν ο κάτοχος συναλλαγματικής κατά ή μετά τη λήξη της απόλυτα και χωρίς όρους παραιτείται από τα δικαιώματά του εναντίον του αποδέκτη η συναλλαγματική εξοφλείται.

Η παραίτηση πρέπει να είναι γραπτή, εκτός αν η συναλλαγματική παραδοθεί προς τον αποδέκτη.

(2) Ο κάτοχος δύναται με τον ίδιο τρόπο να απαλλάξει από τις υποχρεώσεις του οποιοδήποτε μέρος στη συναλλαγματική πριν, κατά ή μετά τη λήξη της αλλά καμιά διάταξη στο άρθρο αυτό δεν θα επηρεάζει τα δικαιώματά του κατά προσήκοντα τρόπο κατόχου χωρίς ειδοποίηση περί της απαλλαγής.

63. — Ακύρωση. -(1) Όταν συναλλαγματική ακυρωθεί εσκεμμένα από τον κάτοχο ή τον αντιπρόσωπό του και η ακύρωση είναι εμφανής επ' αυτής, η συναλλαγματική εξοφλείται.

(2) Κατά τον ίδιο τρόπο οποιοδήποτε μέρος που ευθύνεται στη συναλλαγματική δύναται να απαλλαγεί από την εσκεμμένη ακύρωση της υπογραφής του από τον κάτοχο ή τον αντιπρόσωπό του. Σε τέτοια περίπτωση οποιοδήποτε οπισθογράφος που θα είχε δικαίωμα προσφυγής κατά του μέρους του οποίου η υπογραφή ακυρώνεται, απαλλάσσεται ομοίως.

(3) Ακύρωση που γίνεται χωρίς πρόθεση ή από λάθος, ή χωρίς την εξουσιοδότηση του κατόχου είναι χωρίς ισχύ· αλλά όταν συναλλαγματική ή υπογραφή σε αυτή φαίνεται να έχει ακυρωθεί, το βάρος της απόδειξης φέρει το μέρος που ισχυρίζεται ότι η ακύρωση έγινε χωρίς πρόθεση, ή από λάθος, ή χωρίς εξουσιοδότηση.

64. — Αλλοίωση συναλλαγματικής. -(1) Όταν συναλλαγματική ή αποδοχή αλλοιωθεί ουσιαστικά χωρίς τη συγκατάθεση όλων των μερών που ευθύνονται στη συναλλαγματική, η συναλλαγματική ακυρώνεται, όχι όμως εναντίον του μέρους το οποίο το ίδιο προέβη, εξουσιοδότησε ή συναίνεσε στην μετατροπή και εναντίον μεταγενέστερων οπισθογράφων:

Νοείται ότι:

Όταν συναλλαγματική έχει αλλοιωθεί ουσιαστικά, αλλά η αλλοίωση δεν είναι εμφανής και η συναλλαγματική βρίσκεται στα χέρια του κατά προσήκοντα τρόπο κατόχου, ο κάτοχος αυτός δύναται να χρησιμοποιήσει ο ίδιος τη συναλλαγματική ωσάν να μην είχε αλλοιωθεί και δύναται να επιβάλει πληρωμή αυτής σύμφωνα με το αρχικό της περιεχόμενο.

(2) Ειδικότερα οι πιο κάτω αλλοιώσεις είναι ουσιαστικές δηλαδή, οποιαδήποτε αλλοίωση της ημερομηνίας, του πληρωτέου ποσού, του χρόνου πληρωμής, του τόπου πληρωμής, και, όταν η συναλλαγματική έχει γίνει γενικά αποδεκτή, η προσθήκη τόπου πληρωμής χωρίς τη συγκατάθεση του αποδέκτη.

Κατά παρέμβαση αποδοχή και πληρωμή

65. — Κατά παρέμβαση αποδοχή. -(1) Όταν συναλλαγματική έχει διαμαρτυρηθεί για τη μη τήρηση λόγω μη αποδοχής, ή διαμαρτυρήθηκε για καλύτερη ασφάλεια και δεν είναι ληξιπρόθεσμη, οποιοδήποτε πρόσωπο, που δεν είναι μέρος το οποίο ευθύνεται για αυτή δύναται με τη συναίνεση του κατόχου, να παρέμβει και να αποδεχθεί κατά παρέμβαση τη συναλλαγματική υπέρ οποιοδήποτε μέρους που ευθύνεται γι' αυτή ή υπέρ του προσώπου, για λογαριασμό του οποίου η συναλλαγματική εκδόθηκε.

(2) Συναλλαγματική δύναται να γίνει αποδεκτή κατά παρέμβαση για μέρος μόνο του ποσού για το οποίο αυτή εκδόθηκε.

(3) Κατά παρέμβαση αποδοχή για να είναι έγκυρη πρέπει -

(α) να είναι γραμμένη επί της συναλλαγματικής και να δείχνει ότι είναι κατά παρέμβαση αποδοχή·

(β) να είναι υπογραμμένη από τον κατά παρέμβαση αποδέκτη.

(4) Όταν κατά παρέμβαση αποδοχή δεν αναφέρει ρητά υπέρ ποιου αυτή γίνεται, θεωρείται ότι είναι κατά παρέμβαση αποδοχή υπέρ του εκδότη.

(5) Όταν συναλλαγματική πληρωτέα μετά προθεσμία από της όψεως γίνεται κατά παρέμβαση αποδεκτή, η λήξη αυτής υπολογίζεται από την ημερομηνία της διαμαρτύρησης για μη αποδοχή και όχι από την ημερομηνία της κατά παρέμβαση αποδοχής.

66. — Ευθύνη του κατά παρέμβαση αποδέκτη. -(1) Ο κατά παρέμβαση αποδέκτης συναλλαγματικής με την αποδοχή αυτής δεσμεύεται όπως, με τη δέουσα παρουσίαση, πληρώσει τη συναλλαγματική σύμφωνα με το περιεχόμενο της αποδοχής του, αν δεν έχει πληρωθεί από τον πληρωτή, νοουμένου ότι αυτή έχει δεόντως παρουσιαστεί προς πληρωμή και διαμαρτυρήθηκε για μη πληρωμή και ότι αυτός έλαβε γνώση των γεγονότων αυτών.

(2) Ο κατά παρέμβαση αποδέκτης ευθύνεται έναντι του κατόχου και όλων των μερών στη συναλλαγματική που είναι μεταγενέστερα του μέρους υπέρ του οποίου αυτός έχει αποδεχθεί.

67. — Παρουσίαση στον κατά παρέμβαση αποδέκτη. -(1) Όταν συναλλαγματική που δεν έχει τιμηθεί γίνει αποδεκτή κατά παρέμβαση, ή περιλαμβάνει παραπομπή σε διαιτησία σε περίπτωση ανάγκης πρέπει να διαμαρτυρηθεί για μη πληρωμή προτού αυτή παρουσιαστεί προς πληρωμή στον κατά παρέμβαση αποδέκτη ή στον διαιτητή σε περίπτωση ανάγκης.

(2) Όταν η διεύθυνση του κατά παρέμβαση αποδέκτη βρίσκεται στον ίδιο τόπο όπου η συναλλαγματική διαμαρτύρεται για μη πληρωμή, η συναλλαγματική πρέπει να παρουσιαστεί σε αυτόν όχι αργότερα από την επόμενη ημέρα της λήξης της· και όταν η διεύθυνση του κατά παρέμβαση αποδέκτη βρίσκεται σε τόπο άλλο από τον τόπο όπου αυτή διαμαρτυρήθηκε για μη πληρωμή, η συναλλαγματική πρέπει να αποσταλεί προς αυτόν για παρουσίαση όχι αργότερα από την επόμενη ημέρα της λήξης της.

(3) Καθυστέρηση στην παρουσίαση ή μη παρουσίαση δικαιολογείται σε οποιαδήποτε περίπτωση η οποία θα δικαιολογούσε καθυστέρηση στην παρουσίαση προς πληρωμή ή για μη παρουσίαση προς πληρωμή.

(4) Όταν συναλλαγματική δεν τιμηθεί από τον κατά παρέμβαση αποδέκτη πρέπει να διαμαρτυρηθεί για μη πληρωμή από αυτόν.

68. — Κατά παρέμβαση πληρωμή. -(1) Όταν συναλλαγματική έχει διαμαρτυρηθεί για μη πληρωμή οποιοδήποτε πρόσωπο δύναται να παρέμβει και να πληρώσει αυτή κατά παρέμβαση υπέρ οποιουδήποτε μέρους που ευθύνεται σε αυτή, ή υπέρ του προσώπου για λογαριασμό του οποίου εκδόθηκε η συναλλαγματική.

(2) Όταν δύο ή περισσότερα πρόσωπα προσφέρονται να πληρώσουν τη συναλλαγματική υπέρ διαφορετικών μερών, το πρόσωπο του οποίου η πληρωμή θα απαλλάξει περισσότερα μέρη της συναλλαγματικής τυγχάνει προτεραιότητας.

(3) Πληρωμή κατά παρέμβαση, για να ισχύει ως τέτοια και όχι ως απλή εκούσια πληρωμή, πρέπει να επικυρωθεί με σημείωση του Πρωτοκολλητή του Επαρχιακού Δικαστηρίου στο οποίο διαμαρτυρήθηκε η συναλλαγματική η οποία σημείωση δύναται να επισυναφθεί στη διαμαρτύρηση ή να αποτελεί προέκταση αυτής.

(4) Ο κατά παρέμβαση πληρωτής, ή ο αντιπρόσωπός του, πρέπει να δηλώνει την πρόθεσή του να πληρώσει τη συναλλαγματική κατά παρέμβαση και υπέρ ποιου πληρώνει.

(5) Όταν συναλλαγματική έχει πληρωθεί κατά παρέμβαση όλα τα μέρη που είναι μεταγενέστερα του μέρους υπέρ του οποίου αυτή πληρώνεται απαλλάσσονται, αλλά ο κατά παρέμβαση πληρωτής αποκαθίσταται και διαδέχεται τον κάτοχο τόσο στα δικαιώματα όσο και στις υποχρεώσεις του σε σχέση προς το μέρος υπέρ του οποίου αυτός πληρώνει και προς όλα τα μέρη που ευθύνονται προς το εν λόγω μέρος.

(6) Ο κατά παρέμβαση πληρωτής πληρώνοντας στον κάτοχο το ποσό της συναλλαγματικής και τις δαπάνες τις σχετικές προς τη μη τήμησή της δικαιούται να παραλάβει τόσο τη συναλλαγματική όσο και τη διαμαρτύρηση. Αν ο κάτοχος δεν παραδώσει αυτά προς αυτό όταν του ζητηθεί θα ευθύνεται προς τον κατά παρέμβαση πληρωτή για αποζημιώσεις.

(7) Όταν ο κάτοχος συναλλαγματικής αρνείται να δεχθεί κατά παρέμβαση πληρωμή αυτός χάνει το δικαίωμα προσφυγής εναντίον οποιουδήποτε μέρους το οποίο θα είχε απαλλαγεί από τέτοια πληρωμή.

Έγγραφο που απωλέσθη

69. — Δικαίωμα του κατόχου για αντίγραφο απωλεσθείσας συναλλαγματικής.

Όταν συναλλαγματική απωλεσθεί προτού καταστεί ληξιπρόθεσμη το πρόσωπο που ήταν κάτοχος αυτής δύναται να απευθυνθεί στον εκδότη για να του παράσχει άλλη συναλλαγματική με το ίδιο περιεχόμενο, παρέχοντας ασφάλεια στον εκδότη αν τούτο απαιτηθεί προς αποζημίωσή του έναντι όλων των προσώπων σε οποιαδήποτε περίπτωση κατά την οποία η συναλλαγματική για την οποία υπάρχει ισχυρισμός ότι έχει χαθεί ήθελε βρεθεί εκ νέου.

Αν ο εκδότης κατόπι παράκλησης όπως λέχθηκε πιο πάνω αρνηθεί να παράσχει τέτοιο αντίγραφο συναλλαγματικής, αυτός δύναται να υποχρεωθεί να πράξει τούτο.

70. — Αγωγή για απωλεσθείσα συναλλαγματική.

Σε οποιαδήποτε αγωγή ή διαδικασία για συναλλαγματική, το Δικαστήριο ή ο Δικαστής δύναται να διατάξει όπως μη προβληθεί η απώλεια του εγγράφου, νοουμένου ότι παρέχεται εγγύηση που ικανοποιεί το Δικαστήριο ή το Δικαστή εναντίον των αξιώσεων οποιουδήποτε άλλου προσώπου επί του εν λόγω εγγράφου.

Συναλλαγματική σε σειρά

71. — Κανόνες σε σχέση προς σειρές. -(1) Όταν εκδίδεται συναλλαγματική σε σειρά, κάθε μέρος της σειράς αριθμείται και περιέχει αναφορά στα άλλα μέρη, το σύνολο των μερών αποτελεί μια συναλλαγματική.

(2) Όταν ο κάτοχος σειράς οπισθογραφήσει δύο ή περισσότερα μέρη σε διαφορετικά πρόσωπα, αυτός ευθύνεται για κάθε τέτοιο μέρος και κάθε οπισθογράφος μεταγενέστερος αυτού ευθύνεται για το μέρος το οποίο αυτός οπισθογράφησε ωσάν τα αναφερόμενα μέρη να αποτελούσαν χωριστές συναλλαγματικές.

(3) Όταν δύο ή περισσότερα μέρη σειράς μεταβιβασθούν σε διαφορετικούς κατά προσήκοντα τρόπο κατόχους, ο κάτοχος ο οποίος απέκτησε πρώτος τίτλο θεωρείται, μεταξύ των κατόχων αυτών, ως ο πραγματικός κύριος της συναλλαγματικής· αλλά καμιά διάταξη που περιέχεται στο εδάφιο αυτό δεν επηρεάζει τα δικαιώματα προσώπου ο οποίος προσηκόντως αποδέχεται ή πληρώνει το μέρος που παρουσιάζεται πρώτο προς αυτό.

(4) Η αποδοχή δύναται να γραφτεί σε οποιοδήποτε μέρος και πρέπει να γραφτεί σε ένα μέρος μόνο.

Αν ο πληρωτής αποδεχθεί περισσότερα από ένα μέρη και τα μέρη αυτά που έγιναν αποδεκτά περιέλθουν στα χέρια διαφορετικών κατά προσήκοντα τρόπο κατόχων, αυτός ευθύνεται για κάθε τέτοιο μέρος ωσάν αυτό να αποτελούσε χωριστή συναλλαγματική.

(5) Όταν ο αποδέκτης συναλλαγματικής που εκδίδεται σε σειρά πληρώνει αυτή χωρίς να απαιτήσει όπως του παραδοθεί το μέρος που φέρει την αποδοχή του, και το μέρος αυτό κατά τη λήξη του είναι οφειλόμενο στα χέρια του κατά προσήκοντα τρόπο κατόχου αυτός ευθύνεται έναντι του κατόχου αυτού.

(6) Τηρουμένων των προηγούμενων κανόνων, όταν οποιοδήποτε μέρος συναλλαγματικής που εκδίδεται σε σειρά εξοφλείται με πληρωμή ή διαφορετικά, ολόκληρη η συναλλαγματική εξοφλείται.

Σύγκρουση νόμων

72. — Κανόνες όταν συγκρούονται τα δίκαια. -(1) Όταν συναλλαγματική που εκδόθηκε σε κάποια χώρα διαπραγματεύεται, γίνεται αποδεκτή, ή είναι πληρωτέα σε άλλη χώρα, τα δικαιώματα, τα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις των μερών σε αυτή ορίζονται ως ακολούθως:

(α) η εγκυρότητα της συναλλαγματικής όσον αφορά τις τυπικές προϋποθέσεις ορίζεται από το δίκαιο του τόπου της έκδοσης, και

(β) η εγκυρότητα όσον αφορά τις τυπικές προϋποθέσεις για τις παρεμπόδιστες συμβάσεις, όπως η αποδοχή, ή η οπισθογράφηση, ή η κατά παρέμβαση αποδοχή ορίζεται από το δίκαιο του τόπου όπου έγινε τέτοια σύμβαση:

Νοείται ότι:

(i) όταν συναλλαγματική εκδίδεται εκτός Κύπρου δεν είναι άκυρη εξαιτίας μόνο ότι δεν είναι χαρτοσημασμένη σύμφωνα με το δίκαιο του τόπου έκδοσης·

(ii) όταν συναλλαγματική που εκδόθηκε εκτός Κύπρου, συνάδει, όσον αφορά τις τυπικές προϋποθέσεις προς το δίκαιο της Κύπρου, δύναται για σκοπούς επιβολής πληρωμής αυτής, να θεωρηθεί ως έγκυρη μεταξύ όλων των προσώπων τα οποία διαπραγματεύονται, κατέχουν ή καθίστανται μέρη σε αυτή στην Κύπρο.

(2) Τηρουμένων των διατάξεων του Νόμου αυτού, η ερμηνεία της έκδοσης, οπισθογράφησης, αποδοχής, ή κατά παρέμβαση αποδοχής συναλλαγματικής ορίζεται από το δίκαιο του τόπου όπου έγινε τέτοια σύμβαση:

Νοείται ότι όταν συναλλαγματική εσωτερικού οπισθογραφείται εκτός Κύπρου η οπισθογράφηση ερμηνεύεται, όσον αφορά τον πληρωτή, σύμφωνα με το δίκαιο της Κύπρου.

(3) Τα καθήκοντα του κατόχου σε σχέση με την παρουσίαση προς αποδοχή ή πληρωμή και η αναγκαιότητα ή επάρκεια διαμαρτύρησης ή ειδοποίησης περί μη αποδοχής, ή διαφορετικά, ορίζονται από το δίκαιο του τόπου όπου έγινε η πράξη ή δεν τιμήθηκε η συναλλαγματική.

(4) Όταν συναλλαγματική εκδίδεται εκτός Κύπρου αλλά είναι πληρωτέα στην Κύπρο και το πληρωτέο ποσό δεν εκφράζεται στο νόμισμα της Κύπρου, το ποσό, ελλείψει κάποιου ρητού οροϋ, υπολογίζεται σύμφωνα με την τιμή συναλλάγματος για συναλλαγματικές όψης στον τόπο πληρωμής κατά την ημέρα κατά την οποία η συναλλαγματική είναι πληρωτέα.

(5) Όταν συναλλαγματική εκδίδεται σε μια χώρα και είναι πληρωτέα σε άλλη, η ημερομηνία λήξης αυτής ορίζεται σύμφωνα με το δίκαιο του τόπου όπου αυτή είναι πληρωτέα.

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΠΡΟΣ ΤΡΑΠΕΖΙΤΗ

73. — Ορισμός επιταγής. Επιταγή είναι συναλλαγματική που εκδίδεται επί τραπεζίτη πληρωτέα εν όψει.

Εκτός αν υπάρχει διαφορετική πρόνοια στο Μέρος αυτό, οι διατάξεις του Νόμου αυτού που εφαρμόζονται σε συναλλαγματική πληρωτέα εν όψει εφαρμόζονται σε επιταγή.

74. — Παρουσίαση επιταγής προς πληρωμή. Τηρουμένων των διατάξεων του Νόμου αυτού-

(α) Όταν επιταγή δεν παρουσιάζεται προς πληρωμή εντός εύλογου χρόνου από την έκδοσή της και ο εκδότης ή το πρόσωπο για λογαριασμό του οποίου αυτή εκδίδεται είχε το δικαίωμα κατά το χρόνο της παρουσίας αυτής όσον αφορά μεταξύ αυτού και του τραπεζίτη να είχε ήδη πληρώσει την επιταγή και υφίσταται πραγματική ζημιά εξαιτίας της καθυστέρησης, αυτός απαλλάσσεται κατά την έκταση της ζημιάς αυτής, δηλαδή, κατά την έκταση που ο εκδότης αυτό ή πρόσωπο είναι πιστωτής του τραπεζίτη αυτού για ποσό μεγαλύτερο εκείνου για το οποίο θα ήταν αν είχε πληρωθεί η εν λόγω επιταγή·

(β) κατά τον ορισμό του τι είναι εύλογος χρόνος πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η φύση του εγγράφου, τα εμπορικά και τραπεζικά έθιμα και τα περιστατικά της συγκεκριμένης υπόθεσης·

(γ) ο κάτοχος της επιταγής αυτής αναφορικά με την οποία ο εκδότης ή το πρόσωπο αυτό απαλλάσσεται θα είναι πιστωτής του τραπεζίτη αυτού, αντί του εν λόγω εκδότη ή προσώπου, κατά την έκταση της απαλλαγής αυτής και θα δικαιούται να ανακτήσει το ποσό από αυτόν.

74Α. — Υιοθέτηση διαδικασιών των άρθρων 74Β και 74Γ. Οποιοσδήποτε τραπεζίτης, δύναται αφού εξασφαλίσει την προηγούμενη έγκριση της Κεντρικής Τράπεζας, να υιοθετήσει τις προνοούμενες στα άρθρα 74Β και 74Γ διαδικασίες παρουσίας επιταγών:

Νοείται ότι η έγκριση της Κεντρικής Τράπεζας δύναται να παραχωρηθεί υπό τέτοιους όρους και προϋποθέσεις, όπως η ίδια ήθελε κρίνει σκόπιμο.

[3 του 96(Ι)/2003]

74Β. — Τόπος παρουσίας επιταγής για πληρωμή. Τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 45, όταν τραπεζίτης, επί του οποίου σύρεται η επιταγή, με ανακοίνωσή του που δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, έχει καθορίσει διεύθυνση, στην οποία μπορούν να παρουσιάζονται επιταγές που σύρονται επί του ιδίου και δεν έχει δημοσιεύσει με παρόμοιο τρόπο ανακοίνωση ακύρωσης της διεύθυνσης αυτής, η επιταγή θεωρείται ότι παρουσιάζεται στον κατάλληλο τόπο, εάν η παρουσίαση έγινε στην εν λόγω διεύθυνση.

[3 του 96(Ι)/2003]

74Γ. — Υπαλλακτικά μέσα παρουσίας επιταγής για πληρωμή. - (1) Τραπεζίτης δύναται να παρουσιάσει επιταγή για πληρωμή στον τραπεζίτη, επί του οποίου σύρεται η επιταγή, με το να του διαβιβάσει τα ουσιώδη στοιχεία της επιταγής με ηλεκτρονικά μέσα, αντί με το να του παρουσιάσει το πρωτότυπο της επιταγής.

(2) Εάν επιταγή παρουσιάζεται για πληρωμή δυνάμει του παρόντος άρθρου, η παρουσίαση δεν απαιτείται να γίνει σε καθορισμένο τόπο εργασίας ή εργάσιμο χρόνο.

(3) Εάν, πριν το κλείσιμο της εργάσιμης ημέρας που ακολουθεί την παρουσίαση επιταγής δυνάμει του παρόντος άρθρου, ο τραπεζίτης, επί του οποίου σύρεται η επιταγή, απαιτήσει από τον τραπεζίτη ο οποίος έχει παρουσιάσει την επιταγή, να παρουσιάσει το πρωτότυπο της επιταγής, τότε –

(α) η παρουσίαση δυνάμει του παρόντος άρθρου δεν αναγνωρίζεται, και

(β) το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται όσον αφορά τη μεταγενέστερη παρουσίαση του πρωτοτύπου της επιταγής.

(4) Απαιτηση δυνάμει του εδαφίου (3) για παρουσίαση του πρωτοτύπου επιταγής δεν συνιστά ένδειξη πρόθεσης μη εξόφλησης της επιταγής.

(5) Οποτεδήποτε η παρουσίαση επιταγής γίνεται δυνάμει του παρόντος άρθρου, ο τραπεζίτης, ο οποίος παρουσίασε την επιταγή, και ο τραπεζίτης επί του οποίου σύρεται η επιταγή, υπόκεινται στις ίδιες υποχρεώσεις σε σχέση με την είσπραξη και πληρωμή της επιταγής, ως εάν να είχε παρουσιασθεί για πληρωμή το πρωτότυπο της επιταγής.

(6) Για σκοπούς του παρόντος άρθρου, τα ουσιώδη στοιχεία επιταγής είναι –

- (α) ο αύξων αριθμός της επιταγής,
- (β) ο κωδικός αριθμός του τραπεζίτη επί του οποίου σύρεται η επιταγή,
- (γ) ο αριθμός λογαριασμού του εκδότη της επιταγής, και
- (δ) το ποσό της επιταγής, το οποίο έχει αναγραφεί από τον εκδότη της επιταγής.

[3 του 96(Ι)/2003]

74Δ. — Μη εφαρμογή του άρθρου 52(4) σχετικά με παρουσίαση επιταγής δυνάμει του άρθρου 74Γ. - (1) Υπό την επιφύλαξη του εδαφίου (2) του παρόντος άρθρου, το εδάφιο (4) του άρθρου 52 -

- (α) όσον αφορά την παρουσίαση συναλλαγματικής για πληρωμή, δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση παρουσίας επιταγής για πληρωμή δυνάμει του άρθρου 74Γ, και
  - (β) όσον αφορά συναλλαγματική που πληρώνεται, δεν εφαρμόζεται σε επιταγή η οποία πληρώνεται μετά από παρουσίαση δυνάμει του ίδιου άρθρου 74Γ.
- (2) Η πρόνοια του εδαφίου (1) εφαρμόζεται αναφορικά με επιταγές που εκδίδονται κατά ή μετά την ημέρα έναρξης της ισχύος του παρόντος Νόμου.

[3 του 96(Ι)/2003]

75. — Ανάκληση εξουσίας τραπεζίτη. Το καθήκον και η εξουσία τραπεζίτη να πληρώνει επιταγή που εκδίδεται σε αυτόν από πελάτη του τερματίζονται με-

- (α) ανάκληση της πληρωμής·
- (β) ειδοποίηση περί του θανάτου του πελάτη.

Δίγραμμες επιταγές

76. — Ορισμός γενικών και ειδικών διγραμμίσεων. - (1) Όταν επιταγή φέρει εγκαρσίως ή καθέτως της πρόσθιας όψης αυτής προσθήκη-

- (α) των λέξεων “και συντροφιά” ή οποιαδήποτε σύντμηση τους μεταξύ δύο παράλληλων εγκάρσιων γραμμών, είτε με είτε χωρίς τις λέξεις “μη διαπραγματεύσιμη”· ή
- (β) απλώς, δυο παράλληλων εγκάρσιων γραμμών, είτε με είτε χωρίς τις λέξεις “μη διαπραγματεύσιμη”,

η προσθήκη αυτή συνιστά διγράμμιση και η επιταγή είναι γενικά διγραμμισμένη.

(2) Όταν επιταγή φέρει εγκαρσίως ή καθέτως της πρόσθιας όψης αυτής προσθήκη του ονόματος τραπεζίτη, είτε με είτε χωρίς τις λέξεις “μη διαπραγματεύσιμη”, η προσθήκη αυτή συνιστά διγράμμιση και η επιταγή είναι διγραμμισμένη ειδικά και για τον τραπεζίτη αυτό.

77. — Διγράμμιση από εκδότη ή μετά την έκδοση. - (1) Η επιταγή δύναται να διγραμμιστεί γενικά ή ειδικά από τον εκδότη.

- (2) Όταν επιταγή είναι μη διγράμμη, ο κάτοχος δύναται να διγραμμίσει αυτή γενικά ή ειδικά.
- (3) Όταν επιταγή είναι γενικά διγραμμισμένη, ο κάτοχος δύναται να διγραμμίσει αυτήν ειδικά.
- (4) Όταν επιταγή είναι γενικά ή ειδικά διγραμμισμένη, ο κάτοχος δύναται να προσθέσει τις λέξεις “μη διαπραγματεύσιμη”.
- (5) Όταν επιταγή είναι ειδικά διγραμμισμένη, ο τραπεζίτης στον οποίο είναι ειδικά διγραμμισμένη δύναται να τη διγραμμίσει εκ νέου ειδικά προς άλλο τραπεζίτη για είσπραξη.

(6) Όταν μη διγραμμισμένη επιταγή, ή επιταγή γενικά διγραμμισμένη, αποστέλλεται σε τραπεζίτη για είσπραξη, αυτός δύναται να τη διγραμμίσει ειδικά προς τον εαυτό του.

78. — Διγράμμιση είναι ουσιώδες μέρος της επιταγής. Διγράμμιση που επιτρέπεται από το Νόμο αυτό είναι ουσιώδες μέρος της επιταγής, δεν είναι νόμιμο για οποιοδήποτε πρόσωπο να διαγράψει ή, εκτός όπως προβλέπεται από το Νόμο αυτό, να προσθέσει στη διγράμμιση ή να μετατρέψει αυτή.

79. — Καθήκοντα του τραπεζίτη αναφορικά με δίγραμμες επιταγές. -(1) Όταν επιταγή είναι ειδικά διγραμμισμένη σε περισσότερους από ένα τραπεζίτες εκτός όταν αυτή είναι διγραμμη προς αντιπρόσωπο για είσπραξη ο οποίος είναι τραπεζίτης, ο τραπεζίτης επί του οποίου αυτή εκδίδεται πρέπει να αρνηθεί την πληρωμή αυτής.

(2) Όταν ο τραπεζίτης επί του οποίου εκδίδεται επιταγή η οποία διγραμμίστηκε με τον τρόπο αυτό παρόλα αυτά πληρώνει την επιταγή, ή πληρώνει επιταγή γενικά διγραμμισμένη άλλως πως παρά προς τραπεζίτη, ή αν διγραμμίστηκε ειδικά πληρώνει αυτή διαφορετικά παρά προς τον τραπεζίτη προς τον οποίο αυτή διγραμμίστηκε, ή προς τον αντιπρόσωπό του για είσπραξη αυτής ο οποίος είναι τραπεζίτης, αυτός ευθύνεται έναντι του πραγματικού κυρίου της επιταγής για οποιαδήποτε ζημία την οποία αυτός δυνατό να υποστεί ένεκα της επιταγής που πληρώθηκε με τον τρόπο αυτό:

Νοείται ότι όταν επιταγή η οποία κατά το χρόνο της παρουσίας της προς πληρωμή δεν φαίνεται να είναι διγραμμισμένη, ή να είχε διγράμμιση η οποία να διαγράφηκε, ή προστέθηκε κάτι επ' αυτής ή να τροποποιήθηκε διαφορετικά παρά όπως προβλέπεται από το Νόμο αυτό, ο τραπεζίτης που πληρώνει την επιταγή καλή τη πίστει και χωρίς αμέλεια δεν ευθύνεται ή δεν υπέχει οποιαδήποτε ευθύνη ούτε αμφισβητείται η πληρωμή λόγω του ότι η επιταγή διγραμμίστηκε ή λόγω του ότι η διγράμμιση διαγράφηκε ή λόγω προσθήκης επ' αυτής ή τροποποίησης της διαφορετικά παρά όπως επιτρέπεται από το Νόμο αυτό, και λόγω του ότι η πληρωμή που έγινε διαφορετικά παρά προς τραπεζίτη ή προς τον τραπεζίτη στον οποίο η επιταγή διγραμμίζεται ή διγραμμίστηκε ή προς τον αντιπρόσωπό της για είσπραξη ο οποίος είναι τραπεζίτης, ανάλογα με την περίπτωση.

80. — Προστασία σε τραπεζίτη και εκδότη όταν η επιταγή είναι δίγραμμη. Όταν ο τραπεζίτης, στον οποίο εκδόθηκε δίγραμμη επιταγή περιλαμβανομένης επιταγής η οποία δύναται του άρθρου 82 (μη μεταβιβάσιμη επιταγή) ή άλλου νόμου δεν είναι μεταβιβάσιμη, καλή τη πίστει και χωρίς αμέλεια πληρώνει αυτήν, αν διγραμμίστηκε γενικά, προς τραπεζίτη, και αν διγραμμίστηκε ειδικά προς τον τραπεζίτη στον οποίο αυτή είναι δίγραμμη ή προς τον αντιπρόσωπο αυτού για είσπραξη αυτής ο οποίος είναι τραπεζίτης, ο τραπεζίτης πληρώνοντας την επιταγή και, αν η επιταγή περιήλθε στα χέρια του δικαιούχου, ο εκδότης έχει αντίστοιχα τα ίδια δικαιώματα και τίθεται στην ίδια θέση ωσάν η πληρωμή της επιταγής να είχε γίνει προς τον πραγματικό κύριο αυτής. [3 του 32(Ι)/1997]

81. — Αποτέλεσμα διγράμμισης επί του κατόχου. Όταν πρόσωπο λαμβάνει δίγραμμη επιταγή η οποία φέρει επ' αυτής τις λέξεις "μη διαπραγματεύσιμη", δεν έχει και δεν είναι ικανό να παράσχει καλύτερο τίτλο στην επιταγή από αυτό που είχε το πρόσωπο από το οποίο την έλαβε.

82. — Μη μεταβιβάσιμη επιταγή. -(1) Όταν επιταγή είναι δίγραμμη και φέρει επ' αυτής, σε συσχετισμό με τη διγράμμιση, τις λέξεις "για λογαριασμό του δικαιούχου" με ή χωρίς τη λέξη "μόνο" η επιταγή δεν είναι μεταβιβάσιμη αλλά ισχύει μόνο μεταξύ των μερών.

(2) Για σκοπούς του άρθρου 80 τραπεζίτης δε θα τύχει μεταχείρισης ως έχων διαπραξεί αμέλεια για μόνο το λόγο της παράλειψής του να ενδιαφερθεί για οποιαδήποτε φαινομενική οπισθογράφιση επιταγής η οποία δυνάμει του εδαφίου (1) ή άλλως πως δεν είναι μεταβιβάσιμη.

[4 του 32(Ι)/1997]

82Α. — Προστασία τραπεζίτη που πληρώνει μη οπισθογραφημένες ή μη κανονικά οπισθογραφημένες επιταγές κ.λπ. -(1) Στην περίπτωση όπου τραπεζίτης με καλή πίστη και κατά τη συνήθη διεξαγωγή των εργασιών πληρώνει επιταγή η οποία έχει συρθεί επ' αυτού και η οποία δεν είναι οπισθογραφημένη ή είναι μη κανονικά οπισθογραφημένη, με αυτή του την πράξη δε φέρει ευθύνη για μόνο το λόγο της απουσίας ή της αντικανονικότητας της οπισθογράφησης και συνεπώς θεωρείται ότι έχει πληρώσει την επιταγή κατά προσήκοντα τρόπο.

(2) Στην περίπτωση όπου τραπεζίτης με καλή πίστη και κατά τη συνήθη διεξαγωγή των εργασιών πληρώνει οποιαδήποτε από τις ακόλουθες έγγραφες εντολές, συγκεκριμένα-

(α) Έγγραφο εντολή που εκδίδεται από πελάτη του η οποία, ενώ δεν είναι συναλλαγματική, σκοπό έχει να επιτρέψει σε πρόσωπο να πληρωθεί από αυτόν το ποσό που αναφέρεται στην έγγραφη εντολή·

(β) επιταγή που εκδίδεται από τον τραπεζίτη επ' αυτού του ίδιου και η οποία, ενώ δεν είναι συναλλαγματική, είναι πληρωτέα εν όψει είτε στο κεντρικό γραφείο είτε σε κάποιο άλλο γραφείο της τράπεζάς του,

δε φέρει οποιαδήποτε ευθύνη για την απουσία ή αντικανονικότητα της οπισθογράφησης και η πληρωμή απαλλάσσει την έγγραφη εντολή.

[5 του 32(Ι)/1997]

82Β. — Δικαιώματα τραπεζίτη που εισπράττει επιταγές οι οποίες δεν έχουν οπισθογραφηθεί από το δικαιούχο ή κάτοχο. Τραπεζίτης που δίδει αξία ή που έχει δικαίωμα επίσχεσης σε επιταγή πληρωτέα εις διαταγή την οποία ο δικαιούχος ή κάτοχος παραδίδει σ' αυτόν για είσπραξη χωρίς να την έχει οπισθογραφήσει, έχει τέτοια (αν υπάρχουν) δικαιώματα όπως θα είχε αν, με την παράδοση, ο δικαιούχος ή κάτοχος την είχε οπισθογραφήσει εν λευκώ.

[5 του 32(Ι)/1997]

82Γ. — Μη οπισθογραφημένη επιταγή ως απόδειξη πληρωμής. -(1) Μη οπισθογραφημένη επιταγή, ή δεόντως πιστοποιημένο από την εισπράττουσα τράπεζα αντίγραφο της οποίας φέρεται να έχει πληρωθεί από τον τραπεζίτη επί του οποίου σύρεται, αποτελεί απόδειξη είσπραξης από το δικαιούχο του πληρωτέου με την επιταγή ποσού.

(2) Για τους σκοπούς του εδαφίου (1), αντίγραφο μη οπισθογραφημένης επιταγής, για την οποία εφαρμόζεται το εν λόγω εδάφιο, συνιστά απόδειξη πληρωμής της επιταγής, εάν το αντίγραφο γίνεται από τον τραπεζίτη, στην κατοχή του οποίου βρίσκεται η επιταγή μετά την παρουσίαση, και πιστοποιείται από τον ίδιο ότι αποτελεί πιστό αντίγραφο του πρωτοτύπου της επιταγής. [4 του 96(Ι)/2003]

[5 του 32(Ι)/1997]

82Δ. — Προστασία τραπεζίτη που εισπράττει πληρωμή επιταγής, κ.λπ. -(1) Σε περίπτωση όπου τραπεζίτης, με καλή πίστη και χωρίς αμέλεια-

(α) Δέχεται για λογαριασμό πελάτη του πληρωμή έγγραφης εντολής για την οποία το άρθρο αυτό ισχύει· ή

(β) έχοντας πιστώσει λογαριασμό πελάτη του με το ποσό τέτοιας έγγραφης εντολής, εισπράττει την πληρωμή αυτής για τον ευστό του,

και ο πελάτης δεν έχει τίτλο, ή έχει ελαττωματικό τίτλο στην έγγραφη εντολή, ο τραπεζίτης δε φέρει ευθύνη προς τον πραγματικό ιδιοκτήτη της έγγραφης εντολής με το να εισπράξει πληρωμή επ' αυτής.

(2) Το άρθρο αυτό ισχύει για τις ακόλουθες έγγραφες εντολές:

(α) Επιταγές περιλαμβανομένων επιταγών οι οποίες δυνάμει του άρθρου 82(1) του Νόμου αυτού, ή άλλως πως, δεν είναι μεταβιβάσιμες·

(β) έγγραφες εντολές που έχουν εκδοθεί από πελάτη τραπεζίτη οι οποίες, ενώ δεν είναι συναλλαγματικές σκοπό έχουν να καταστήσουν πρόσωπο ικανό να λάβει πληρωμή από τον τραπεζίτη του ποσού που αναφέρεται στις έγγραφες εντολές·

(γ) έγγραφες εντολές που εκδόθηκαν από δημόσιο υπάλληλο οι οποίες σκοπό έχουν να επιτρέψουν σε πρόσωπο να λάβει πληρωμή από το Γενικό Λογιστή της Δημοκρατίας του ποσού που αναφέρεται στις έγγραφες εντολές οι οποίες δεν είναι συναλλαγματικές·

(δ) επιταγή πληρωτέα εν όψει που εκδίδεται από τον τραπεζίτη επί του ίδιου, είτε είναι πληρωτέα στο κεντρικό γραφείο είτε σε κάποιο άλλο γραφείο της τράπεζας του.

(3) Για σκοπούς του άρθρου αυτού τραπεζίτης δε θα τύχει μεταχείρισης ως έχων ενεργήσει αμελώς λόγω μόνο της παράλειψής του να λάβει υπόψη απουσία οπισθογράφησης εγγράφου εντολής ή την αντικανονικότητα στην οπισθογράφηση εγγράφου εντολής.

[5 του 32(Ι)/1997]

82Ε. — Εφαρμογή ορισμένων διατάξεων του περί Συναλλαγματικών Νόμου, Κεφ. 262 σε έγγραφες εντολές που δεν είναι συναλλαγματικές. Οι διατάξεις του περί Συναλλαγματικών Νόμου, όπου έχουν εφαρμογή καθ' όσον αφορά δίγραμμες επιταγές, ισχύουν, σε σχέση με έγγραφες εντολές (εκτός από επιταγές) για τις οποίες έχουν εφαρμογή τα άρθρα 82Α-82Δ, όπως ισχύουν σε σχέση με τις επιταγές.

[5 του 32(Ι)/1997]

82ΣΤ. — Επιφύλαξη. Οι διατάξεις των άρθρων 82Α-82Ε δεν καθιστούν διαπραγματεύσιμη οποιαδήποτε έγγραφη εντολή η οποία χωρίς τις εν λόγω διατάξεις δεν είναι διαπραγματεύσιμη.

[5 του 32(Ι)/1997]

82Ζ. — Εύλογος χρόνος σε σχέση με την ειδοποίηση περί μη τήμησης επιταγών.

-(1) Ο εύλογος χρόνος, ο οποίος αναφέρεται στο άρθρο 49(ιβ) του βασικού νόμου, σε σχέση με τη μη τήμηση επιταγών θα καθορίζεται από το Κυπριακό Γραφείο Συμψηφισμού.

(2) Για τους σκοπούς του πιο πάνω εδαφίου, "Κυπριακό Γραφείο Συμψηφισμού" σημαίνει το Γραφείο το οποίο έχει συσταθεί δυνάμει του Καταστατικού Ίδρυσης του εν λόγω Γραφείου με απόφαση του Συμβουλίου Κυπριακών Τραπεζών σε σύσκεψη του, την 1η Ιουνίου 1964.

[5 του 32(Ι)/1997]

ΜΕΡΟΣ IV ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΣΕ ΔΙΑΤΑΓΗ

83. — Ορισμός γραμματίου σε διαταγή. -(1) Γραμμάτιο σε διαταγή είναι η χωρίς όρους γραπτή υπόσχεση που παρέχεται από ένα πρόσωπο σε άλλο υπογεγραμμένη από τον εκδότη ο οποίος υπόσχεται να πληρώσει, εν όψει ή σε ορισμένο ή προσδιορισμένο μέλλοντα χρόνο, ορισμένο ποσό χρημάτων σε ορισμένο πρόσωπο ή σε διαταγή ορισμένου προσώπου ή στον κομιστή.

(2) Έγγραφο υπό μορφή γραμματίου πληρωτέο σε διαταγή του εκδότη δεν είναι γραμμάτιο εντός της έννοιας του άρθρου αυτού εκτός και μέχρις ότου τούτο οπισθογραφηθεί από τον εκδότη.

(3) Γραμμάτιο δεν είναι άκυρο λόγω μόνο ότι περιλαμβάνει επίσης ενέχυρο παράλληλης ασφάλειας με εξουσία περί πώλησης ή διάθεσης αυτού.

(4) Γραμμάτιο το οποίο εκδόθηκε και είναι πληρωτέο στην Κύπρο ή εμφανίζεται ως τέτοιο επι της πρόσθιας όψης του, και είναι πληρωτέο στην Κύπρο είναι γραμμάτιο εσωτερικού. Κάθε άλλο γραμμάτιο είναι γραμμάτιο εξωτερικού.

(5) Έγγραφο υπό μορφή γραμματίου ασφαλισμένο με υποθήκη ακίνητης περιουσίας δεν είναι γραμμάτιο εντός της έννοιας του άρθρου αυτού.

(6) Έγγραφο υπό μορφή γραμματίου το οποίο περιέχει στο κείμενό του τις λέξεις "Αυτό δεν είναι γραμμάτιο σε διαταγή εντός της έννοιας του περί Συναλλαγματικών Νόμου, Κεφ.262," ή λέξεις του ίδιου περιεχομένου δεν αποτελεί γραμμάτιο εντός της έννοιας του άρθρου αυτού.

84. — Η παράδοση είναι αναγκαία. Γραμμάτιο σε διαταγή είναι ατελές και ασυμπλήρωτο μέχρι την παράδοσή του προς το δικαιούχο ή τον κομιστή.

85. — Από κοινού και κεχωρισμένα γραμμάτια. -(1) Γραμμάτιο σε διαταγή δύναται να εκδοθεί από δυο ή περισσότερους εκδότες και αυτοί δύναται να ευθύνονται για αυτό από κοινού, ή από κοινού και χωριστά, σύμφωνα με το περιεχόμενό του.

(2) Όταν επί γραμματίου σημειώνεται "Υπόσχομαι να πληρώσω" και αυτό υπογράφεται από δυο ή περισσότερα πρόσωπα, θεωρείται ως από κοινού και κεχωρισμένο γραμμάτιο.

86. — Γραμμάτιο πληρωτέο εν όψει. -(1) Όταν γραμμάτιο πληρωτέο εν όψει οπισθογραφηθεί, πρέπει να παρουσιαστεί προς πληρωμή εντός εύλογου χρόνου από την οπισθογράφηση. Αν δεν παρουσιαστεί με τον τρόπο αυτό ο οπισθογράφος απαλλάσσεται.

(2) Κατά τον ορισμό του τι είναι εύλογος χρόνος, πρέπει να ληφθούν υπόψη η φύση του εγγράφου, τα συναλλακτικά ήθη και τα περιστατικά της συγκεκριμένης υπόθεσης.

(3) Όταν γραμμάτιο πληρωτέο εν όψει διαπραγματεύεται, δεν θεωρείται ως ληξιπρόθεσμο, προς το σκοπό να επηρεάσει τον κάτοχο με ελαττώματα του τίτλου για τα οποία αυτός δεν είχε καμιά ειδοποίηση εξαιτίας του ότι φαίνεται ότι έχει παρέλθει εύλογος χρόνος από την έκδοσή του για την παρουσίασή του προς πληρωμή.

87. — Παρουσίαση γραμματίου προς πληρωμή. -(1) Όταν γραμμάτιο σε διαταγή είναι από τη φύση του πληρωτέο σε συγκεκριμένο τόπο, πρέπει να παρουσιαστεί προς πληρωμή στον τόπο αυτό για να καταστεί ο εκδότης αυτού υπόχρεος. Σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση, εμφάνιση προς πληρωμή δεν είναι αναγκαία για να καταστεί ο εκδότης υπόχρεος.

(2) Παρουσίαση προς πληρωμή είναι αναγκαία για να καταστεί ο οπισθογράφος γραμματίου υπόχρεος.

(3) Όταν γραμμάτιο είναι από τη φύση του πληρωτέο σε συγκεκριμένο τόπο, η παρουσίαση στον τόπο αυτό είναι αναγκαία για να καταστεί ο οπισθογράφος υπόχρεος· αλλά όταν ο τόπος πληρωμής υποδεικνύεται με σημείωμα μόνο, η παρουσίαση στον τόπο αυτό είναι αρκετή για να καταστεί ο οπισθογράφος υπόχρεος, αλλά παρουσίαση στον εκδότη οπουδήποτε αλλού, αν κατά τα άλλα είναι επαρκής, θα είναι επίσης αρκετή.

88. — Υποχρέωση εκδότη. Ο εκδότης γραμματίου σε διαταγή με την έκδοσή του-

(α) Δεσμεύεται όπως πληρώσει αυτό σύμφωνα με το περιεχόμενό του·

(β) αποκλείεται από του να αρνηθεί στον κατά προσήκοντα τρόπο κάτοχο την ύπαρξη του δικαιούχου και την τότε ικανότητά του να οπισθογραφεί.

89. — Εφαρμογή του Μέρους II σε γραμμάτια. -(1) Τηρουμένων των διατάξεων του Μέρους αυτού και εκτός όπως προνοείται από το άρθρο αυτό, οι διατάξεις του Νόμου αυτού που αφορούν συναλλαγματικές εφαρμόζονται, με τις αναγκαίες τροποποιήσεις, σε γραμμάτια σε διαταγή.

(2) Κατά την εφαρμογή των διατάξεων αυτών ο εκδότης γραμματίου θεωρείται ότι αντιστοιχεί προς τον αποδέκτη συναλλαγματικής και ο πρώτος οπισθογράφος γραμματίου θεωρείται ότι αντιστοιχεί προς εκδότη συναλλαγματικής που έγινε αποδεκτή πληρωτέα σε διαταγή του εκδότη.

(3) Οι πιο κάτω διατάξεις αναφορικά με συναλλαγματικές δεν εφαρμόζονται σε γραμμάτια· δηλαδή, διατάξεις που αφορούν:

(α) Παρουσίαση προς αποδοχή·

(β) αποδοχή·

(γ) κατά παρέμβαση αποδοχή·

(δ) συναλλαγματικές σε σειρά.

(4) Όταν γραμμάτιο εξωτερικού δεν τιμηθεί η διαμαρτύρηση αυτού δεν είναι αναγκαία.

ΜΕΡΟΣ V ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

90. — Καλή πίστη. Πράγμα θεωρείται ότι τελείται καλή τη πίστει εντός της έννοιας του Νόμου αυτού, όταν αυτό πράγματι τελείται έντιμα, ανεξάρτητα αν τελείται με αμέλεια ή όχι.

91. — Υπογραφή. -(1) Όταν, δυνάμει του Νόμου αυτού, απαιτείται όπως υπογραφεί οποιοδήποτε έγγραφο ή γραπτό κείμενο από οποιοδήποτε πρόσωπο, δεν είναι αναγκαίο όπως αυτό υπογράψει τούτο ιδιοχείρως, αλλά είναι αρκετό αν η υπογραφή του τεθεί επ' αυτού από κάποιο άλλο πρόσωπο με ή δυνάμει εξουσιοδότησής του.

(2) Σε περίπτωση νομικού προσώπου όταν, δυνάμει του Νόμου αυτού απαιτείται όπως υπογραφεί οποιοδήποτε έγγραφο ή γραπτό κείμενο, είναι αρκετό αν το έγγραφο ή γραπτό κείμενο σφραγιστεί με την σφραγίδα του νομικού προσώπου.

Αλλά καμιά διάταξη που περιέχεται στο άρθρο αυτό δεν θα ερμηνεύεται ως να απαιτεί όπως η συναλλαγματική ή το γραμμάτιο νομικού προσώπου φέρει σφραγίδα.

92. — Υπολογισμός χρόνου. Όταν, με το Νόμο αυτό το χρονικό όριο για την τέλεση οποιασδήποτε πράξης ή πράγματος είναι μικρότερο των τριών ημερών κατά τον υπολογισμό του χρόνου, αποκλείονται οι μη εργάσιμες μέρες.

“Μη εργάσιμη ημέρα” για τους σκοπούς του Νόμου αυτού σημαίνει οποιαδήποτε ημέρα που καθορίζεται ως τραπεζική αργία σύμφωνα ή δυνάμει του περί Τραπεζικών Αργιών Νόμου. Οποιαδήποτε άλλη ημέρα είναι εργάσιμη μέρα.

93. — Εντάλματα πληρωμής μερισμάτων δύνανται να διγγραμμίζονται. Οι διατάξεις του Νόμου αυτού αναφορικά με διγγραμμες επιταγές εφαρμόζονται σε ένταλμα πληρωμής μερισματος.

94. — Παραγραφή. Καμιά αγωγή για συναλλαγματική ή γραμμάτιο σε διαταγή δεν εγείρεται μετά την πάροδο πέντε ετών από την ημερομηνία λήξης.

Σημείωση: Σύμφωνα με το Παράρτημα στο άρθρο 29 του περί Παραγραφής Αγωγήμων Δικαιωμάτων Νόμου του 2012 το άρθρο 94 καταργήθηκε με την έναρξη ισχύος του νόμου εκείνου (1.7.2012).

95. — Επιφυλάξεις. -(1) Οι κανονισμοί περί πτώχευσης που αφορούν σε συναλλαγματικές, γραμμάτια σε διαταγή και επιταγές εφαρμόζονται σε αυτά ανεξάρτητα από οποιαδήποτε διάταξη που περιέχεται στο Νόμο αυτό.

(2) Καμιά διάταξη στο Νόμο αυτό, ή σε οποιαδήποτε κατάργηση που γίνεται δυνάμει αυτού δεν επηρεάζει-

(α) τις διατάξεις του περί Χαρτοσήμων Νόμου, ή των Νόμων που τροποποιούν αυτόν, ή οποιουδήποτε Νόμου ή νομοθετήματος που ισχύει εκάστοτε αναφορικά με δημόσιες προσόδους·

(β) τις διατάξεις του περί Εταιρειών Νόμου, ή Νόμων που τροποποιούν αυτόν ή οποιουδήποτε Νόμου που αφορά εταιρείες.

(3) Καμιά διάταξη που περιέχεται στο Νόμο αυτό δεν εφαρμόζεται σε συναλλαγματικές, γραμμάτια σε διαταγή, ή επιταγές που εκδόθηκαν προτού ο Νόμος αυτός τεθεί σε ισχύ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΡΩΤΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

(Άρθρο 51)

1. Διαμαρτύρηση συναλλαγματικών και άλλων εγγράφων. Πιστό και ακριβές αντίγραφο συναλλαγματικής ή άλλου εγγράφου που θα διαμαρτυρηθεί και όλων των αναγραφόμενων και οπισθογραφήσεων επί αυτής κατά το χρόνο της διαμαρτύρησης, μαζί με γραπτή έκθεση στο τέλος του αντιγράφου αυτού η οποία να αναφέρει ότι η συναλλαγματική ή άλλο έγγραφο διαμαρτύρεται και οι λόγοι της διαμαρτύρησης (το εν λόγω αντίγραφο και η δήλωση καλείται στη συνέχεια “το έγγραφο διαμαρτύρησης”), πρέπει να παρουσιαστεί ενώπιον του Πρωτοκολλητή του Επαρχιακού Δικαστηρίου της Επαρχίας εντός της οποίας η συναλλαγματική αυτή ή άλλο έγγραφο απαιτείται με νόμο να διαμαρτυρηθεί.

2. Καταχώριση των διαμαρτυρήσεων. Ο Πρωτοκολλητής με την παρουσίαση σε αυτόν οποιουδήποτε εγγράφου διαμαρτύρησης σημειώνει επί αυτού την ημερομηνία κατά την οποία τούτο παρουσιάστηκε ενώπιον του και επιθέτει την υπογραφή του επί της εν λόγω σημείωσης και φυλάττει το έγγραφο διαμαρτύρησης ως πρακτικό του Δικαστηρίου.

3. Τέλη Διαμαρτύρησης. Κάθε έγγραφο διαμαρτύρησης συναλλαγματικής της οποίας το πληρωτέο ποσό είναι μέχρι χίλιες λίρες, πρέπει να φέρει χαρτόσημο ή χαρτόσημα αξίας μιας λίρας, άνω των χίλιων λιρών και κάτω των πέντε χιλιάδων λιρών πρέπει να φέρει χαρτόσημο ή

χαρτόσημα αξίας δυο λιρών, άνω των πέντε χιλιάδων λιρών και κάτω των δέκα χιλιάδων λιρών πρέπει να φέρει χαρτόσημο ή χαρτόσημα αξίας τριών λιρών και άνω των δέκα χιλιάδων λιρών πρέπει να φέρει χαρτόσημο ή χαρτόσημα αξίας πέντε λιρών, το οποίο χαρτόσημο ή χαρτόσημα μπορεί να είναι τέτοιας αξίας και είτε με ανάγλυφη σφραγίδα είτε να επικολλάται ως το Υπουργικό Συμβούλιο ήθελε διατάξει από καιρό σε καιρό· και σε περίπτωση έλλειψης ή μεχρις ότου δοθεί τέτοια διαταγή πρέπει να χρησιμοποιηθούν κινητά χαρτόσημα για τους σκοπούς της διατάξης αυτής. [2 του 16/1986]

Κανένα έγγραφο διαμαρτύρησης δεν θα λαμβάνεται από τον Πρωτοκολλητή εκτός αν φέρει το καθορισμένο τέλος.

4. Τέλη επί αντιγράφων. Για την έκδοση αντιγράφων εγγράφων διαμαρτύρησης από το Δικαστήριο και πιστοποίηση αντιγράφων ως πιστών αντιγράφων, πρέπει να καταβάλλονται τέτοια τέλη τα οποία διατάσσεται όπως εισπράττονται αντίστοιχα για την έκδοση αντιγράφων από φάκελο δικογραφίας σε αγωγή και για την πιστοποίηση αντιγράφων από φάκελο δικογραφίας ως πιστών αντιγράφων αυτού, και κάθε τέλος που εισπράττεται κατά τον τρόπο αυτό, εισπράττεται, χρησιμοποιείται και διατίθεται κατά τον ίδιο τρόπο ωσάν τούτο να εισπράττετο σε σχέση προς αντίγραφο οποιουδήποτε τέτοιου φακέλου δικογραφίας.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (άρθρο 51)

Τύπος διαμαρτύρησης για μη αποδοχή

(Να εκθέσετε το έγγραφο που διαμαρτύρεται, με όλες τις αναγραφές και οπισθογραφήσεις επ' αυτού)

Το έγγραφο του οποίου αντίγραφο εκτίθεται πιο πάνω παρουσιάστηκε δεόντως προς αποδοχή στον πιο πάνω Α.Β. ο οποίος αδυνατεί ή αρνείται να υπογράψει επ' αυτού το όνομά του προς αποδοχή, και το εν λόγω έγγραφο διά του παρόντος διαμαρτύρεται.

Παρουσιάστηκε ενώπιόν μου την ..... ημέρα του ..... 19..... [3 του 16/1986]

(Υπογραφή)

Πρωτοκολλητής Επαρχιακού Δικαστηρίου

Τύπος διαμαρτύρησης όταν το πρόσωπο που ευθύνεται να πληρώσει το ποσό της συναλλαγματικής απουσιάζει

(Να εκθέσετε το έγγραφο που διαμαρτύρεται, με όλες τις αναγραφές και οπισθογραφήσεις επ' αυτού)

Το έγγραφο του οποίου αντίγραφο εκτίθεται πιο πάνω αφού έχει παρουσιαστεί δεόντως προς πληρωμή και ο πιο πάνω Α.Β. απουσιάζει, το εν λόγω έγγραφο διά του παρόντος διαμαρτύρεται.

Παρουσιάστηκε ενώπιόν μου την ..... ημέραν του ..... 19..... [3 του 16/1986]

(Υπογραφή)

Πρωτοκολλητής Επαρχιακού Δικαστηρίου

Τύπος διαμαρτύρησης για μη πληρωμή όταν το πρόσωπο που ευθύνεται να πληρώσει το ποσό της συναλλαγματικής είναι παρόν

(Να εκθέσετε το έγγραφο που διαμαρτυρήθηκε, με όλες τις αναγραφές και οπισθογραφήσεις επ' αυτού).

Το έγγραφο του οποίου αντίγραφο εκτίθεται πιο πάνω αφού έχει παρουσιαστεί δεόντως για πληρωμή και ο πιο πάνω Α.Β. που είναι παρόν έχει αρνηθεί να πληρώσει τη συναλλαγματική λόγω του ότι (αναφέρετε λόγους, αν είναι γνωστοί) το πιο πάνω έγγραφο διά του παρόντος διαμαρτύρεται.

Παρουσιάστηκε ενώπιόν μου την ..... ημέρα του ..... 19.....
[3 του 16/1986]

(Υπογραφή)

Πρωτοκολλητής Επαρχιακού Δικαστηρίου

[15] Ο ΠΕΡΙ ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΙΚΩΝ ΡΗΤΡΩΝ ΣΕ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1996 (Ν 93(Ι)/1996)

1. — Συνοπτικός τίτλος. Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Καταχρηστικών Ρητρών σε Καταναλωτικές Συμβάσεις Νόμος του 1996. [69(Ι)/1999, 95(Ι)/2007, 136(Ι)/2014, 49(Ι)/2016]

2. — Ερμηνεία. Στον παρόντα Νόμο, εκτός αν από το κείμενο προκύπτει διαφορετικά-
“Διευθυντής” σημαίνει το Διευθυντή της Υπηρεσίας Ανταγωνισμού και Προστασίας Καταναλωτών·

“δικαστήριο” σημαίνει τον Πρόεδρο οποιουδήποτε επαρχιακού δικαστηρίου· [2 του 69(Ι)/1999]

“επιχείρηση” περιλαμβάνει εμπόριο ή επάγγελμα, καθώς και τις επιχειρηματικές δραστηριότητες οποιουδήποτε κυβερνητικού τμήματος ή τοπικής ή δημόσιας αρχής·

“καταναλωτής” σημαίνει κάθε φυσικό πρόσωπο το οποίο, κατά την κατάρτιση σύμβασης στην οποία εφαρμόζεται ο παρών Νόμος ενεργεί για σκοπούς οι οποίοι είναι άσχετοι με την άσκηση της επιχείρησής του·

“προμηθευτής” σημαίνει κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο προμηθεύει αγαθά ή υπηρεσίες και το οποίο, κατά την κατάρτιση σύμβασης στην οποία εφαρμόζεται ο παρών Νόμος, ενεργεί για σκοπούς σχετικούς με την άσκηση της επιχείρησής του·

“πωλητής” σημαίνει κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο πωλεί αγαθά και το οποίο κατά τη σύναψη σύμβασης στην οποία εφαρμόζεται ο παρών Νόμος ενεργεί για σκοπούς σχετικούς με την άσκηση της επιχείρησής του.

3. — Πεδίο εφαρμογής. -(1) Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 4, ο παρών Νόμος τυγχάνει εφαρμογής σε κάθε ρήτρα σύμβασης που συνάπτεται μεταξύ πωλητή ή προμηθευτή και καταναλωτή και η οποία δεν αποτέλεσε αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης.

(2) Όταν ρήτρα σύμβασης είναι διατυπωμένη κατά τρόπο σαφή και κατανοητό, καμιά αμφισβήτηση του θεμιτού χαρακτήρα της δεν επιτρέπεται, εφόσον αυτή αφορά-

(α) Τον καθορισμό του κύριου αντικείμενου της σύμβασης· ή

(β) την αντιπροσωπευτικότητα της τιμής ή του ανταλλάγματος για τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που πωλήθηκαν ή παρασχέθηκαν.

(3) Για τους σκοπούς του παρόντος Νόμου, ρήτρα θεωρείται ότι δεν αποτέλεσε αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης, όταν έχει συνταχθεί εκ των προτέρων και ο καταναλωτής εκ των πραγμάτων δεν ήταν δυνατό να επηρεάσει το περιεχόμενο της, ανεξάρτητα από οποιαδήποτε προσπάθεια του για το σκοπό αυτό.

(4) Το γεγονός ότι για ορισμένα στοιχεία κάποιας ρήτρας ή για μια μεμονωμένη ρήτρα υπήρξε ατομική διαπραγμάτευση, δεν αποκλείει την εφαρμογή του παρόντος Νόμου στο υπόλοιπο μέρος μιας σύμβασης, εφόσον η συνολική αξιολόγηση οδηγεί στο συμπέρασμα ότι, παρ' όλα αυτά, πρόκειται για συνήθη προκαθορισμένη σύμβαση.

(5) Εναπόκειται στον πωλητή ή στον προμηθευτή που ισχυρίζεται ότι μια ρήτρα υπήρξε αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης να το αποδείξει.

(6) Οι διατάξεις του παρόντος Νόμου εφαρμόζονται με τις ανάλογες φραστικές αναπροσαρμογές και στις ρήτρες συμβάσεων για πώληση, μίσθωση ή οποιαδήποτε άλλη διάθεση ακίνητης ιδιοκτησίας.

4. — Εξαιρέσεις. Από την εφαρμογή του παρόντος Νόμου εξαιρούνται-

(α) Οι συμβάσεις εργασίας·

(β) οι συμβάσεις που αφορούν κληρονομικά δικαιώματα·

(γ) οι συμβάσεις που αφορούν θέματα οικογενειακού δικαίου·

(δ) οι συμβάσεις που αφορούν τη σύσταση και την οργάνωση εταιρειών ή συνεταιρισμών· και

(ε) οι ρήτρες που ενσωματώθηκαν με σκοπό τη συμμόρφωση με-

(i) νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις της Κυπριακής Δημοκρατίας· ή

(ii) πρόνοιες ή αρχές διεθνών συμβάσεων στις οποίες η Κυπριακή Δημοκρατία είναι συμβαλλόμενο μέρος.

5. — Καταχρηστικές ρήτρες. -(1) Για τους σκοπούς του παρόντος Νόμου και τηρουμένων των εδαφίων (2) και (3) του παρόντος άρθρου, "καταχρηστική ρήτρα" θεωρείται κάθε ρήτρα η οποία, παρά την απαίτηση καλής πίστης, δημιουργεί σε βάρος του καταναλωτή σημαντική ανισότητα ανάμεσα στα δικαιώματα και στις υποχρεώσεις των μερών που απορρέουν από τη σύμβαση.

(2) Η εκτίμηση του καταχρηστικού χαρακτήρα μιας ρήτρας γίνεται, αφού ληφθούν υπόψη η φύση των αγαθών ή των υπηρεσιών που αποτελούν το αντικείμενο της σύμβασης, όλες οι κατά το χρόνο της σύναψης της σύμβασης περιστάσεις που περιβάλλουν την εν λόγω σύμβαση, καθώς και όλες οι υπόλοιπες ρήτρες της σύμβασης ή άλλης σύμβασης από την οποία αυτή εξαρτάται.

(3) Για να διαπιστωθεί κατά πόσο μια ρήτρα ικανοποιεί την απαίτηση καλής πίστης, λαμβάνονται ιδιαίτερα υπόψη τα ακόλουθα-

(α) Η διαπραγματευτική δύναμη των μερών·

(β) αν ο καταναλωτής δέχθηκε οποιοσδήποτε παροτρύνσεις, για να συμφωνήσει στη ρήτρα·

(γ) αν τα αγαθά ή οι υπηρεσίες πωλήθηκαν ή προμηθεύτηκαν κατόπιν ειδικής παραγγελίας του καταναλωτή· και

(δ) ο βαθμός στον οποίο ο πωλητής ή προμηθευτής χειρίστηκαν δίκαια τον καταναλωτή.

(4) Το Παράρτημα του παρόντος Νόμου περιέχει ενδεικτικό και μη εξαντλητικό κατάλογο ρητρών που δυνατό να θεωρηθούν καταχρηστικές.

(5) Ανεξάρτητα από τις διατάξεις των εδαφίων (1), (2), (3) και (4), για τους σκοπούς του παρόντος Νόμου "καταχρηστική ρήτρα" θεωρείται κάθε ρήτρα με την οποία υπολογίζεται το επίτοκιο και περιγράφεται ο τρόπος υπολογισμού του επιτοκίου στη βάση των 360 ημερών ή άλλου αριθμού ημερών αντί στη βάση των 365 ή 366 ημερών σε περίπτωση δίσεκτου έτους. [2 του 49(1)/2016]

6. — Συνέπειες καταχρηστικών ρητρών. -(1) Παρά τις διατάξεις του περί Συμβάσεων Νόμου, καταχρηστική ρήτρα σε σύμβαση μεταξύ πωλητή ή προμηθευτή και καταναλωτή δε δεσμεύει τον καταναλωτή.

(2) Η σύμβαση εξακολουθεί να δεσμεύει τους συμβαλλομένους, εκτός αν αυτή δε δύναται να συνεχίσει να υφίσταται χωρίς την καταχρηστική ρήτρα.

7. — Ερμηνευτικός κανόνας για γραπτές συμβάσεις. Ο πωλητής ή ο προμηθευτής οφείλει να διασφαλίζει ότι σε περίπτωση γραπτών συμβάσεων, οι ρήτρες διατυπώνονται με σαφή και κατανοητό τρόπο. Σε περίπτωση αμφιβολίας για την έννοια μιας γραπτής ρήτρας, υπερισχύει η ευνοϊκότερη για τον καταναλωτή ερμηνεία. Αυτός ο ερμηνευτικός κανόνας δεν εφαρμόζεται στα πλαίσια των διαδικασιών που προβλέπονται στο άρθρο 9(5). [3 του 69(Ι)/1999]

8. — Επιλογή εφαρμοστέου δικαίου. Παρά την ύπαρξη οποιασδήποτε συμβατικής ρήτρας η οποία καθιστά ή σκοπεύει να καταστήσει εφαρμοστέο στη σύμβαση το δικαιο άλλης επικράτειας πλην των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο παρών Νόμος τυχάνει εφαρμογής, αν εκάτερον ή και τα δύο από τα πιο κάτω συντρέχουν, δηλαδή:

(α) Η ρήτρα αυτή, κατά την κρίση του δικαστηρίου, έχει ως αποτέλεσμα την εφαρμογή δικαίου κατώτερης προστασίας από την προστασία που παρέχεται με τον παρόντα Νόμο· ή

(β) κατά τη σύναψη της σύμβασης ο καταναλωτής είχε τη συνήθη διαμονή του είτε στην Κυπριακή Δημοκρατία είτε σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα αναγκαία μέτρα για τη σύναψη ή την εκπλήρωση της σύμβασης είχαν ληφθεί στην επικράτεια είτε της Κυπριακής Δημοκρατίας είτε κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τον καταναλωτή ή από άλλους για λογαριασμό του καταναλωτή.

[4 του 69(Ι)/1999]

9. — Παρεμπόδιση της συνεχιζόμενης χρήσης καταχρηστικών ρητρών. -(1) Ο Διευθυντής έχει καθήκον να εξετάζει κατόπιν υποβολής παραπόνου ή και αυτεπάγγελα κατά πόσο οποιαδήποτε συμβατική ρήτρα που προορίζεται για γενική χρήση είναι καταχρηστική.

(2) Όταν, ύστερα από εξέταση που διενεργείται σύμφωνα με το εδάφιο (1) σχετικά με οποιαδήποτε συμβατική ρήτρα, ο Διευθυντής θεωρήσει ότι αυτή είναι καταχρηστική, δύναται, αν το θεωρήσει σκόπιμο, να ζητήσει με αίτηση του προς το Δικαστήριο την έκδοση απαγορευτικού διατάγματος, περιλαμβανομένου και προσωρινού διατάγματος, εναντίον οποιουδήποτε προσώπου το οποίο, κατά την κρίση του, χρησιμοποιεί ή εισηγείται τη χρήση τέτοιων ρητρών σε συμβάσεις που συνάπτονται με καταναλωτές.

(3) Ο Διευθυντής δύναται, αν το θεωρήσει σκόπιμο, να λάβει υπόψη του οποιαδήποτε ανάληψη δέσμευσης που δόθηκε προς αυτόν από πρόσωπο ή εκ μέρους οποιουδήποτε προσώπου, αναφορικά με τη συνεχιζόμενη χρήση τέτοιων ρητρών σε συμβάσεις που συνάπτονται με καταναλωτές.

(4) Σε περίπτωση που ο Διευθυντής ύστερα από εξέταση που διενεργείται σύμφωνα με το εδάφιο (1), δε θεωρεί σκόπιμο να αποταθεί στο δικαστήριο σε σχέση με οποιοδήποτε παράπονο το οποίο, δυνάμει των διατάξεων του παρόντος άρθρου, έχει καθήκον να εξετάζει, τότε οφείλει να αιτιολογή την απόφασή του αυτή.

(5) [Καταργήθηκε] [2 του 95(Ι)/2007]

(6) Οι αιτήσεις που αναφέρονται στα εδάφια (2) και (5) μπορούν να απευθύνονται κατά πλειόνων πωλητών ή προμηθευτών, χωριστά ή από κοινού, του ίδιου επαγγελματικού τομέα ή κατά των ενώσεων τους που χρησιμοποιούν ή συνιστούν τη χρησιμοποίηση των ίδιων ή παρεμφερών συμβατικών ρητρών για γενική χρήση.

[15] Άρθ. 10, Παράρτ. Ο περί Καταχρηστικών Ρητρών σε Καταναλωτικές Συμβάσεις Νόμος

(7) Το δικαστήριο ενώπιον του οποίου εκδικάζεται οποιαδήποτε αίτηση δυνάμει του εδαφίου (2) ή (5) του παρόντος άρθρου έχει εξουσία, τηρουμένων των διατάξεων του περί Πολιτικής Δικονομίας Νόμου, των περί Δικαστηρίων Νόμων και των περί Πολιτικής Δικονομίας Διαδικαστικών Κανονισμών, να εκδώσει απαγορευτικό διάταγμα, περιλαμβανομένου και προσωρινού διατάγματος, με το οποίο να διατάσσει-

(α) Την άμεση παύση και/ή τη μη επανάληψη της χρησιμοποίησης της περί ής η αίτηση καταχρηστικής ρήτρας· και/ή

(β) Την εντός ορισμένης προθεσμίας λήψη τέτοιων διορθωτικών, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, μέτρων προς άρση της παράνομης κατάστασης που δημιουργήσε η χρησιμοποίηση της περί ής η αίτηση καταχρηστικής ρήτρας· και/ή

(γ) τη δημοσίευση του συνόλου ή μέρους της σχετικής απόφασης του δικαστηρίου ή τη δημοσίευση επανορθωτικής ανακοίνωσης με σκοπό την εξάλειψη των τυχόν συνεχιζόμενων επιπτώσεων της χρησιμοποίησης της περι ής η αίτηση καταχρηστικής ρήτρας· και/ή

(δ) οποιαδήποτε άλλη ενέργεια ή μέτρο που κρίνεται αναγκαίο ή εύλογο υπό τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υπόθεσης.

(8) Το απαγορευτικό ή το προσωρινό διάταγμα που εκδίδεται δυνάμει του εδαφίου (7) δύναται να αφορά όχι μόνο τη χρησιμοποίηση μιας συγκεκριμένης συμβατικής ρήτρας που προορίζεται για γενική χρήση, αλλά και τη χρησιμοποίηση οποιασδήποτε παρεμφερούς ρήτρας, ή ρήτρας που έχει τις ίδιες συνέπειες για τον καταναλωτή και χρησιμοποιείται ή σκοπεύεται να χρησιμοποιηθεί από τον καθ' ου η αίτηση.

(9) Ο Διευθυντής, μεριμνά για την παροχή τέτοιων πληροφοριών και συμβουλών, περιλαμβανομένης της αναφοράς σε διατάγματα του δικαστηρίου αναφορικά με την εφαρμογή του παρόντος Νόμου τις οποίες αυτός θεωρεί χρήσιμες για την εξυπηρέτηση του κοινού, καθώς και όλων των προσώπων που ενδεχομένως επηρεάζονται από τις διατάξεις του παρόντος Νόμου.

[5 του 69(Ι)/1999]

10. — Έναρξη της ισχύος του παρόντος Νόμου. —(1) Ο παρών Νόμος τίθεται σε ισχύ την 1η Ιουλίου 1997.

(2) Καμιά διάταξη του παρόντος Νόμου δεν τυχάνει εφαρμογής σε συμβάσεις που έχουν καταρτιστεί πριν από την ημερομηνία έναρξης της ισχύος του.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ**(Άρθρο 5(4))****Ρήτρες που μπορεί να θεωρηθούν ως καταχρηστικές**

1. Ρήτρες που έχουν σκοπό ή αποτέλεσμα-

(α) Να αποκλείουν ή να περιορίζουν την εκ του νόμου ευθύνη του πωλητή ή τον προμηθευτή σε περίπτωση θανάτου ή σωματικής βλάβης καταναλωτή, που προκύπτει από πράξη ή παράλειψη του ίδιου του πωλητή ή του προμηθευτή·

(β) να αποκλείουν ή να περιορίζουν κατά τρόπο ανόρθοστο τα εκ του νόμου δικαιώματα του καταναλωτή έναντι του πωλητή ή του προμηθευτή ή άλλου συμβαλλόμενου μέρους σε περίπτωση μη πλήρους ή μερικής εκτέλεσης ή πλημμελούς εκτέλεσης οποιασδήποτε από τις συμβατικές υποχρεώσεις εκ μέρους του πωλητή ή του προμηθευτή, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότη-

Σύνταγμα
Πολιτική Δικονομία
Ποινικό δίκαιο και Δικονομία
Διοικητικό Δίκαιο
Δίκαιο συμβάσεων
Δίκαιο οδικοπραξιών
Οικογενειακό δίκαιο
Κληρονομικό δίκαιο
Ακίνητη ιδιοκτησία
Δίκαιο επιχειρήσεων
Εργατικό δίκαιο

ISBN 978-960-622-350-1

10174